

1470

NINA Rapport

Brukerundersøkelse Rago nasjonalpark

Sommeren 2017

Sofie K. Selvaag
Line C. Wold

NINAs publikasjoner

NINA Rapport

Dette er NINAs ordinære rapportering til oppdragsgiver etter gjennomført forsknings-, overvåkings- eller utredningsarbeid. I tillegg vil serien favne mye av instituttets øvrige rapportering, for eksempel fra seminarer og konferanser, resultater av eget forsknings- og utredningsarbeid og litteraturstudier. NINA Rapport kan også utgis på annet språk når det er hensiktsmessig..

NINA Temahefte

Som navnet angir behandler temaheftene spesielle emner. Heftene utarbeides etter behov og serien favner svært vidt; fra systematiske bestemmelsesnøkler til informasjon om viktige problemstillinger i samfunnet. NINA Temahefte gis vanligvis en populærvitenskapelig form med mer vekt på illustrasjoner enn NINA Rapport.

NINA Fakta

Faktaarkene har som mål å gjøre NINAs forskningsresultater raskt og enkelt tilgjengelig for et større publikum. Faktaarkene gir en kort framstilling av noen av våre viktigste forskningstema.

Annen publisering

I tillegg til rapporteringen i NINAs egne serier publiserer instituttets ansatte en stor del av sine vitenskapelige resultater i internasjonale journaler, populærfaglige bøker og tidsskrifter.

Brukerundersøkelse Rago nasjonalpark

Sommeren 2017

Sofie K. Selvaag

Line C. Wold

Selvaag S.K. & Wold L.C. 2018. Brukerundersøkelse i Rago nasjonalpark. NINA Rapport 1470. Norsk institutt for naturforskning

Lillehammer, mars, 2018

ISSN: 1504-3312

ISBN: 978-82-426- 3248-7

Erratum: Lokalitetsnummer i figur 3 side 15 og verdier i figur 20 side 33 i opprinnelig versjon er rettet opp.

RETTIGHETSHAVER

© Norsk institutt for naturforskning

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

TILGJENGELIGHET

Åpen

PUBLISERINGSTYPE

Digitalt dokument (pdf)

KVALITETSSIKRET AV

Odd Inge Vistad

ANSVARLIG SIGNATUR

Forskningsjef Jon Museth (sign.)

OPPDRAGSGIVER(E)/BIDRAGSYTER(E)

Midtre Nordland Nasjonalparkstyre

Miljødirektoratet

OPPDRAGSGIVERS REFERANSE

M-1021|2018

KONTAKTPERSON(ER) HOS OPPDRAGSGIVER/BIDRAGSYTER

Sigrd Elise Lium, Inge Sollund Ingvaldsen

FORSIDEBILDE

Kasse ved Lakshola i Rago © Foto: Tore Veiset

NØKKEWORD

- Nordland fylke
- Rago nasjonalpark
- Friluftsliv
- Brukerundersøkelse
- Spørreundersøkelse
- Ferdelsregistreringer

KEY WORDS

- Norway, Nordland county
- Rago National Park
- Outdoor recreation
- Visitor survey
- Questionnaire
- People counting

KONTAKTOPPLYSNINGER

NINA hovedkontor

Postboks 5685 Torgarden
7485 Trondheim
Tlf: 73 80 14 00

NINA Oslo

Gaustadalléen 21
0349 Oslo
Tlf: 73 80 14 00

NINA Tromsø

Postboks 6606 Langnes
9296 Tromsø
Tlf: 77 75 04 00

NINA Lillehammer

Vormstuguvegen 40
2624 Lillehammer
Tlf: 73 80 14 00

NINA Bergen

Thormøhlensgate 55
5006 Bergen
Tlf: 73 80 14 00

www.nina.no

Sammendrag

Selvaag S.K. & Wold L.C. (2018). Brukerundersøkelse i Rago nasjonalpark. NINA Rapport 1470. Norsk institutt for naturforskning.

Sommeren 2017 gjennomførte nasjonalparkforvaltningen for Rago, i samarbeid med NINA, en brukerundersøkelse i Rago nasjonalpark. Undersøkelsen inkluderte en selvregistreringsundersøkelse der de besøkende i området ble oppfordret til å fylle ut et kortfattet spørreskjema da de var på tur. Spørreskjemaene var plassert i kasser ved de viktigste innfallsportene til området. Det var utplassert tre svarkasser i Rago. I etterkant ble brukerne som hadde oppgitt e-postadresse på kassekortet invitert til å delta i en internettbasert etterundersøkelse. Det ble samlet inn svar fra 814 brukere i kasseundersøkelsen og 171 av disse deltok også i etterundersøkelsen. Svarprosenten i etterundersøkelsen var 59 og representativiteten sammenlignet med kasseundersøkelsen var relativt god. For kjønn, alder og andel lokalt bosatte var det små forskjeller, men det var noen færre utlendinger, førstegangsbesøkende og brukere uten erfaring fra langturliv i etterundersøkelsen.

Noen indikatorer oppsummeres i tabellen under. Gjennomsnittsalderen var 39 år og kjønnsfordelingen var relativt lik – en liten overvekt av menn (53 %). Andelen utenlandske var relativt høy – 60 %, og det var dermed en lavere andel nordmenn og også få som var bosatt i lokalkommunene (8 %). Det betyr at over 90 % var tilreisende til området. Splitter vi ytterligere opp ser vi at kun 3 % hadde hytter/seter i nærheten av Rago. Dette er trolig noe av årsaken til at det var relativt mange førstegangsbesøkende – så få som 22 % hadde besøkt området tidligere. Likevel var det en relativt høy andel som følte en sterk tilknytning til Rago. 60 % av de besøkende var på dagstur da de fylte inn kassekort.

RAGO NASJONALPARK

Antall innsamlede skjema 2017: 814

Andel nordmenn (n=809)	40 %	Tidligere erfaring med lengre tur (prosentandel for hhv. aldri/mer enn 20 ganger) (n=777)	18% / 28%
Andel førstegangsbesøkende (n=810)	78 %	Andel lav-purister (n=656)	52 %
Andel som er på dagstur (n=785)	60 %	Andel mellom-purister (n=656)	30 %
Varighet dagstur (gj.snitt timer) (n=457)	5,9 t.	Andel høy-purister (n=656)	18 %
Varighet flerdagerstur (gj.snitt dager) (n=316)	3,2 d.	Kvinneandel (n=810)	47 %
Andel som er med på organisert tur (n=809)	1,5 %	Andel lokalt bosatte (Sørfold, Fauske) (n=809)	8 %
Alder, gjennomsnitt (n=780)	39 år	Andel som går med barn under 15 år i følget (n=809)	12 %

Å oppleve helt spesiell og urørt natur, at området er lite tilrettelagt og å treffe få andre i området var de viktigste motivene for å besøke Rago. Samtidig var det mange fysiske tilretteleggingstiltak som ble verdsatt. Det var spesielt tiltak ved innfallsportene som var viktige for de besøkende. For det meste ser de besøkende i Rago nasjonalpark ut til å utøve «tradisjonelle» aktiviteter. Fottur var den aktiviteten flest oppga at de hadde bedrevet i området siste år og en stor andel hadde også drevet med fotografering og ulike høstingsaktiviteter, spesielt fiske. I overkant av to tredjedeler hadde innhentet informasjon om Rago nasjonalpark før de besøkte området. Flest oppga at de hadde benyttet internet, venner/bekjente/familie eller reisehåndbok. Dersom de besøkende skulle motta mer informasjon fra forvaltningsmyndigheten er de foretrukne tidspunktene helt klart enten på parkeringsplasser/innfallsportene til området eller før avreise hjemmefra og brukerne ønsker spesielt mer informasjon om turforslag og kart.

Nesten 90 % av brukerne visste at Rago var vernet som nasjonalpark før de besøkte området og det faktum at området er vernet påvirket for en stor andel valget om å besøke Rago. Brukerne var relativt godt fornøyd med tilretteleggingen for friluftsliv, men en del mente at stier er dårlig

merket og/eller at det er slitasje/gjørme på stier i Rago. Samtidig var det noen som ikke ønsket tilrettelegging for friluftsliv i Rago.

Til slutt i rapporten presenterer vi hvordan utvalgte indikatorer varierer mellom de ulike innfallsportene, og vi summerer kort enkelte funn opp mot føringer eller ambisjoner i forvaltningsplanen for Rago nasjonalpark.

Sofie K. Selvaag, Fakkeldgården 2624 Lillehammer, sofie.selvaag@nina.no

Line Wold, Fakkeldgården 2624 Lillehammer, line.wold@nina.no

Abstract

Selvaag S.K. & Wold L.C. (2018). Visitor survey in Rago National Park. NINA Rapport 1470. Norwegian Institute for Nature Research.

In summer 2017, the National park management, in corporation with NINA, conducted a visitor survey in Rago National Park. The survey included a two-step process: first, an on-site self-registration survey where visitors were encouraged to fill in a short questionnaire when being in the area. The questionnaires were placed in boxes at the most important entrance points to the area, all together three boxes were used in the area. Second; the respondents in the on-site survey were asked to provide their e-mail addresses and a more comprehensive questionnaire were sent to those that did. We collected responses from 814 respondents in the on-site survey and from 171 in the follow-up. This gives a response rate of 59, and the representativeness was considered good for comparable variables in both data sets. For gender, age, percentage of local residents differences were small, however there was somewhat fewer foreigners, first-time visitors and users with little experience with long-distance hiking in the follow-up than in the on-site survey.

Some of the mapped indicators are shown in the table below. The mean age was 39 years, and the gender balance was quite even – there were slightly more men than women. Foreigners constituted a relative large share of the respondents – 60 %, and thereby it was fewer Norwegians and only a small proportion were residents from the local municipalities (8%). This also means that over 90 % of the users were visitors to the area. We also found that only 3 % had a cabin or leisure home inside or nearby the national park. This is probably one explanatory factor for the finding that relatively many were first-time visitors – as few as 22 % had previously visited Rago. Sixty percent of the visitors were on a day-trip when they filled in the self-registration card.

RAGO NATIONAL PARK

Number of respondents 2017: 814

Norwegians	40 %	Earlier experience with longer hikes (percentage for respectively never/more than 20 times)	18% / 28%
First-time visitors	78 %	Low-purists	52 %
Visitors on a day-trip	60 %	Medium-purists	30 %
Duration day-trip (mean hours)	5,9 h.	High-purister	18 %
Duration Multi-day trips (mean days)	3,2 d.	Women	47 %
Being part of an organized group	1,5 %	Local residents (within Sørfold or Fauske municipality)	8 %
Age (mean)	39 yrs	Children < 15 yrs in the group	12 %

To experience special and untouched nature, that the area is sparsely facilitated and to meet few other hikers in the area were the most important motives for visiting Rago. At the same time, many physical measures were appreciated, especially measures at the entrance points. Traditional outdoor activities are the activities that most visitors participate in and hiking by foot was the activity most said they had done in Rago last year. A large proportion had also photographed and taken part in various harvesting activities, especially fishing. A bit more than 2/3 of the respondents had obtained information about Rago prior the visit, the most common sources were internet, friends/family and travel guidebooks. If the management authority were to provide more information, the preferred places were clearly either at the parking lots/entrance points or before leaving home. Hiking suggestions and maps were the most requested topics.

Nearly ninety percent knew that Rago is protected as a national park, and for many the protection status was an important reason for deciding to visit the area. For the most part the respondents were satisfied with the facilitation for outdoor recreation, but some pointed out poorly marked

trails and / or wear and tear on paths in Rago. At the same time, some did not prefer any facilitation for outdoor recreation in Rago.

At the end of the report, we present some selected indicators in a comparable outline for entrance points, to show possible geographic variations throughout the area. We also include a short discussion concerning some of the important and relevant issues in the management plan for the Rago National Park.

Line Wold, Fakkeltgården 2624 Lillehammer, line.wold@nina.no

Sofie K. Selvaag, Fakkeltgården 2624 Lillehammer, sofie.selvaag@nina.no

Innhold

Sammendrag	3
Abstract	5
Innhold	7
Forord	9
1 Innledning.....	10
2 Metodikk	12
2.1 Spørreskjemaer i selvregistreringskasser	12
2.2 Selvregistreringskasser i Rago nasjonalpark	14
2.3 Etterundersøkelse.....	16
2.4 Representativitet i etterundersøkelse sammenlignet med kasseundersøkelse.....	16
2.5 Analyse og fremstilling av data.....	18
2.6 Automatiske ferdselstellerer.....	18
3 Data fra ferdselstelleren	19
4 Indikatorsett for Rago nasjonalpark.....	22
5 Hvor mange brukere/besøkende?	23
6 Generelle trekk ved de besøkende	24
6.1 Kjønn, alder, utdanning, bosted	24
6.2 Friluftslivserfaringer og friluftslivsinteresse	26
6.3 Turfølget.....	27
6.4 Tidligere besøk og kjennskap til Rago nasjonalpark.....	28
6.5 De besøkende motiv for å besøke Rago nasjonalpark	30
6.6 Idealområde og purisme.....	31
7 Bruken av området.....	35
7.1 Romlig bruk.....	35
7.2 Bruk av sti og vei	35
7.3 Sesongbruk.....	36
7.4 Type bruk	36
7.4.1 Formålet med turen og bruken gjennom året.....	36
7.4.2 Tid i nasjonalparken og overnatting.....	38
7.5 Rago nasjonalpark som besøksmål	41
8 Innhenting av informasjon og bruk av sosiale media	42
8.1 Innhenting av informasjon og foretrukket informasjon	42
8.2 Foretrukket måte å innhente informasjon.....	43
8.3 Bruk av sosiale media	45
9 Opplevelse av dagens tilstand i Rago nasjonalpark	46
9.1 Rago som villmarksområde	46
9.2 Rago som nasjonalpark.....	47
9.3 Tilretteleggingen for friluftsliv.....	50
10 Synspunkt på reindrift i verneområdet	52
11 Sammenligning av innfallsporter.....	54

12 Diskusjon – om bruk og forvaltning.....	57
12.1 Representativiteten.....	57
12.2 Bruk og vern, tilrettelegging og informasjon.....	57
12.3 Fare for konflikter mellom ulike bruksformer og/eller aktiviteter?	59
12.4 Innfallsporter	60
13 Referanser.....	61
14 Vedlegg.....	63

Forord

Med bakgrunn i den nye merkevare- og besøksstrategien for norske nasjonalparker og store verneområder lyste Miljødirektoratet i 2016 ut en rammeavtale for brukerundersøkelser i verneområder. NINA var en av to leverandører som ble tildelt oppdraget. Oppdraget består i å analysere data fra brukerundersøkelser i et tildelt antall nasjonalparker/større verneområder i perioden 2017-2019. Oppdragene gjennomføres altså under en rammeavtale med Miljødirektoratet, men med respektive nasjonalparkstyre som oppdragsgiver/kunde for det enkelte verneområde. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er oppdragsgiver for undersøkelsene i Rago nasjonalpark.

Brukerundersøkelsene er todelte og består av en selvregistreringsundersøkelse ved innfallspor-ter til området, der de besøkende oppfordres til å fylle ut et kortfattet spørreskjema, samt en oppfølgende internettbasert etterundersøkelse til de som oppgir e-postadressen sin i selvregi-streringsundersøkelsen.

NINA har kun hatt ansvar for analyse av data fra undersøkelsene, samt det praktiske ansvaret med utsending av den internettbaserte undersøkelsen. Spørreskjemaenes innhold er bestemt av Miljødirektoratet og standardiserte, like skjemaer blir benyttet i alle verneområder – dog med mulighet for mindre lokale tilpasninger dersom forvalterne ønsker det. NINA har kommet med råd i forbindelse med denne tilpasningen. Valg av lokaliteter for plassering av selvregistreringskasser, praktisk utplassering, ettersyn av kasser og punsjing av data fra selvregistreingsunder-søkelsen i felt har forvaltningen selv hatt ansvar for.

Denne rapporten oppsummerer funnene fra undersøkelsene som ble gjort. Vi takker nasjonal-parkforvalterne Sigrid Elise Lium, Inge Sollund Ingvaldsen og Hanne Etnestad for samarbeidet både i de innledende fasene av arbeidet og for innspill til rapporten.

Lillehammer, Februar 2018
Line C. Wold,
Prosjektleder

1 Innledning

Formålet med rapporten er å beskrive karaktertrekk ved de besøkende til Rago nasjonalpark og forsøke å beskrive bruken og bruksmønsteret i området. Informasjonen skal videre benyttes av nasjonalparkstyret og verneområdeforvaltningen for å vurdere tiltak i forbindelse med besøksstrategi for området. En ambisjon er at forvaltningen med bakgrunn i økt kunnskap om bruk av verneområdet vil være bedre egnet til å prioritere forvaltningstiltak og utarbeide en god besøksstrategi.

Rago ble vedtatt nasjonalpark i 1971 og utgjør et samlet område på 171 km². Parken ligger i Sørfold kommune i Nordland fylke og grenser til Sverige i øst. I verneforskriften for nasjonalparken fremgår det at formålet er at parken skal representere et uberørt nordlandsk fjellandskap med egenartet dyreliv i grenseområdet mot den svenske nasjonalparken Padjelanta. Padjelanta er en del av verdensarvområdet Lapponia og totalt utgjør det sammenhengende vernearealet på begge sider av grensen over 5400 km², noe som gjør det til ett av Europas største. Landskapet er preget av store kontraster: det er til dels bratt og ufremkommelig i vest, mens terrenget er flattere mot svenskegrensen. Sør i Rago ved Lappfjellet-Hartkjølen ligger flere mindre breer og i nord ligger den karakteristiske Trolldalen. Ragotoppen (1312 m.o.h), Snetoppen (1081 m.o.h) og Gaulis (1327 m.o.h) er fjell som er godt synlige fra store deler av Rago. Litjverivassfossen ligger vest i parken og renner ned i Storskogdalen fra Litjverivatnet. Rago nasjonalpark har lange tradisjoner knyttet til menneskelig bruk og i parken finnes mange kulturminner, en stor andel av disse gjenspeiler samisk tradisjon. Nasjonalparken har vært, og er, et viktig område for jakt og fiske. Rago var også tidligere en ferdselsåre mellom Norge og Sverige og vardene langs den gamle ferdselsveien fra Megården via Lappfjellet og Flatkjølen og inn til Sverige trekkes frem som spesielt viktige å verne om. Viktige verneverdier utgjør også restene etter den gamle Rago-brakka som var husvære for malmarbeidere og en større forekomst av kulturminner som viser spor etter barns lek¹.

Rago har vært lite tilrettelagt for friluftsliv og rekreasjonsbruk, og adkomsten til området har vært vanskelig. En rekke tiltak har blitt gjennomført for å bedre tilgjengeligheten til nasjonalparken de senere år: blant annet veibygging fra E6 til Lakshola, utbedring av stier i form av klopplegging og merking og bygging av bruer over elver ved stiene og hytter som kan brukes av de besøkende. Tilretteleggingen for friluftsliv er likevel sparsommelig og svært få stier er merket. De fysiske inngrepene i nasjonalparken er konsentrert til området rundt vestenden av Storskogvatnet og langs stien opp til vannet og består av noen få hengebruer, stiger og klopper. Storskogvatnet og Litjverivatnet er de to store vannene i Rago nasjonalpark og i utløpet av Litjverivatnet ligger den karakteristiske Litjverivassfossen med ett fall på 223 meter.

Nordfjorden og Lakshola er de mest benyttede innfallsportene i Rago. I tilknytning til disse er det hengt opp informasjonsplakater om nasjonalparken. Det er i tillegg plassert en informasjonsplakat ved Storskogvasshytta. Det finnes også informasjon om Rago på Nordland nasjonalparksenter på Storjord, og det er laget en informasjonsbrosjyre om nasjonalparken. Ved hovedinnfallsportene til nasjonalparken og i vestenden av Storskogvatnet har besøksintensiteten i sommersesongen ført til slitasje på stier, samt noe ulovlig hogst av bålved, etablering av bålplasser og forsøpling.

I dag brukes Rago nasjonalpark av både svenske og norske reindriftsutøvere. Duokta reinbeitedistrikt er det norske distriktet som har beiterett og består av tre driftsenheter og har et øvre reintall på 900 rein på vinterbeite. Den norske reindriften i Rago er hovedsakelig knyttet til vinterhalvåret og i forbindelse med denne aktiviteten foregår det noe motorferdsel. Denne ferdselen foregår hovedsakelig med helikopter eller med snøskuter på snødekt mark. Annen bruk av området er for det meste knyttet til tradisjonelt friluftsliv: fotturer og ulike høstingsaktiviteter som jakt og fiske. Det er få overnattingssteder og tilnærmet ingen bespisningsmuligheter for besøkende

¹ f.eks. miniatyr-utgaver av steingjerder og innhegninger.

nær parken. Ved tettstedene Lakshol og Straumen finnes det campingplass, Kobbelv vertshus tilbyr overnatting og matservering, men ellers blir Fauske nærmeste mulighet for overnatting eller bespisning. Det finnes 5 hytter i området, disse brukes til overnatting, av jeger- og fiskerforening eller benyttes i reindriftsnæringen. Det er Statskog, reindriftsnæringen og Fauske- og Sørfold Jeger- og fiskerforening som eier hyttene. De to hyttene ved Storskogvatnet blir hyppigst brukt, Storskoghytta er mest populær og hadde i underkant av 300 besøkende i 2012. I tillegg er det tre naust og en gamle innenfor vernegrensene til Rago nasjonalpark.

Figur 1: Rago nasjonalpark, kart hentet fra [www.miljodirektoratet.no](http://www.miljodirektoratet.no/Global/dokumenter/tema/verneomr%C3%A5der/Nasjonalparker/Rago.pdf) (<http://www.miljodirektoratet.no/Global/dokumenter/tema/verneomr%C3%A5der/Nasjonalparker/Rago.pdf>).

2 Metodikk

Brukerundersøkelsen i Rago nasjonalpark besto av en todelt spørreundersøkelse. Den første delen var et kortfattet svarskjema som ble fylt ut av brukere mens de var i området (kasseundersøkelse). I kasseundersøkelsen ble respondentene bedt om å oppgi e-postadresse dersom de var villig til å delta i en mer omfattende undersøkelse om sin bruk av Rago nasjonalpark. Den andre delen var altså en internett-basert undersøkelse som ble sendt til de som hadde oppgitt e-postadressen (etterundersøkelse).

Utarbeidelse av kasseskjemaet og valg av lokaliteter for plassering av kasser med spørreskjema (kasseskjema) ble gjort av verneområdeforvaltningen. De har videre hatt ansvar for tilsyn av utstyr mens det har vært utplassert og for elektronisk innlegging (punsjing) av data fra kasseskjemaet. Spørreskjemaene (både i kasseundersøkelse og etterundersøkelse) har fulgt en standardisert mal utarbeidet av Miljødirektoratet.

NINA har hatt ansvar for den praktiske utsendelsen av den internettbaserte etterundersøkelsen. I forbindelse med mindre justeringer/innspill fra nasjonalparkforvalter for å lokal-tilpasse etterundersøkelsen til Rago, har NINA kommet med innspill/vurderinger på disse forslagene, men har ellers ikke hatt faglig eller forskningsmessig ansvar for innholdet i spørreskjemaene. NINA har videre hatt ansvar for analyse og rapportering av data fra begge undersøkelser.

Det var også utplassert to automatiske tellere i Rago sommeren 2017, en på stien mellom Nordfjorden og Litjverivatnet og en ved Mellomforsbrua. Telleren ved Mellomforsbrua ble oppdaget av besøkende og gravd opp, det finnes derfor ikke gode data fra denne. Én teller vil ikke kunne gi god indikasjon på den romlige bruken i området som helhet, men vil si noe om bruksintensiteten på målepunktet og eventuelt kunne vise utvikling over tid. SNO/verneområdeforvaltningen har benyttet egne tellere og hatt alt ansvar for utplassering, tilsyn osv. med disse. NINA har fått tilgang til dataene via leverandørens datalagringsbase. Data fra ferdselstelleren i 2017 innlemmes i rapporten etter ønske fra nasjonalparkforvaltningen.

2.1 Spørreskjemaer i selvregistreringskasser

Når det gjelder den metodiske beskrivelsen av planlegging/utvelgelse av lokaliteter og det praktiske arbeidet med utplassering av kasser, refererer vi til veilederen som Miljødirektoratet har utarbeidet: «Veileder brukerundersøkelser i verneområder» (Miljødirektoratet upublisert). Veilederen har blant annet kapitler om «hvor mange kasser som bør settes ut» og om «utsetting av kassene – plassering langs sti» som beskriver generelt hvilke prinsipper som er lagt til grunn for valg av lokaliteter og utplassering. Vi har fått opplyst fra nasjonalparkforvalterne at denne veilederen ikke forelå da de måtte begynne sin planlegging og at den først var klar en stund ut i feltsesongen. Det kan derfor ha vært enkelte avvik i den praktiske gjennomføringen jamført med veilederen. Så langt vi kan vurdere ser dette i liten grad ut til å ha hatt negativ betydning for kvaliteten på undersøkelsen i Rago.

Kasser med kortfattet spørreskjema er en forholdsvis ressurseffektiv metode der en får samlet inn data for større områder og over lengre tid. Men metoden bygger på noen forutsetninger. Den viktigste er at ferdselen er forutsigbar og følger linjer (stier/veier); brukere som går utenfor sti/vei fanges ikke opp. En annen utfordring er bortfall og bortfallsprosenten (dvs. andelen som passerer kassen uten å svare på undersøkelsen), som kan være relativt stor (se f.eks. Fredman m. fl 2009). Våre erfaringer fra nasjonalparker/verneområder der vi har testet spesifikt for dette, viser at bortfallsprosenten varierer fra lokalitet til lokalitet, uten at man har entydige svar på hvorfor det er slik. Men ulike plasseringer påvirker brukernes mulighet for å oppdage kassa, eller lyst/vilje til å stoppe opp og fylle ut skjema. Flere undersøkelser har vist en tilleggsfaktor: lokalbefolkningen fyller i mindre grad ut spørreskjema enn tilreisende (Kaxrud Wilberg 2010, Vistad 1995).

Figur 2: Kasse med spørreskjema ved Lakshola i Rago. Foto: Tore Veiset.

Spørreskjemaet i kassene er altså et standardskjema som skal brukes i alle nasjonalparker/verneområder under rammeavtalen (se vedlegg 1). Spørreskjemaet inneholder mange av de samme variablene som har blitt benyttet i andre lignende områder tidligere – både av NINA og andre aktører – men enkelte ulikheter/variasjoner har det vært. I tillegg til bakgrunnsvariabler om brukeren, kartlegger spørreskjemaet også steds-/turspesifikke data. Spørsmål 8 er unntaket, der bes respondentene svare i forhold til en generell kontekst, for å få et bedre inntrykk av hvem de ulike brukerne er når det gjelder eventuelle ønsker om tilrettelegging og trivsel/mistrivsel med mye/lite folk i deres «idealområde». Spørsmålet lyder: «*Tenk deg at du skal gjennomføre en flertimers tur i skogs-/fjellterreng om sommeren. Tenk deg at området er slik du helst vil ha det – som om det var ditt «idealområde» for en slik tur.*». Respondentene blir bedt om å ta stilling til åtte utsagn, på en skala fra 1 *Svært negativt*, via 4 *Nøytralt* og til 7 *Svært positivt*. De åtte utsagnene er:

Vil det være positivt eller negativt for deg:

- ... at det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker*
- ... at du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker*
- ... at det finnes merkede stier i området*
- ... at det er god skilting ved stistart og stikryss i området*
- ... at det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt myr*
- ... at det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området*
- ... at du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen*
- ... at du kan gå milevis uten å møte et menneske*

Poenget er å få fram hvor brukerne ligger på den såkalte «purismeskalaen» - en skala som går mellom «lav-purist» (trives best med god tilrettelegging og mye folk) og høy-purist (trives best med lite tilrettelegging og lite folk). Ved å snu svarskalaen på de sju første variablene og så summere svarene på alle åtte spørsmålene (for de som har besvart alle åtte) og deretter dele på åtte, så finner vi en «gjennomsnittsholdning» til fysisk tilrettelegging og det å møte andre mennesker i turområdet. Skårverdien ligger mellom 1 og 7, der 7 er den mest høy-puristiske verdien. Gjennomsnittsholdningen er altså uttrykk for folks «purisme-grad», og vi sorterer mellom lav-purist (1-3,5), mellom-purist (3,51-4,49) og høy-purist (4,5-7) – se Vistad & Vorkinn (2012).

Med utgangspunkt i spørreskjemaets variabler kan vi utarbeide et indikatorsett med nøkkeltall som sier noe om de viktigste karaktertrekkene ved brukerne (se Tabell 1 som viser et tomt indikatorsett). Da det ofte kan være variasjoner i disse indikatorene for ulike innfallsporter, vil variabler kunne brukes for å synliggjøre forskjeller og likheter mellom de ulike innfallsportene.

Tabell 1: Indikatorsett som viser karaktertrekk ved brukerne.

XX NASJONALPARK			
Andel nordmenn		Tidligere erfaring med lengre tur (prosentandel for hhv. aldri/mer enn 20 ganger)	
Andel førstegangsbesøkende		Andel lav-purister	
Andel som er på dagstur		Andel mellom-purister	
Varighet dagstur (gj.snitt timer)		Andel høy-purister	
Varighet flerdagerstur (gj.snitt dager)		Kvinneandel	
Andel som er med på organisert tur		Andel lokalt bosatte (xx, yy)	
Alder, gjennomsnitt		Andel som går med barn under 15 år i følget	

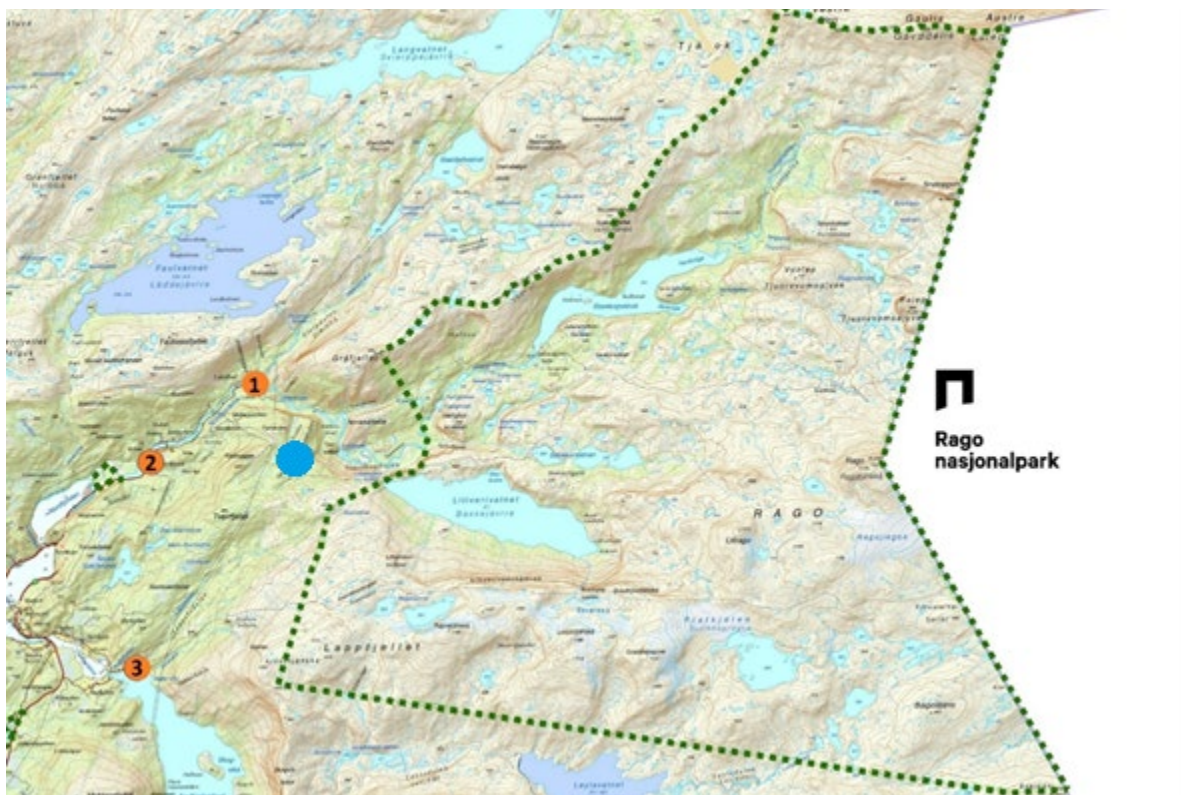
2.2 Selvregistreringskasser i Rago nasjonalpark

Det ble utplassert tre selvregistreringskasser i Rago nasjonalpark (se boks under og kart i Figur 3). Det er få, om ingen, stier inn i parken nord for Lakshola. Alle tydelige stier inn i parken fra norsk side, og med det innfallsportene, er dekt opp i undersøkelsen. Forvaltningens erfaring er at de fleste besøkende enten går til Litjverivassfossen eller til området rundt Storskogvatnet, og kassene ble plassert med bakgrunn i dette. Kassene ble plassert et stykke fra vernegrensen (4-5 km) fordi det ville vært svært ressurskrevende å få kassene lengre inn i terrenget/ nærmere selve nasjonalparken. Det er svært få avstikkere fra hovedstiene (som kassene var plassert langs) og de fleste benytter seg av hovedstiene. Dermed ville de fleste som skulle inn i parken ha passert kassene på veien. Det at kassene var plassert en viss avstand fra nasjonalparkgrensen kan ha ført til at en del som passerer kassene, men som ikke går inn i selve parken, også har fylt ut skjemaet. Dette er forvaltningen, med sin lokalkjennskap om bruken i området, mer egnet til å avgjøre enn oss, men vi mener det er viktig å påpeke. Det er også noe ferdsel inn i nasjonalparken fra svensk side, denne var tenkt dekt med kasse på Ragohytta. Med denne kassen ønsket man også å nå de som går «Norge på langs» og bruker hytta på veien. På grunn av kapasitetsårsaker ble ikke kassen satt ut i 2017. Ingen av kassene i Rago ble flyttet, de var plassert på relevante punkter og lette å følge opp fra forvaltningens side.

LOKALITETER MED SELVREGISTRERINGSKASSER

1. **Lakshola:** Kassa var plassert ved sti på toppen av første bakke 280 meter etter parkeringsplassen som har informasjonsskilt om nasjonalparken. Kassa var plassert rett bak oppsatt benk og i retning Mellomfossen. Lokalkunnskap tilsier at de fleste brukerne her går opp til Storskogvatnet, overnatter på hyttene der, og returnerer samme vei ned til Lakshola igjen. Stien brukes av de som kommer til området med bil fra E6 i Nordfjorden. Kassens plassering fungerte godt: det ble samlet inn mange skjema og det var lett for forvaltningen å følge opp kassa. Mot slutten av sesongen var det en periode kassa gikk tom for engelske og norske skjema.
2. **Nordfjord:** Kassa var plassert anslagsvis 120 meter fra parkeringsplassene, på skogsvei på første bakketopp, som videre blir til sti og går til Litjverivatnet. Rett nedenfor ligger parkeringsplassen ved Nordfjordelva, her er det turskilt. Lokalkunnskap tilsier at mange går rundløypa Lakshola – Storskogvatnet – Litjverivatnet– Nordfjorden, mens andre kun går inn til vernegrensen. Kassens plassering fungerte godt: det ble samlet inn mange skjema og det var lett for forvaltningen å følge opp kassa
3. **Megården:** Kassa var plassert ved østre sti opp langs Lappelva fra Megården i retning nasjonalparken. Lokalkunnskap tilsier at denne innfallsporten er lite brukt.

Figur 3: Kart som viser plassering av kasser med spørreskjemaer ved innfallsporter i Rago nasjonalpark. Lokalitet 1 viser plassering for kassen i Lakshola, lokalitet 2 for Nordfjord og lokalitet 3 for Megården. Den blå sirkelen viser omtrentlig posisjon til ferdsestelleren som stod ute sommeren 2017.

Tabell 2: Liste over lokaliteter med selvregistreringskasser. Se **Figur 3** for kart som viser lokalitetene. Selvregistreringskassene var utplassert i perioden fra 28.juni til 13.oktober i 2017.

Lokalitet	Antall respondenter (N)	Tidspunkt kasse var utplassert
1. Lakshola	452	28.06-13.10
2. Nordfjord	341	28.06-13.10
3. Megården	21	28.06-13.10
Totalt	814	

Nasjonalparkforvaltningen informerte og innhentet samtykke fra grunneiere før utplassering av utstyret i felt. De sørget også for at det ble informert om prosjektet i lokale medier, her ble også lokalbefolkningen spesielt oppfordret til å besvare undersøkelsen. Facebook ble også brukt aktivt for å skape blesst om undersøkelsen gjennom publisering av pressemelding og kassequiz flere ganger i uka i starten av sesongen. Svarkassene ble ettersatt i henhold til Miljødirektoratets veileder (Miljødirektoratet, upublisert). Det ble ikke gjennomført bortfallstudie i Rago, det vil si at det ikke ble kartlagt noen form for data om de som valgte å passere kassene uten å fylle inn skjema.

Der flere har fylt inn kort sammen er svarkortet duplisert og registrert to ganger² (Miljødirektoratet, upublisert). Kun kort fylt ut av personer over 14 år ble inkludert. Totalt ble det registrert svar fra 814 i løpet av perioden fra 28.juni til 13.oktober.

Nasjonalparkforvalter har hatt ansvar for å legge inn data fra skjemaene i Excel. Dette følger standard prosedyre beskrevet i veileder (Miljødirektoratet, upublisert).

2.3 Etterundersøkelse

I kasseundersøkelsen ble det samlet inn totalt 348 e-postadresser og en oppfølgende etterundersøkelse ble dermed sendt ut til disse. Undersøkelsen ble opprettet i den web-baserte løsningen Questback (www.questback.com). Etterundersøkelsen inneholdt en rekke mer detaljerte spørsmål enn det som var inkludert på kassekortet, og følger en «standard-mal» som benyttes i alle områder som inkluderes under rammeavtalen (se vedlegg 2). Det ble gjort noen små områdespesifikke tilpasninger og lagt til noen spørsmål i undersøkelsen for Rago etter ønske fra forvaltningen.

Undersøkelsen ble sendt ut i november, det ble sendt ut purringer tre ganger. Undersøkelsen ble lukket 30 dager etter første utsendelse. Av de 348 e-postene var 59 adresser ugyldige, slik at utvalget utgjorde 289 respondenter. Svarprosenten var 59; det vil si at 171 respondenter besvarte etterundersøkelsen.

2.4 Representativitet i etterundersøkelse sammenlignet med kasseundersøkelse

Med mindre en gjennomfører gode bortfallsstudier vil en ikke kunne vite eksakt hvor godt kasseundersøkelsen faktisk representerer de besøkende i området. En bortfallsstudie undersøker de samme variablene som er på kassekortet blant de som ikke velger å svare ved kassene. Bortfallsstudier i andre områder har blant annet vist at lokalbefolkningen i mindre grad velger å fylle inn kort (Kaxrud Wilberg 2010, Vorkinn & Andersen 2010). Dette er ikke et ukjent fenomen for oss som jobber med brukerundersøkelser i felt; lokale brukere opplever i mindre grad at slike spørreskjemaer angår dem.

² Også dersom flere enn to personer hadde fylt inn på ett og samme kort, ble det maksimalt registrert to ganger.

Representativiteten i etterundersøkelsen sammenlignet med kasseundersøkelsen vises i Tabell 3. De sammenfallende variablene for begge undersøkelsene var kjønn, alder, nasjonalitet/bosted, friluftslivserfaring og tidligere besøk.

Tabell 3: Representativitet: etterundersøkelsen sammenlignet med kasseundersøkelsen for sammenlignbare variabler.

	Kasseundersøkelse	Etterundersøkelse
Alder, gjennomsnitt	39 år (n=780)	42 år (n=171)
Kvinneandel	47 % (n=810)	43 % (n=171)
Andel nordmenn	40 % (n=809)	50 % (n=171)
Andel lokalt bosatte	8 % (n=809)	9 % (n=171)
Andel førstegangsbesøkende	78 % (n=810)	70 % (n=171)
Gjennomsnittlig antall somrø/vintre	4 (n=172) / 6 (n=30)	6 (n=120) / 5 (n=14)
Tidligere erfaring med lengre tur (prosentandel for hhv. aldri/mer enn 20 ganger)	18% / 28% (n=777)	11 % / 25% (n=171)

Andelen lokalt bosatte (hvilket betyr innenfor kommunene Sørfold og Fauske) var veldig lik i de to utvalgene, det var faktisk en liten økning i andelen lokalt bosatte i etterundersøkelsen. Dette i motsetning til det en ofte finner, nemlig at andelen lokale er høyere i kasseundersøkelsen (Selvaag m.fl 2017a, Vorkinn 2016, Wold & Selvaag 2017 a, b). Aldersgjennomsnittet gikk noe opp i etterundersøkelsen. Begge undersøkelsene hadde god representasjon fra ulike aldersgrupper. I etterundersøkelsen var andelen yngre (15-30 år) noe mindre³ og aldersgruppen 46-60 år hadde en høyere andel i etterundersøkelsen⁴. Gjennomsnittlig antall tidligere år en har besøkt området er relativt lik i begge undersøkelsene for både sommer og vinter. Kjønnfordelingen er også relativt lite endret fra kasseundersøkelsen til etterundersøkelsen. At det er noe færre kvinner som besvarer etterundersøkelsen er også registrert i andre områder (se f.eks. Selvaag m.fl 2017a, Vistad m.fl 2017, Vorkinn 2016, Wold & Selvaag 2017 a, Wold mfl. 2017).

Fordelingen mellom nordmenn og utlendinger er noe forskjellig i de to utvalgene, det er en reduksjon i andel utenlandske på 10 % i etterundersøkelsen. Andelen førstegangsbesøkende synker også noe, fra 78 til 70 % i etterundersøkelsen. Dette er også gjenkjennbart fra andre områder (Vorkinn 2016, Selvaag m.fl 2017a, Vistad m.fl 2017, Wold & Selvaag 2017 a, Wold mfl. 2017). Forskjellen er dog ikke veldig stor. Når det gjelder tidligere friluftslivserfaring (som kartla hvor mange ganger brukerne hadde vært på en flerdagerstur til fots/ski) fordelt på seks kategorier fra *aldri* til *mer enn 20 ganger*, var det noe forskjell mellom de to utvalgene. Det var færre av de med ingen eller liten erfaring som besvarte etterundersøkelsen enn kasseundersøkelsen. Dette er ikke overraskende da mer erfarne friluftslivsutøvere trolig generelt er mer interessert i tematikken rundt bruk og vern av naturområder. Dette mønsteret finner vi også i andre undersøkelser (f.eks. Vistad mfl. 2017, Wold mfl. 2017, Vorkinn 2016).

Vi har valgt å ikke vekte presentasjonen av datamaterialet fra etterundersøkelsen. Å vekte data innebærer å gi noen respondenters svar større betydning (eksempelvis kunne vi valgt å la førstegangsbesøkendes svar telle noe mer enn flergangsbesøkendes svar, for å speile fordelingen i kasseundersøkelsen. En eventuell vektning gjøres selvsagt med en unik koeffisient – laget for det spesifikke tilfellet – for å gjenspeile den opprinnelige fordelingen på en korrekt måte). Vi mener at representativiteten gjennomgående er grei og at skjevhetene ikke vil være altfor store, basert på funnene i Tabell 3. At andelen utenlandske er noe lavere i etterundersøkelsen utgjør slik vi vurderer det, den største utfordringen – her er forskjellen i prosentfordelingen noe større. Enkelte variabler vil bli splittet på *nordmenn* og *utlendinger* for å vise forskjeller mellom disse segmentene.

³ Alder 15-30 år: 26 % i etterundersøkelsen, 35 % i kasseundersøkelsen

⁴ Alder 46-60 år: 29 % i etterundersøkelsen, 23 % i kasseundersøkelsen

2.5 Analyse og fremstilling av data

Rådata fra både kasseundersøkelsen og etterundersøkelsen ble importert til SPSS (se f.eks. Field (2009)) og alle analyser ble gjennomført her. Figurer er laget i Excel. Respondenter under 15 år er ikke inkludert i fremstillingene/analysene. For de variablene som er like for både kasseundersøkelsen og etterundersøkelsen (se tabell 3) er det data fra kasseundersøkelsen som presenteres i resultatdelen – dette fordi antallet respondenter i kasseundersøkelsen er høyere (og derfor sannsynligvis mest gyldig for situasjonen i Rago).

I oppdragsbeskrivelsen fremgår det at det er ønskelig at resultatene for Rago skal sammenlignes med funn fra brukerundersøkelser i andre nasjonalparker eller større verneområder. For mange av funnene i Rago viser vi derfor også til tilsvarende tall fra andre områder eller sier noe om hvordan funnene i Rago relaterer seg til funn fra andre områder. Undersøkelsene som tidligere er gjennomført (i andre verneområder) har inkludert ulike temaer og til dels også ulike spørsmålsformuleringer om de samme temaene, og alle områder er derfor ikke nødvendigvis direkte sammenlignbare med hverandre for alle variabler/spørsmål. Det er sannsynligvis undersøkelsene som ble gjennomført av NINA i 2016 som har fleste like spørsmål med årets undersøkelse i Rago og mange sammenligninger gjøres derfor med disse områdene (Fulufjellet, Sølen, Trollheimen, Skarvan-Roltdalen og Breheimen). Vorkinn (2016) sammenligner i sin rapport funn fra Femundsmarka og Gutulia med mange av de tidligere undersøkelsene som er gjort i andre områder, når vi referer til Vorkinn referer vi til nettopp disse sammenligningene og ikke bare til funnene for Femundsmarka/Gutulia.

Dette oppdraget er først og fremst å rapportere funn for Rago. En omfattende sammenligning og analyse av hvilke områder som «burde» sammenlignes, forklaringsvariabler for hvorfor prosentfordelingene på enkeltspørsmål er like eller ulike for to områder er derfor et annet oppdrag. Sammenligningene som gjøres er av en mer beskrivende art, men skulle likevel svare til forventningen om å sammenligne funnene for Rago med andre områder.

Vi må også gjennomgående i rapporten vektlegge en beskrivende form, fordi vi ikke har gjort feltarbeid eller kjenner lokale forhold i nasjonalparken godt nok til å vurdere og tolke mange av funnene.

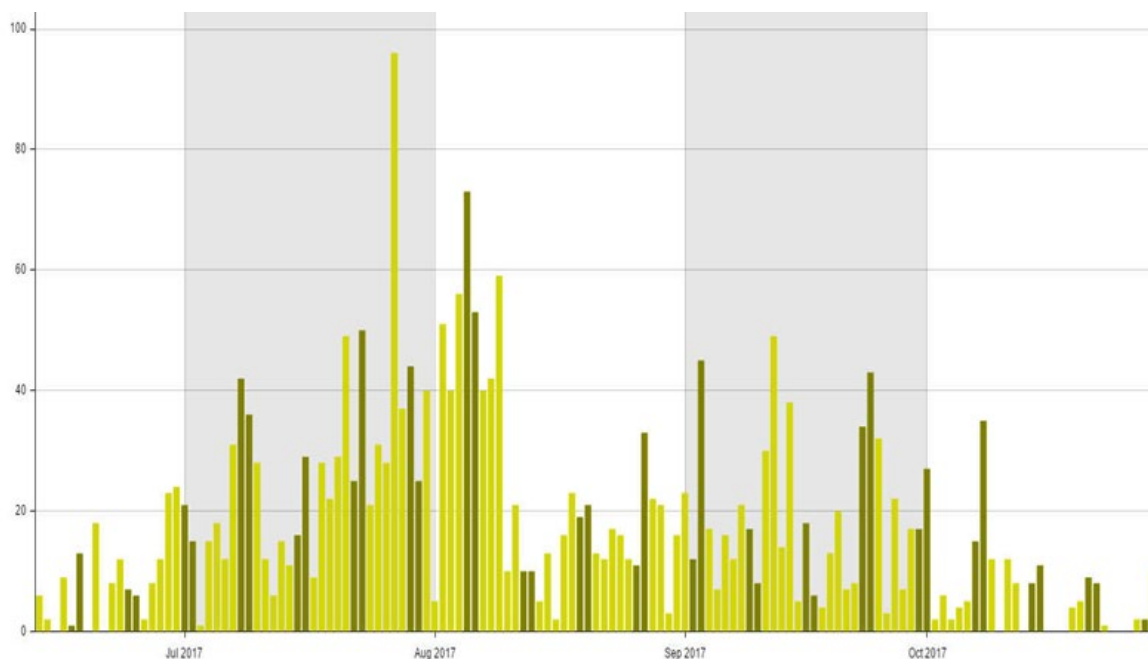
2.6 Automatiske ferdselstillinger

Det var som nevnt utplassert en automatisk ferdselsteller ved stien mellom Nordfjord og Litjverivatnet (se **Figur 3** for plassering). Telleren som ble benyttet er av typen EcoCounter og har en sensor som rettes vinkelrett over stien i ca. 1 meters høyde. Sensoren reagerer på infrarød stråling (varme) i et smalt søkefelt og registrerer dermed varmen når et menneske passerer telleren (se <http://www.eco-compteur.com/en/products/pyro-range/pyro-sensor> for mere informasjon). Alt praktisk knyttet til lokalisering, utplassering og montering av teller i felt og ettersyn har SNO/verneområdeforvaltningen hatt ansvaret for. For å sikre gode telle-data er plassering av telleren svært viktig (for beskrivelse av utfordringer knyttet til praktisk plassering av tellere i felt se f.eks. (Wold mfl. 2014)). NINA har fått tilgang til databasen der dataene er lagret. Vi har gjort en kvalitetssjekk av dataene i basen – det vil si sett på faktorer som når på døgnet tellingene er registrert, fordelingen på ukedager, gjennom sesongen og dag-for-dag, og sett om dataene virker sannsynlige så langt vi har mulighet til å vurdere dette. Vi påpeker imidlertid at underrapportering kan forekomme dersom telleren er plassert langs sti/vei der flere kan gå i bredden og overrapportering dersom telleren er visuelt synlig for passerende.

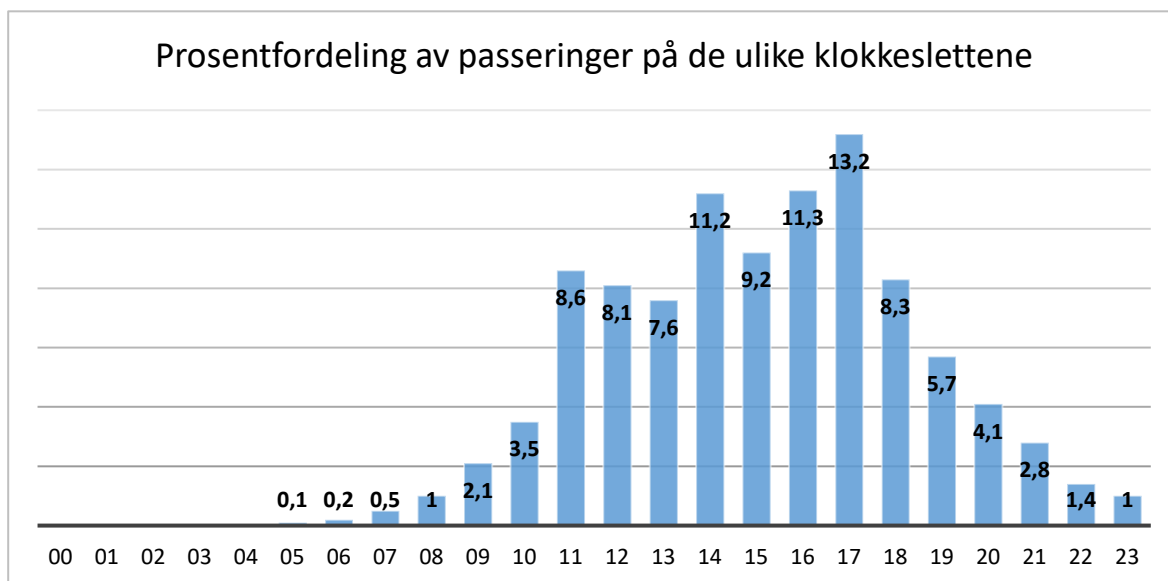
3 Data fra ferdselstelleren

Telleren stod ved en stidele på skogsveien fra Nordfjord som går over i en tydelig sti til Litjverivatnet. Data fra ferdselstellerser sier noe om bruksintensiteten på stien der telleren var plassert. I prinsippet er det viktig å skille mellom registreringer fra telleren og den faktiske ferdselen, før man er rimelig sikker på at telleren fungerte bra. Dataene som presenteres er totaltall (ut- og innpasseringer registreres separat). Det er sannsynlig at mange går samme ruten både inn og ut, siden de fleste skal tilbake til bilen sin. Det går en buss langs E6 (Straumen), men det er vanskelig å komme seg videre inn mot nasjonalparken uten å benytte egen bil, haike eller ta taxi. Lokalkunnskap tilsier at det også er mange som går rundløypa Lakshola – Storskogvatnet – Litjverivatnet– Nordfjorden og disse blir dermed bare registrert en gang av telleren. Ved telleren ved Nordfjorden ble det i hele perioden fra 13.juni til 29.oktober registrert 2491 passeringer.

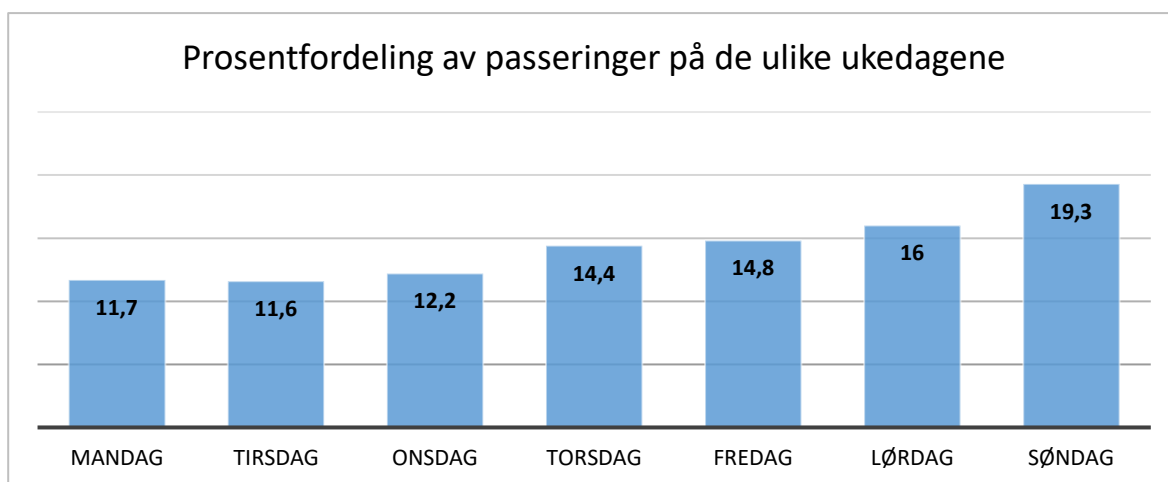
Figur 5 og **Figur 6** viser når på døgnet tellingene ble registrert og fordeling på ukedag. De aller fleste passerte telleren mellom klokken 11.00 og 18.00 og nesten ingen passerte om natten. Det er en liten topp på ettermiddagen som kan indikere at folk da er på vei ut igjen etter en kortere eller lengre dagstur. Det er registrert flest passeringer på søndager, men samlet er det ganske jevn trafikk for alle ukedagene (se **Figur 6**). Om man ser på hver dag ses det likevel at det er en jevnere fordeling på ukedagene i juli og august og noe mer helgetrafikk på høsten (se Figur 4).

Figur 4 Ferdsestasjoner på dagsnivå på stien mellom Nordfjord og Litjverivatnet 13.juni til 29.oktober 2017. Mørkegrønn farge viser helgedager.

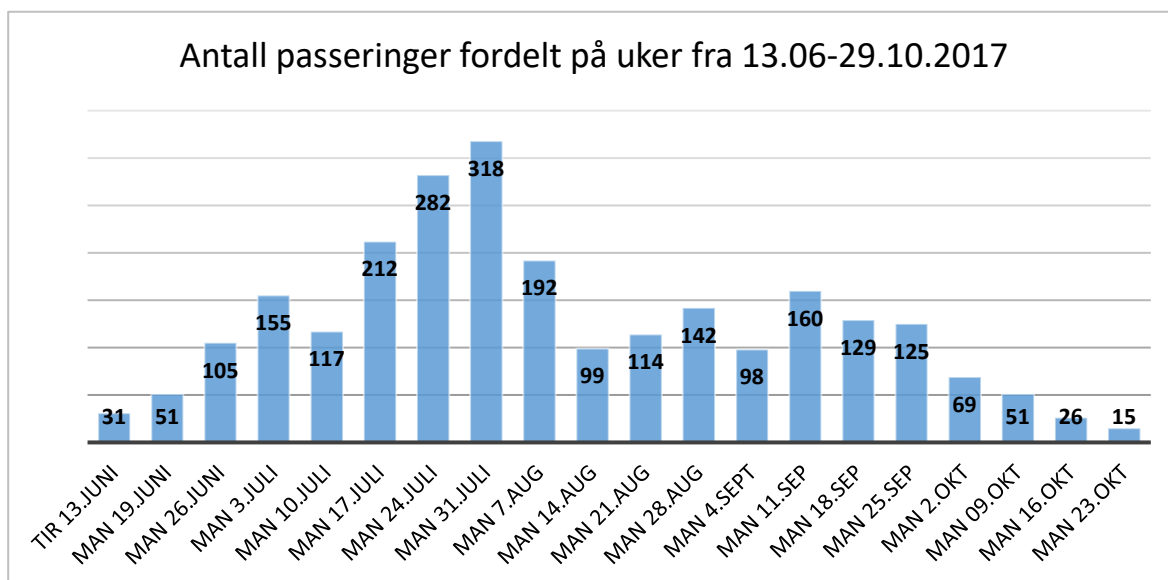

Figur 5: Ferdselen fordelt gjennom døgnet for alle dager i perioden 13. juni til 29. oktober, vist i prosent.

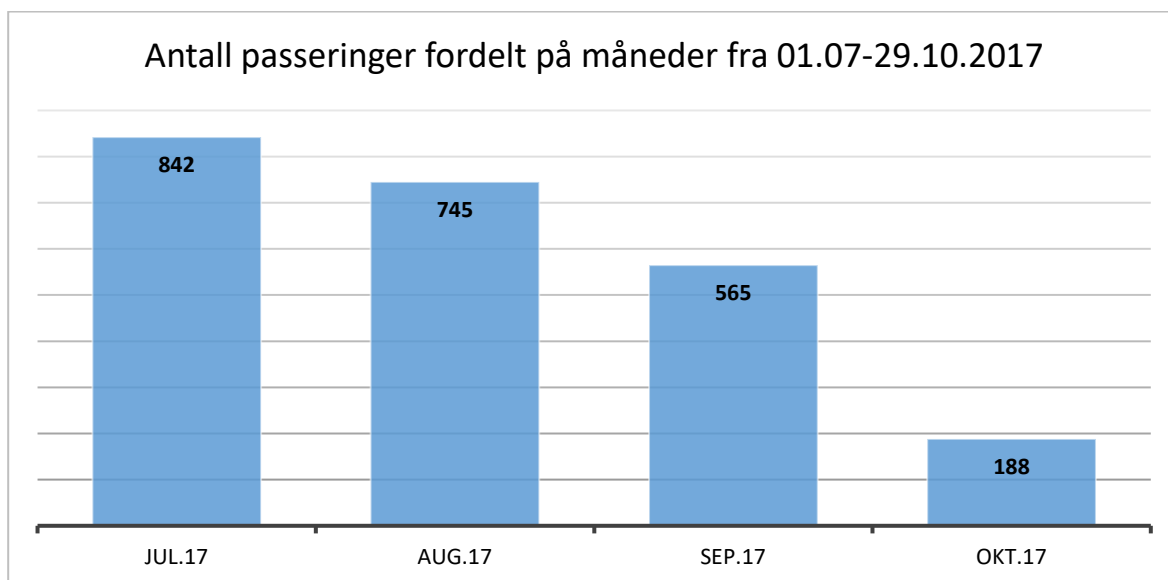

Figur 6: Fordelingen på ukedager for ferdselstellersen på stien mellom Nordfjord og Litjverivatnet i perioden 13.juni-29.oktober 2017, vist i prosent.

Figur 7 og **Figur 8** viser antall passeringer på uke- og månedsnivå. Ikke overraskende er det flest passeringer i juli og august. I slutten av juni er det allerede en del som passerer telleren. På høsten flater tellingene ut og det er få passeringer i slutten av oktober. Bruken på stien er i stor grad på sommeren og det meste av sesongen virker å være i tidsrommet telleren var montert. Se Figur 4 for antall passeringer på dagsnivå gjennom hele perioden telleren stod ute.

Figur 7: antall passeringer fordelt på uker fra midten av juni til slutten av oktober. Merk at den første og siste uka i figuren ikke utgjør hele uker.

Figur 8: Antall passeringer fordelt på måned. Merk at juni kun målte halve måneden og vil ha enda færre passeringer på grunn av det og er dermed ikke tatt med i figuren.

4 Indikatorsett for Rago nasjonalpark

Indikatorsettet for brukerne i Rago nasjonalpark sommeren 2017 vises i **Tabell 4**. Funnene blir noe mer utdypende presentert videre i rapporten. Indikatorsettet tar utgangspunkt i det brukerne svarte da de fylte inn kassekort.

Tabell 4: Nøkkeltall/indikatorer for de besøkende i Rago nasjonalpark sommeren 2017 som hadde de tre innfallsportene i studien som utgangspunkt for sin tur.

RAGO NASJONALPARK			
Antall innsamlede skjema 2017: 814			
Andel nordmenn (n=809)	40 %	Tidligere erfaring med lengre tur (prosentandel for hhv. aldri/mer enn 20 ganger) (n=777)	18% / 28%
Andel førstegangsbesøkende (n=810)	78 %	Andel lav-purister (n=656)	52 %
Andel som er på dagstur (n=785)	60 %	Andel mellom-purister (n=656)	30 %
Varighet dagstur (gj.snitt timer) (n=457)	5,9 t.	Andel høy-purister (n=656)	18 %
Varighet flerdagerstur (gj.snitt dager) (n=316)	3,2 d.	Kvinneandel (n=810)	47 %
Andel som er med på organisert tur (n=809)	1,5 %	Andel lokalt bosatte (Sørfold, Fauske) (n=809)	8 %
Alder, gjennomsnitt (n=780)	39 år	Andel som går med barn under 15 år i følget (n=809)	12 %

5 Hvor mange brukere/besøkende?

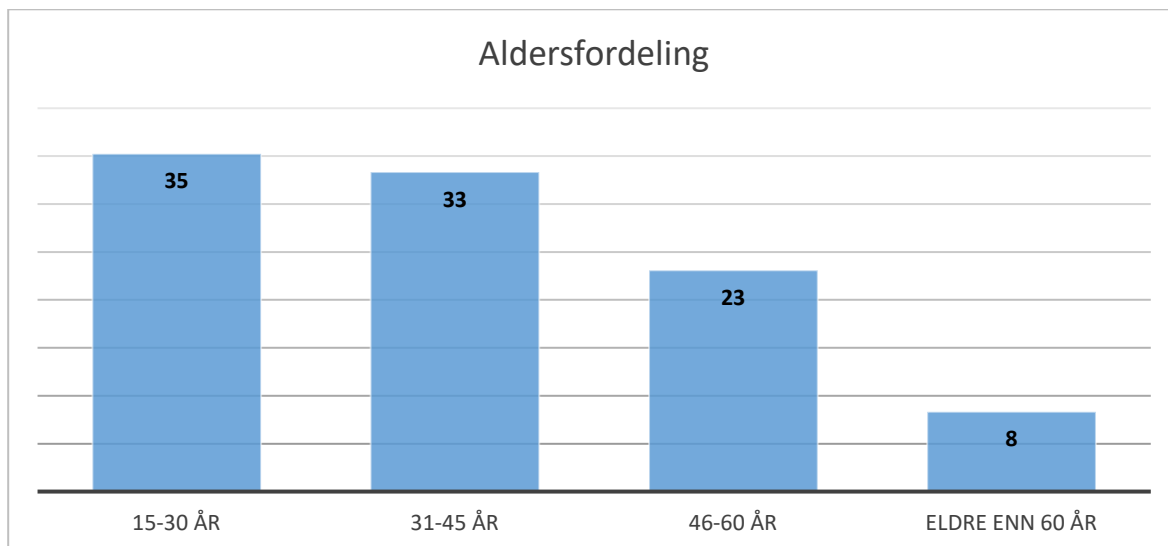
I kasseundersøkelsen ble det samlet inn svar fra 814 respondenter. Antallet innsamlede kort gir ikke et direkte tall på antall besøkende. Dette er avhengig av hvordan kasseundersøkelsen blir gjennomført og hvor godt en får dekket opp innfallsportene til området med kasser, og om parken egner seg for denne typen undersøkelse (se neste avsnitt om Varangerhalvøya nasjonalpark). I tillegg er det alltid mange brukere som passerer kassene uten å fylle inn kort eller som går inn/ut av området i terrenget eller langs andre stier. Men en godt gjennomført kasseundersøkelse vil gi et bilde av bruken og fordelingen av bruk på ulike innfallsporter. Derfor er det også meningsfylt å sammenligne tallene med andre verneområder.

Rago hører foreløpig til nasjonalparkene som har færre besøkende. I Jotunheimen (2010), Rondane (2009) og Trollheimen (2016), som er de områdene det har blitt samlet inn flest svar, ble det samlet inn henholdsvis 9110, 8234 og 7917 utfylte skjema (Vorkinn 2016, Wold mfl. 2017). På Varangerhalvøya, som er det området vi kjenner til der færrest har fylt inn kassekort, ble det samlet inn skjema fra 222 respondenter (Vistad mfl. 2014). Dette til tross for at Varangerhalvøya er en stor nasjonalpark, men den har veldig lite av stier og infrastruktur og det er helt på grensen å bruke registreringskasse-metoden der (som forutsetter stier/turruter). Fulufjellet nasjonalpark er en liten nasjonalpark som også har lite tilrettelegging; der ble det fylt ut 358 skjema (Wold & Selvaag 2017b). Verneområdene varierer mye i størrelse, i tilretteleggingsgrad og i bruksomfang og popularitet. At Rago nasjonalpark har et relativt lite areal, har få innfallsporter og er foreløpig mindre kjent som en «besøkspark», kan være viktig i denne sammenheng. Så lenge kassene er godt plassert og fanger opp de viktige innfallsportene, så er det de viktigste indikasjonene på om antall utfylte skjema gir en god indikasjon på bruksmengde eller ikke.

6 Generelle trekk ved de besøkende

6.1 Kjønn, alder, utdanning, bosted

Det er noe flere menn enn kvinner blant de besøkende (53 % menn, n=810). Aldersspennet var fra 15 til 79 år og gjennomsnittet var 39 år (n=780) som er det laveste aldersgjennomsnittet av de ti verneområdene som ble/blir undersøkt av NINA i 2017 og 2018 (Selvaag m.fl 2017 a, Vistad mfl. 2017; Wold & Selvaag 2017 a, b; Wold mfl. 2017, samt foreløpige analyser av data fra Junkerdal, Saltfjellet, Skjækerfjella, Lierne og Jostedalsbreen – disse skal rapporteres senere). **Figur 9** viser aldersfordeling for de besøkende inndelt i fire grupper.

Figur 9: Aldersfordeling blant de besøkende, oppgitt i prosent (n=810).

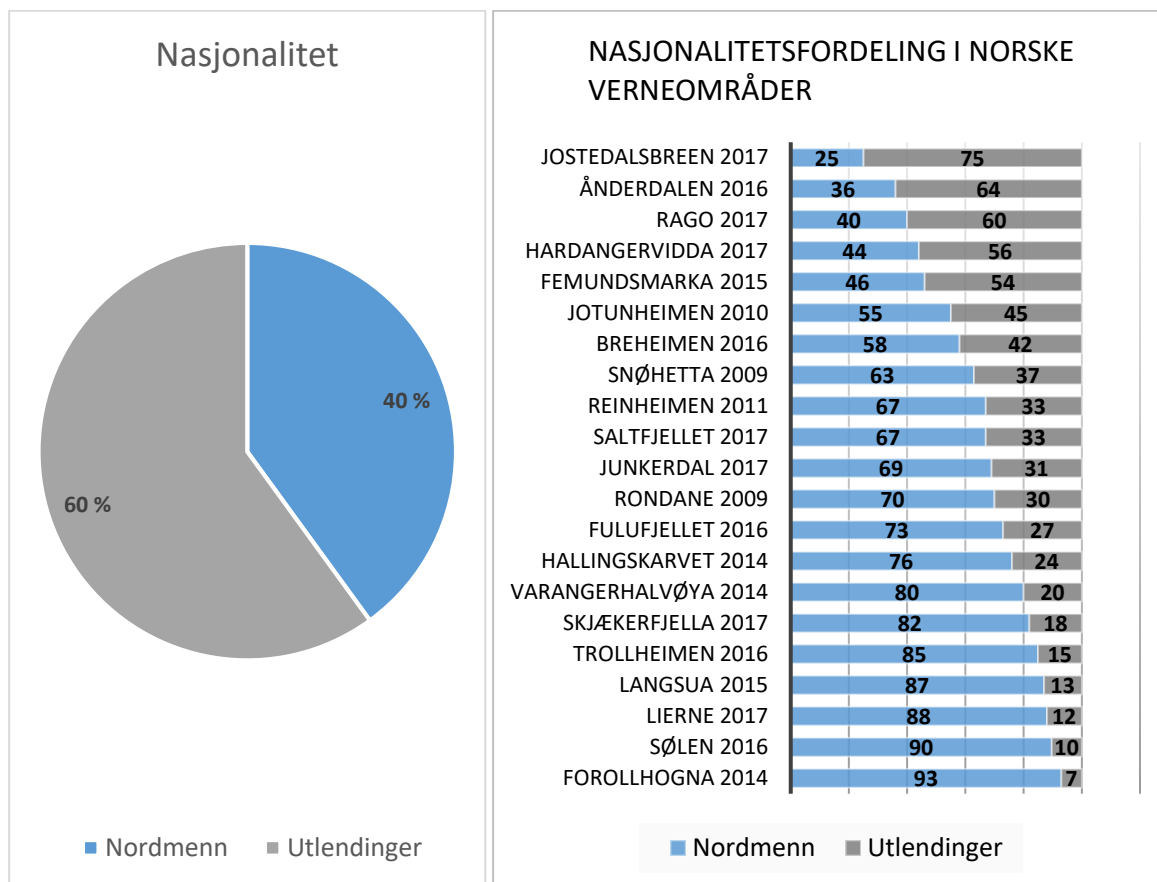
De fleste av de besøkende har høy utdanning; 76 % har høyskole-/universitetsutdanning. Videre har 20 % videregående utdanning og 4 % grunnskole (n=171). Det at det er mange med høy utdanning finner en også i andre tilsvarende brukerundersøkelser (se f.eks. Vorkinn 2016, Vistad m.fl 2017, Wold & Selvaag 2017a, b).

Så få som 40 % av de besøkende var nordmenn (se **Figur 10**). Av disse var 22 % bosatt i lokalkommunene rundt verneområdet⁵ – hvilket utgjør drøye 8 % av de besøkende totalt (n=809). Lokalkommunene er Sørfold og Fauske. Det vil si at 92 % var **tilreisende** til området. Hele 60 % av de besøkende var utlendinger, blant disse utgjorde tyskere den klart største andelen (22 % av de besøkende totalt). Tsjekkere og sveitsere var også en betydelig andel av de besøkende (henholdsvis 8 % og 5 %). Disse tre nasjonalitetene utgjorde 60 % av de utenlandske besøkende (n=481). Totalt ble 27 nasjonaliteter, i tillegg til nordmenn, registrert i Rago nasjonalpark.

Sammenligner en nasjonalitetsfordelingen i Rago nasjonalpark med andre nasjonalparker/verneområder ser en at andelen utlendinger er ganske høy. Bare to andre områder der vi har sammenlignbare tall har høyere andel utlendinger enn Rago nasjonalpark, nemlig Jostedalsbreen og Ånderdalen nasjonalpark. Det er ikke umiddelbart åpenbart hvorfor andelen utlendinger er så høy, men lokalkunnskap tilsier at Rago har vært en populær park for øst-europeiske bussturister, spesielt tsjekkere og tyskere i mange år. Et annet forhold som kanskje virker inn er at det i mars 2015 var et oppslag i den internasjonalt anerkjente, britiske avisen *The Guardian* med tittelen

⁵ Basert på oppgitte postnummer, n=298

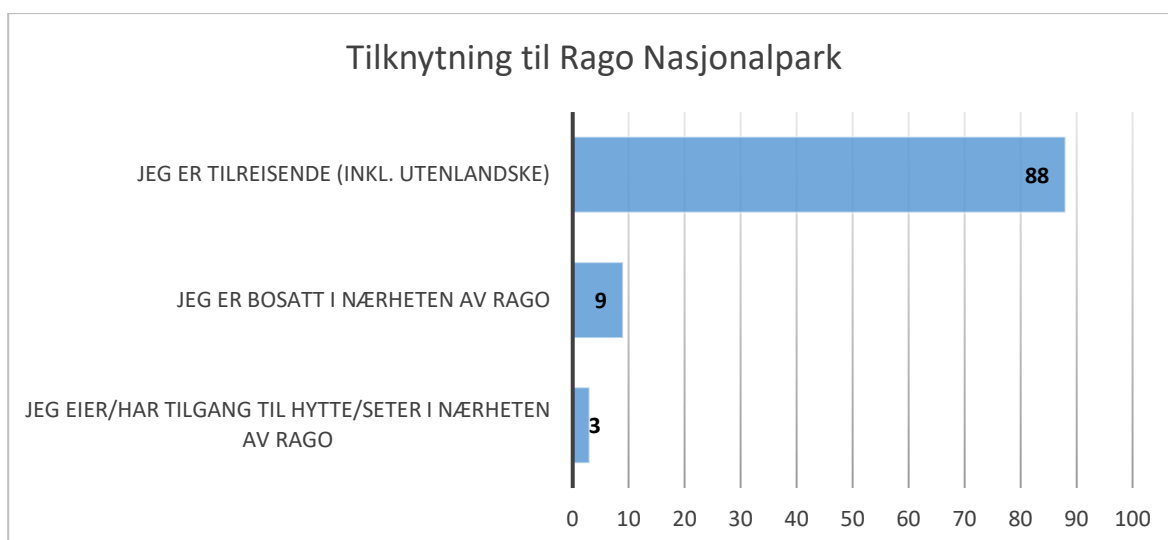
«10 av Europas beste nasjonalparker...som du sannsynligvis ikke har hørt om»⁶. Her var Rago en av de 10 som fikk omtale.

Figur 10: Respondentenes nasjonalitet oppgitt i prosent ($n=809$) til venstre. Samme fordelingen sammenlignet med andre nasjonalparker/verneområder til høyre (tall hentet fra Andersen & Gundersen 2010, Andersen & Gundersen 2016, Gundersen mfl. 2013, Vistad mfl. 2014, Vistad mfl. 2017, Vorkinn & Andersen 2010, Vorkinn 2016, Selvaag mfl. 2017 a, b, Wold mfl. 2012, Wold & Selvaag 2017a, b, Wold mfl. 2017 + egne analyser (foreløpig upubliserte analyser av Hardangervidda, Jostedalsbreen, Saltfjellet, Junkerdal, Skjækerfjella og Lierne fra 2017).

I etterundersøkelsen ble respondentene bedt om å oppgi sin tilknytning til området (se **Figur 11**). Det var 9 % som var bosatte i lokalkommunene og 3 % som hadde tilknytning til området i form av å eie hytte/seter. Sammenlignet med Sølén, Fulufjellet, Trollheimen og Breheimen er andelen hytte/seter-eiere ganske lav (hhv. 76% i Sølén og 71,6 % i Fulufjellet, 36% i Trollheimen, 17 % i Breheimen) (Vistad mfl. 2017, Wold & Selvaag 2017a, b, Wold mfl. 2017). Dette er ikke overraskende, da Rago ikke er et seter-område og det er få private hytter nær parken (kun enkelte feriehus.)

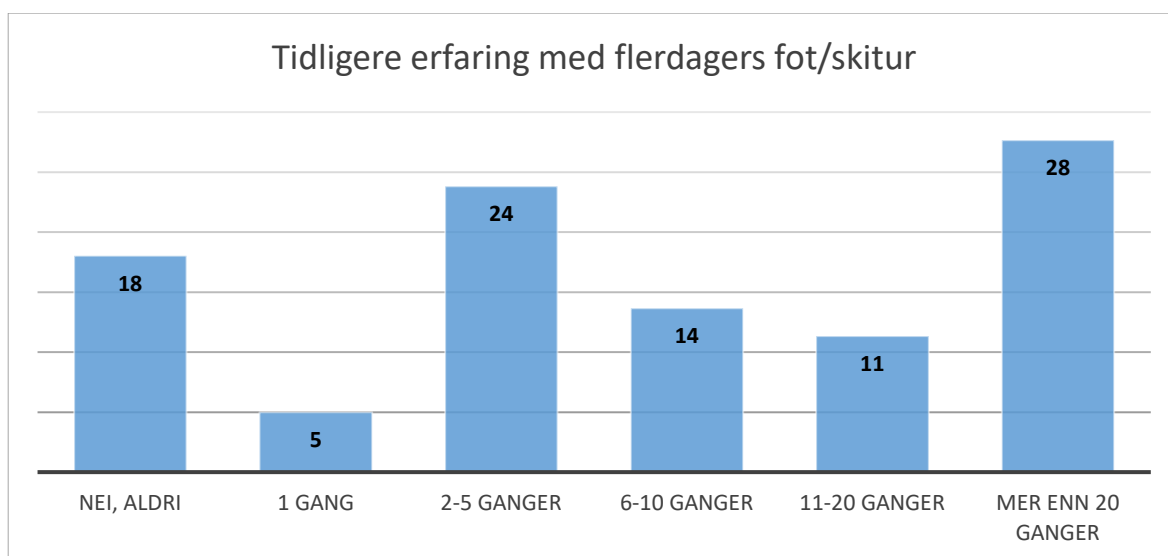
⁶ https://www.theguardian.com/travel/2015/mar/30/10-europe-best-national-parks-italy-france-spain?CMP=share_btn_fb

Figur 11: Hvilken tilknytning de besøkende har til Rago nasjonalpark oppgitt i prosent, n=171.

6.2 Friluftslivserfaringer og friluftslivsinteresse

Figur 12 viser hvilken erfaring brukerne har med langtur-friluftsliv og de viser seg å ha relativt ulik erfaring. Det var flest som hadde vært på flerdagersturer mer enn 20 ganger (28 %), men også en relativt stor andel som aldri hadde vært på en slik type tur (18 %). I underkant av en fjerdedel hadde vært på flerdagers fot- eller skitur 2-5 ganger. Det var flere nordmenn enn utlendinger som hadde mye erfaring med flerdagersturer⁷.

Figur 12: Hvor mange ganger brukerne har vært på flerdagers fot/skitur, oppgitt i prosent (n=777).

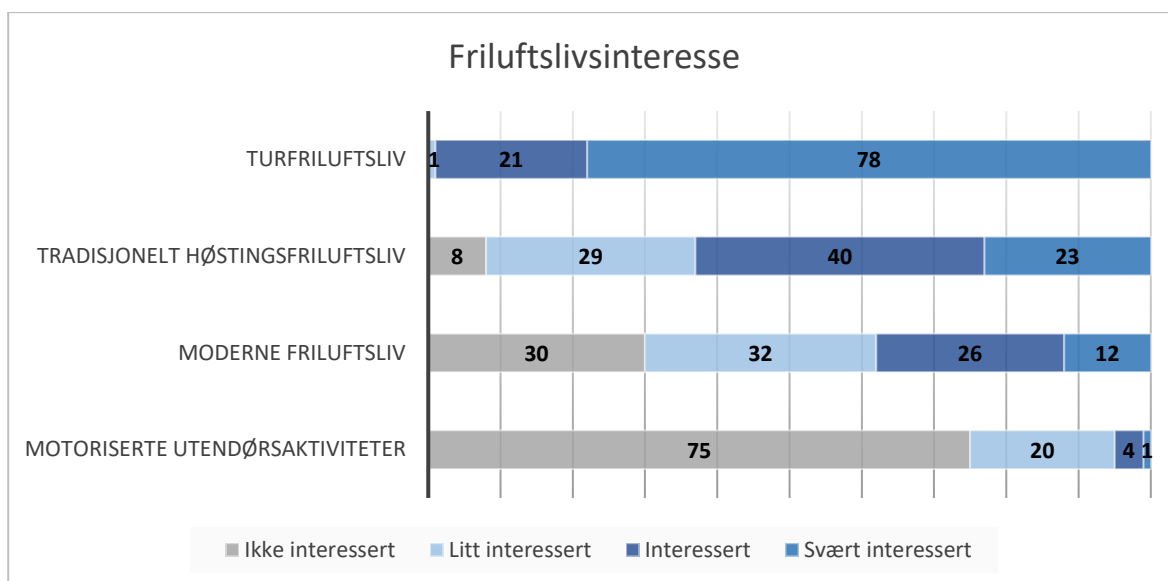
⁷ Prosentandel for hhv. aldri/mer enn 20 ganger:
 Nordmenn: 13 % / 36 % (n=312)
 Utenlandske: 21 / 22 % (n=460)

Interessen for ulike typer friluftsliv ble kartlagt i etterundersøkelsen, hvor de ulike aktivitetene ble definert slik:

- **Tradisjonelt høstingsfriluftsliv** (mautauk er viktig motiv, som jakt, fiske, bær/sopplukking)
- **Turfriluftsliv** (turer til fots og/eller på ski)
- **Moderne friluftsliv** (aktiviteter som krever spesielle ferdigheter og utstyr, eksempelvis terrengsykling, klatring, kiting, elvepadling, hanggliding, randonee)
- **Motoriserte utendørsaktiviteter** (eks. båtsport, snøscooterkjøring)

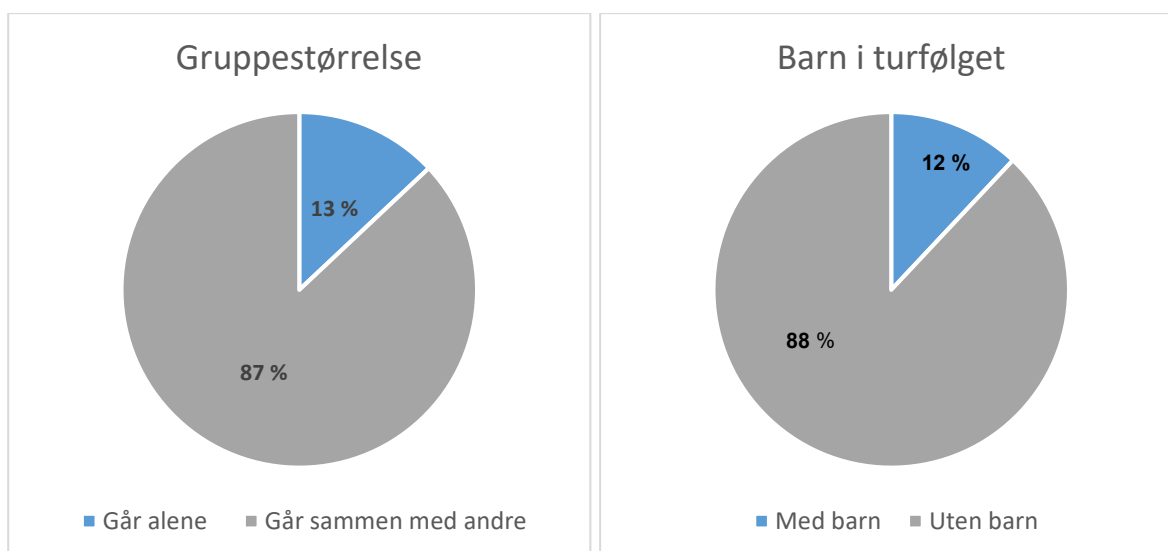
Ikke uventet er særlig interessen for turfriluftsliv stor (se **Figur 13**). Nesten alle respondentene oppga at de var *interessert* eller *svært interessert* og det var ingen respondenter som var helt uinteressert i denne friluftslivsformen. Interessen for høstingsfriluftsliv er også relativt stor, selv om den er et stykke unna turfriluftsliv; 63 % oppga at de er *interessert* eller *svært interessert*. Motoriserte utendørsaktiviteter er den minst interessante friluftslivsformen. Her oppga 75 % at de ikke var interessert i det hele tatt. Moderne friluftsliv er også mindre interessant, men 38 % oppga at de var *interessert* eller *svært interessert* i slike aktiviteter. **Figur 13** viser at brukerne i Rago nasjonalpark særlig har interesse for de mer tradisjonelle friluftslivsaktivitetene tur og høsting. Dette er ganske likt det en har funnet i flere andre nasjonalparker og verneområder. Vorkinn (2016), Selvaag mfl. (2017a), Vistad mfl. (2017), Wold & Selvaag (2017 a, b) og Wold mfl. (2017) presenterer tilsvarende funn fra Femundsmarka, Langsua, Reinheimen, Jotunheimen, Rondane, Sølen, Fulufjellet, Trollheimen, Skarvan og Breheimen og andelene som er *interessert/svært interessert* i turfriluftsliv er tilsvarende det vi ser for Rago.

Figur 13: Interesse blant brukerne for ulike former for friluftsliv, vist i prosent (n=171).

6.3 Turfølget

De færreste var på tur alene da de fylte inn kassekort, 87 % gikk i følge med andre (Figur 14). I gjennomsnitt besto de besøkenes turfølge av 2,9 personer (inkludert den som har fylt ut kassekort). I underkant av 2 % av de besøkenes gikk i turfølger med mer enn 9 personer og største gruppe besto av 49 personer. En drøy tittel (12 %) hadde med barn under 15 år i turfølget, noe som er en lav andel sammenlignet med det vi finner i mange andre nasjonalparker, der andelene varierer mellom ca. 16 og 25 %. En liten andel på 1,5 % (n=809) av de besøkenes var på en organisert tur da de fylte ut skjemaet. Tur i regi av skole/studier, familie eller speiderforening utgjorde de vanligste organiserte turene.

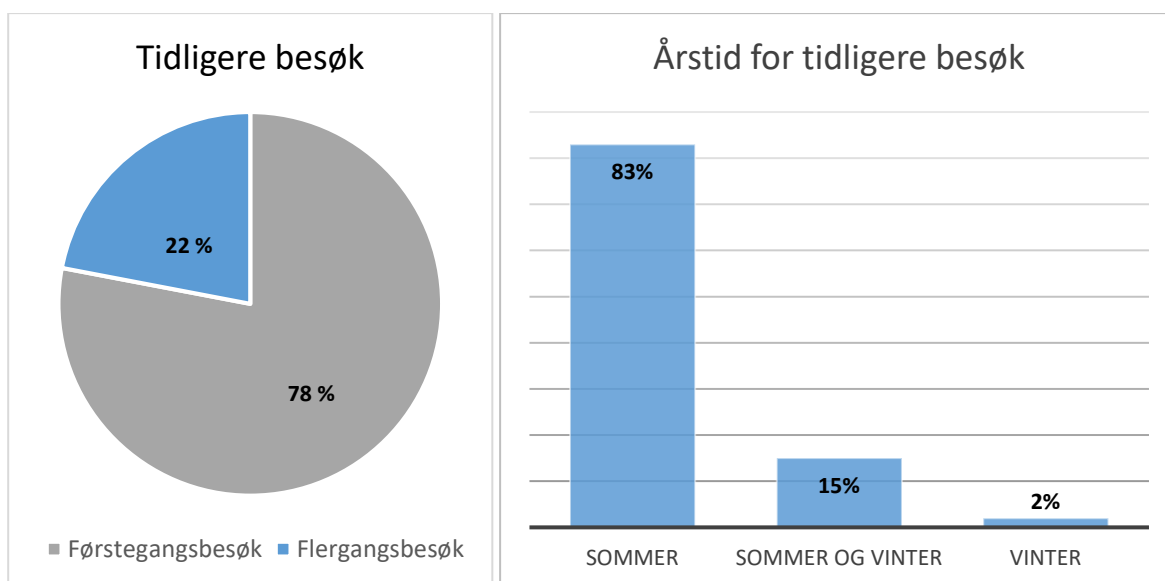
Figur 14: Gruppestørrelse til venstre (n=793) og andeler som går med barn i følge til høyre (n=809).

6.4 Tidligere besøk og kjennskap til Rago nasjonalpark

I overkant av tre fjerdedeler av de besøkende var i Rago nasjonalpark for første gang sommeren 2017 (se **Figur 15**). Sammenlignet med de fleste andre nasjonalparkene der vi har sammenlignbare tall er dette den høyeste andelen førstegangsbesøkende. Både Langsua, Dovrefjell, Jotunheimen, Femundmarka, Reinheimen, Gutulia, Skarvan, Breheimen, Varangerhalvøya, Hallingskarvet Fulufjellet, Forollhogna og Sølen landskapsvernområde hadde lavere andeler førstegangsbesøkende, som varierer fra 16 % til 61 % (Andersen & Gundersen 2016, Gundersen mfl. 2017, Selvaag mfl. 2017a, Vistad mfl. 2017, Vistad mfl. 2014, Vorkinn 2016, Wold & Selvaag 2017 a, b).

At det er så mange utenlandske besøkende og få lokale brukere (som har fylt ut kort!) er trolig mye av forklaringen bak den høye andelen førstegangsbesøkende. Tallene viser at 90 % av de utenlandske besøkende var i Rago nasjonalpark for første gang, mens den tilsvarende andelen for nordmennene var vesentlig lavere (60 %). For de av nordmennene som er lokalt bosatt var andelen førstegangsbesøkende enda lavere (40 %), men denne prosentandelen er likevel overraskende høy. Definisjonen av lokalt bosatte innebærer at respondentene er bosatt i Sørfold eller Fauske kommune. Sørfold kommune grenser til Rago på alle kanter på norsk side, mens Fauske kommune ligger lengre sør. Fauske som lokalkommune er valgt med bakgrunn i den nære tilknytningen mellom Sørfold og Fauske. Det er Fauske og Sørfold jeger- og fiskerforening som har jeger- og fiskerhytter i parken og Fauske blir nærmeste større tettsted til Rago.

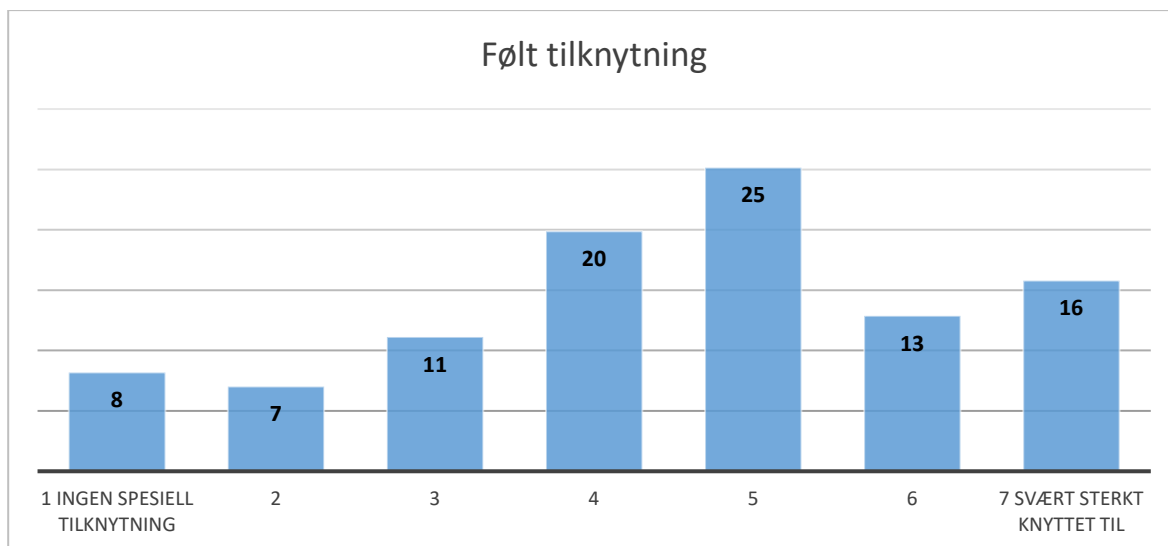
Av de som hadde besøkt Rago nasjonalpark tidligere var det spesielt mange som hadde vært der sommerstid (totalt 98 %); en langt mindre andel (17 %) vinterstid. I gjennomsnitt har de som har besøkt området tidligere vært her 4 somre (n=172) og 6 vintre (n=30). De som har vært i området før hadde altså vært der få ganger, noe som nok henger sammen med typen brukere i Rago. Det er få lokale og hytteiere, mens det er mange tilreisende og førstegangsbesøkende. Rago ser ikke ut til å være et område man reiser til gang etter gang.

Figur 15: Prosentandeler førstegangs- og flergangsbesøkende i Rago til venstre ($n=810$) og prosentandeler blant flergangsbesøkende som har besøkt Rago ulike sesonger til høyre ($n=179$).

Figur 16 viser hvor knyttet brukerne oppga at de føler seg til Rago nasjonalpark. Samlet var det ganske mange som følte mer enn middels sterk tilknytning (verdi 5-7) til området (54 %). Dette er overraskende, siden sju av ti var førstegangsbesøkende, og de som har vært i Rago før i gjennomsnitt har vært der få ganger. Følelsen av tilknytning henger oftest sammen med lang tids bruk og erfaring fra området. Blant de som har besøkt området før var det 71 % som oppga at de følte en tilknytning over middels. Det var noe overraskende ikke forskjell i gjennomsnittsverdi mellom nordmenn og utlendinger⁸. I gjennomsnitt for alle var følelsen av tilknytning litt over middels med en skår på 4.3. Vi ser en tilsvarende tendens i Breheimen hvor andelen førstegangsbesøkende var 61 % og følt tilknytning var 4,2 (gjennomsnittsverdi). Sølen, Fulufjellet og Trollheimen hadde gjennomsnittsskår på henholdsvis 5.2, 4.8 og 4.6, men i disse områdene var andelen førstegangsbesøkende også lavere og dermed var funnene mer slik en kunne forvente. Vi kan ikke se en åpenbar forklaring på at så mange av brukerne føler en tilknytning til Rago. Det er mulig at noen/mange av de som svarer legger til grunn en vid(-ere) tolkning av spørsmålet om tilknytning. For eksempel kan en ha tolket spørsmålet som «tilknytning» til denne typen område/landskap eller tilsvarende opplevelse som det de har hatt i Rago.

⁸ Nordm. $M=4,25$, $SE=0,155$; Utlend. $M=4,41$, $SE=0,142$, $T(128)=-0,783$, $p>0.1$.

Figur 16: Prosentfordeling som viser hvor knyttet brukerne føler seg til Rago nasjonalpark (n=171).

6.5 De besøkende motiv for å besøke Rago nasjonalpark

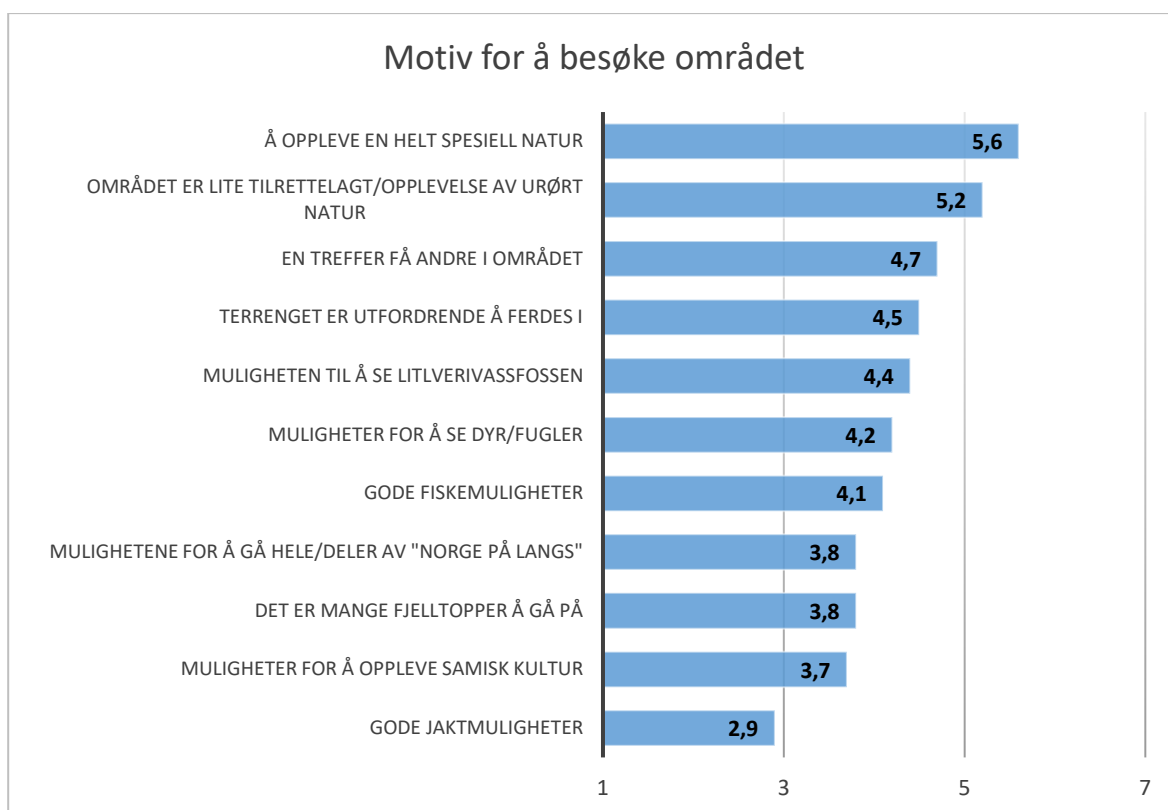
Brukerne ble bedt om å oppgi hvor viktig ulike motiv var for at de valgte å besøke Rago nasjonalpark siste år (**Figur 17**). Det ble listet opp åtte ganske generelle motiv og tre motiv som var mer tilpasset området, som omhandlet Norge på langs, samisk kultur og Litjverivassfossen. Hvilke motiv som er viktige for brukerne vil også henge sammen med/påvirke aktivitetsutøvelse, hva slags tur en er på m.m. Generelt ser vi at veldig mange av motiv-temaene skårer over middelerdien (4). Det klart viktigste motivet var naturopplevelse, noe en også har funnet i blant annet Trollheimen, Skarvan, Breheimen, Fulufjellet, Sølen, Rondane, Jotunheimen, Reinheimen, Femundsmarka og Langsua (og i nær sagt «alle» naturbruks-undersøkelser i Norge – også utenfor verneområder), selv om ordlyden er ulik fra undersøkelsene og ikke kan sammenlignes direkte er det likevel helt tydelig (Vorkinn 2016, Selvaag mfl. 2017a, Wold & Selvaag 2017a, b; Vistad mfl. 2017). I Rago ble formuleringen *oppleve en helt spesiell natur* brukt. Også det at *området er lite tilrettelagt/å oppleve urørt natur* fikk høy gjennomsnittsverdi. Å *treffe få andre i området* er i gjennomsnitt det tredje viktigste motivet for de besøkende.

Fire av motivene får gjennomsnittsskåre under middelerdien 4: *mulighetene for å gå hele/deler av «Norge på langs»*, *det er mange fjelltopper å gå på*, *muligheter for å oppleve samisk kultur* og *gode jaktmuligheter*. Dette kan henge sammen med at disse motivene er mer spesifikke og ikke er aktuelle for alle type turer, aktiviteter eller besøkende. I Rago ble det ikke stilt et eget spørsmål om en hadde gått (hele eller deler av) Norge på langs, trolig er det ganske få som har gjort det og det er derfor naturlig at dette motivet får en lav gjennomsnittsskår. Det kan også være at respondenter ikke skiller helt på hvor viktig disse aspektene var for dem i valg av besøket og hvordan de samme aspektene ble oppfattet på den aktuelle turen. Dette kan for eksempel være gjeldende for påstanden *«terrenget er utfordrende å ferdes i»*.

Det ble testet om det var signifikante forskjeller mellom nordmenn og utlendinger, og for tre av motivene var det forskjeller. *Gode fiskemuligheter* var viktigere for nordmenn enn for utlendinger⁹. De to motivene *området er lite tilrettelagt og en får en opplevelse av urørt natur* og *muligheten for å gå «Norge på langs»* var viktigere for utlendingene enn for nordmennene¹⁰.

⁹ Gode fiskemuligheter: Nordm. M=4,33, SE=0,169; Utlend. M=3,35, SE=0,296, **T(69)=2.846, p<0.01**

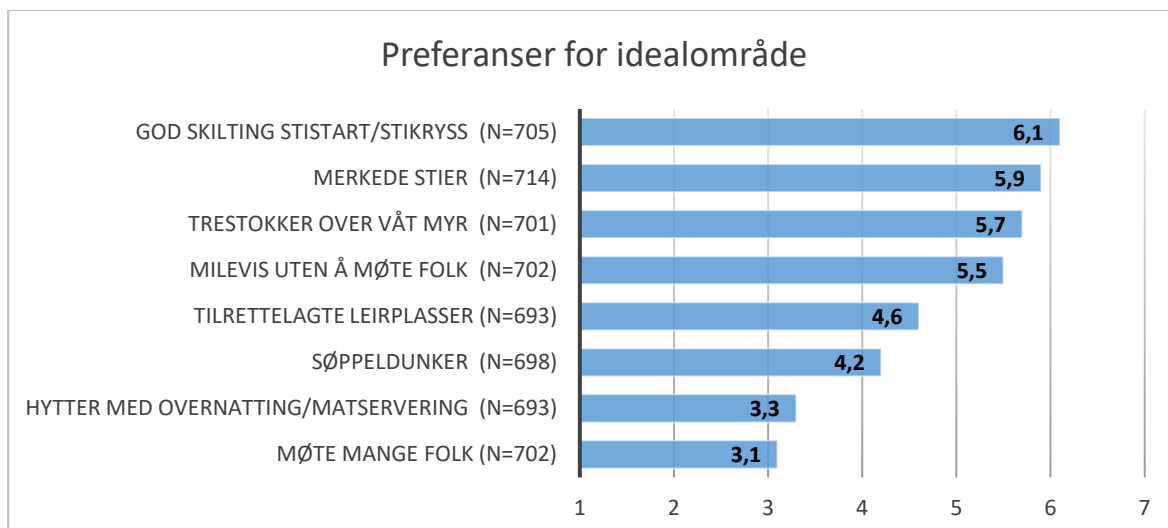
¹⁰ Området er lite tilrettelagt: Nordm. M=4,95, SE=0,178; Utlend. M=5,47, SE=0,140, **T(80)=-2.243, p<0.05**
 Mulighet for å gå «Norge på langs»: Nordm. M=3,40, SE=0,261; Utlend. M=4,12, SE=0,226, **T(71)=-2.060, p<0.05**

Figur 17: Gjennomsnittsskår for hvor viktige ulike motiv var for at en valgte å besøke Rago nasjonalpark siste år, på en skala fra 1 ikke viktig i det hele tatt til 7 svært viktig (n=171).

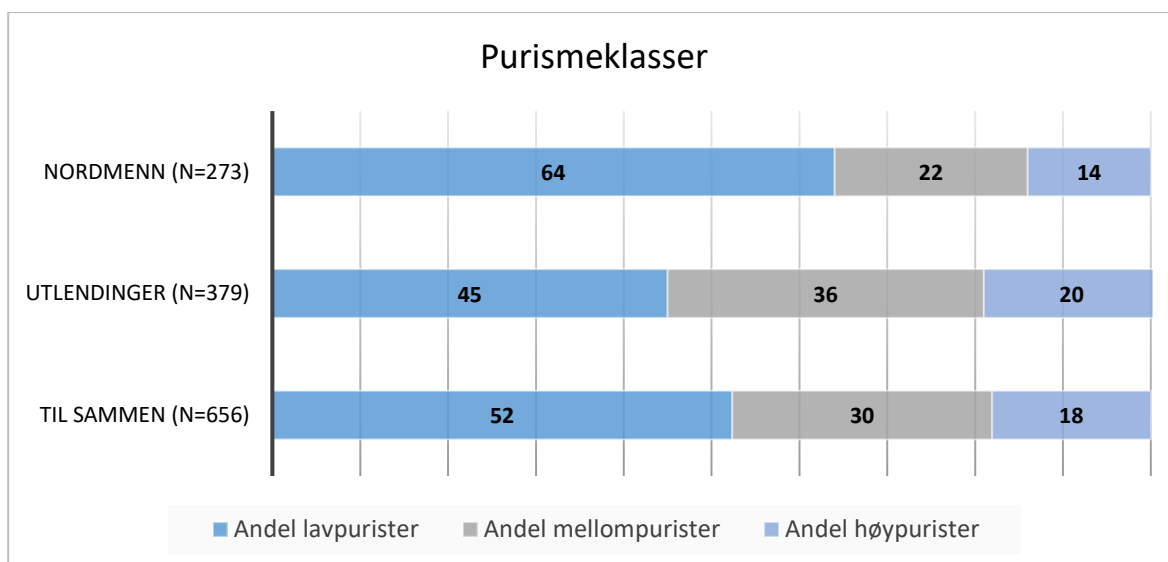
6.6 Idealområde og purisme

Respondentene ble bedt om å oppgi hvordan de stilte seg til åtte ulike forhold for deres tenkte «idealområde» for en lengre tur i skogs- eller fjellterreng om sommeren, altså er svarene på dette spørsmålet ikke knyttet til Rago som sådan (se for øvrig ytterligere utdyping av dette spørsmålet i kapittel 2.1). **Figur 18** viser gjennomsnittsskår for de åtte variablene. Generelt er respondentene over gjennomsnittlig positive til de fleste av forholdene. Brukerne var svært positivt til merking, både det at det er *god skilting ved sti-start/stikryss* og at det finnes *merkede stier* i idealområdet, fikk veldig høye gjennomsnittsskårer. Det samme gjorde at det er *lagt ned trestokker der stien går over våt myr*. Det å *kunne gå milevis uten å møte et menneske* fikk også en rimelig høy gjennomsnittsskår. At det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området og å *møte mange andre friluftsfolk i løpet av turen* var respondentene derimot mer negative til og disse forholdene fikk en gjennomsnittsverdi under middelveien.

Figur 18: Respondentenes gjennomsnittsskår på ulike preferanser for det ideelle langturuområdet, på en skala fra 1 svært negativt, via 4 nøytralt, til 7 svært positivt.

Fra disse åtte variablene¹¹ kan en kategorisere den totale gjennomsnittsskåren for alle inn i det vi kaller purisme, som beskriver brukernes preferanser for tilretteleggingstiltak og for hvorvidt en foretrekker å møte andre mennesker når en er på tur (se forøvrig kapittel 2.1 for ytterligere beskrivelse av variabelen). Lavpurister foretrekker tilrettelegging og det å møte mange mennesker på tur, mens høypurister foretrekker lite tilrettelegging og vil i større grad være alene på tur. Ved inndeling av respondentene i purismeklasser var andelen lavpurister på 52 %, mellompurister 30 % og høypurister 18 % (se **Figur 19**). Utlendinger ($M=3.7$ $SE=0.046$) hadde høyere gjennomsnittsskår enn nordmenn ($M=3.3$, $SE=0.062$)¹². Dette indikerer at utlendingene er noe mer høypuristiske enn nordmenn, noe en også finner i andre områder (Vistad & Vorkinn 2012, Vorkinn 2016, Selvaag mfl. 2017a, Vistad mfl. 2017, Wold & Selvaag 2017a, b).

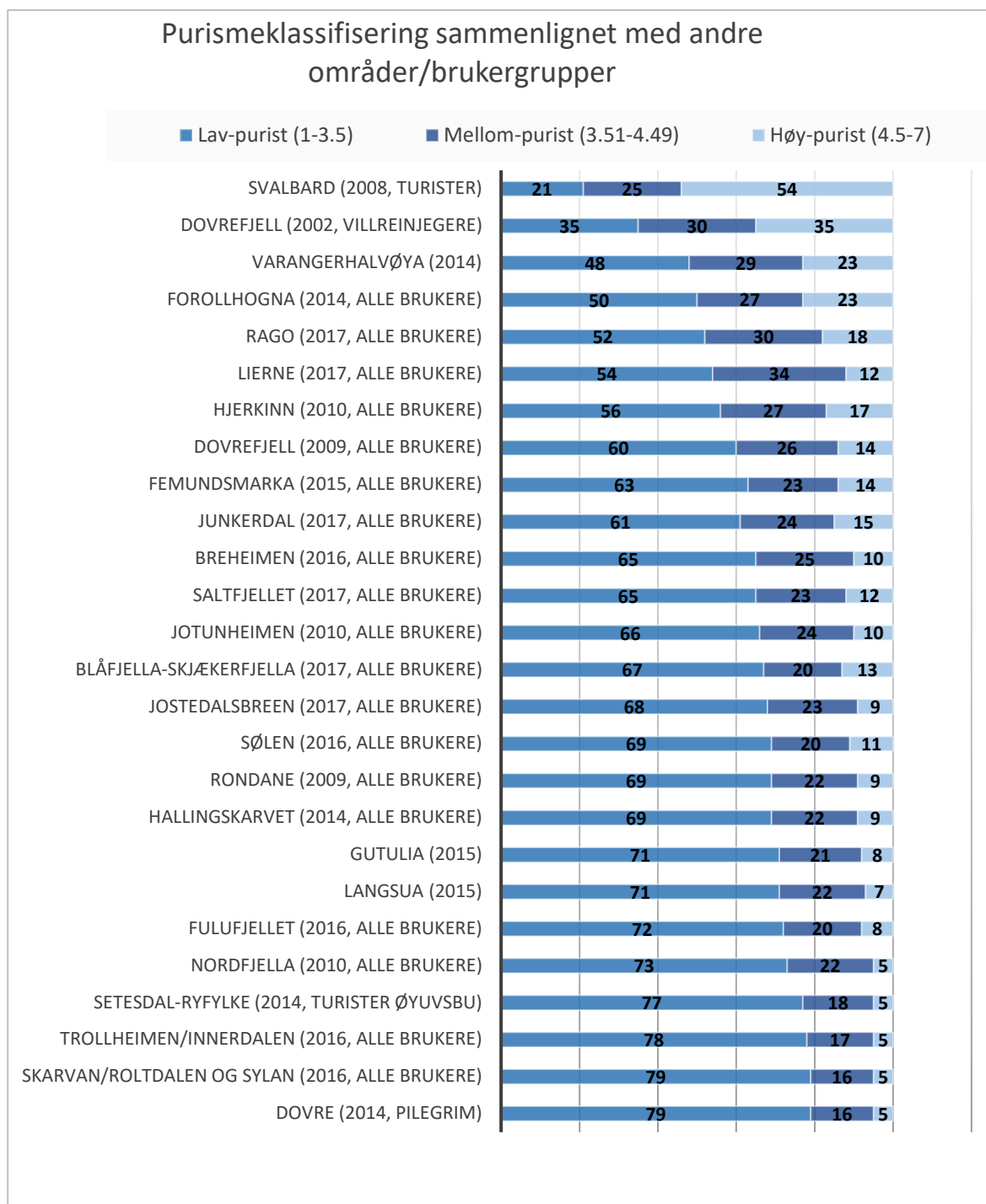
Figur 19: Inndeling i de ulike purismekategoriene basert på gjennomsnittsskår for åtte variabler som omhandler tilrettelegging og det å møte folk i et tenkt idealtur-område (oppgitt i prosent). Se for øvrig kapittel 2.1 for ytterligere beskrivelse av purismevariabelen.

¹¹ Her er 7 av utsagnene «snudd» for å få alle på samme skala: purismeskalaen, se ytterligere beskrivelse i kapittel 2.1

¹² ($t(650)=-5,558$ $p<0.001$)

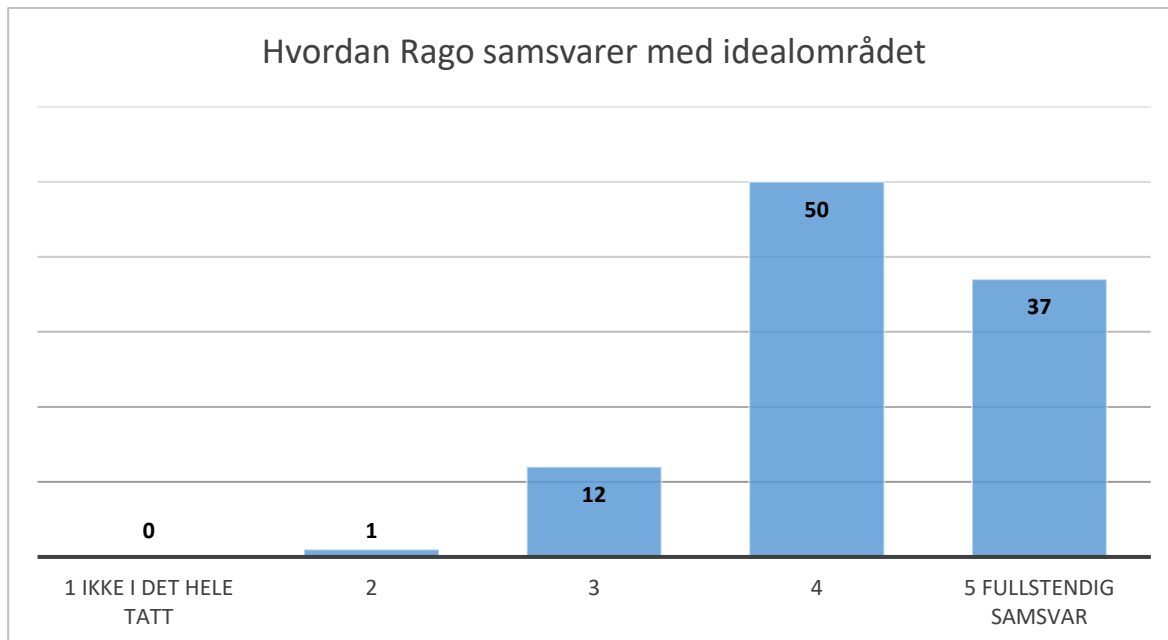

Figur 20 viser purismeklassifisering for en rekke ulike brukere/naturområder i Norge. Vi ser at Rago nasjonalpark kommer i øverste del av i figuren, som nummer fem, hvilket betyr at området har en av de aller høyeste andelene høypurister og en av de laveste andelene av lavpurister.

Figur 20: Inndeling i de ulike purismekategoriene for ulike områder/brukergrupper, oppgitt i prosent. (Kilder: Andersen mfl. 2010, Andersen & Gundersen 2016, Gundersen m. fl 2013, Gundersen mfl. 2017, Vistad mfl. 2014, Vistad mfl. 2017, Vorkinn 2016, Wold & Selvaag 2017a, b, Wold mfl. 2012, Wold mfl. 2017, Selvaag mfl. 2017 a + egne analyser (foreløpig upubliserte analyser av Setesdal/Ryfylke og pilegrimsvandrere gjennom Gudbrandsdalen/over Dovre, Jostedal-been, Saltfjellet, Junkerdal, Skjækerfjella og Lierne).

Det er altså ikke spurt om hvordan brukerne vil ha Rago med tanke på disse spørsmålene, men det ble også spurt om hvordan de opplevd at Rago nasjonalpark samsvarer sammenlignet med deres tenkte idealområde. **Figur 21** viser at det er ganske godt samsvar, 86 % krysset av for verdiene 4 eller 5 (der 5 står for *fullstendig samsvar*)¹³. Tre personer mente området ikke samsvarte i det hele tatt (1 %), men disse var førstegangsbesøkende på vei inn i området. 21 % av de som svarte på spørsmålet krysset av for kategorien «*vet ikke*» og det var i tillegg en stor andel som ikke svarte på spørsmålet i det hele tatt (32 %, n=814).

Figur 21: Prosentvis fordeling som viser hvordan de besøkende mener Rago nasjonalpark samsvarer med deres «ideelle turområde» (n=318). Svarene gjelder bare de førstegangsbesøkende som fylte ut skjema på vei ut av området (etter turen), eller de som kjente området fra før.

¹³ 68 personer som var på vei inn i området når de fylte ut skjemaet og var førstegangsbesøkende svarte på spørsmålet, men disse ble utelatt fra analysen.

7 Bruken av området

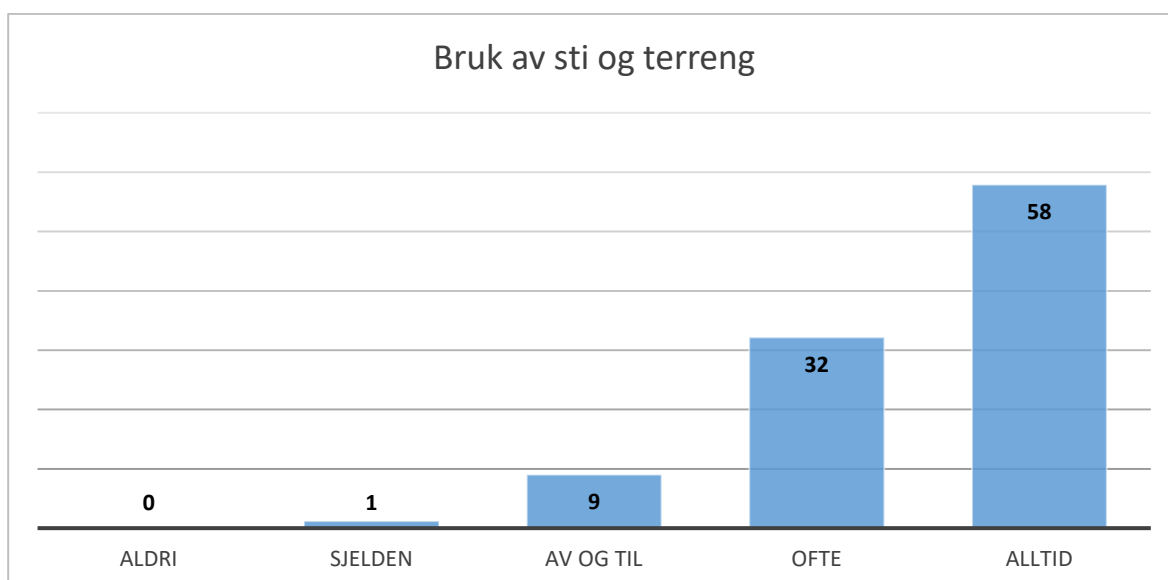
7.1 Romlig bruk

Respondentene ble spurt om hvilke innfallsporter i Rago de hadde brukt det siste året. Lakshola var den helt klart mest brukte innfallsporten: 80 % av respondentene hadde brukt denne (n=171). Nordfjord var også ganske mye brukt; 23 % hadde benyttet seg av denne innfallsporten. De tre siste innfallsportene som ble listet opp hadde fra 5 % (til/fra Sverige) til 2 % (Megården og Kobbelv) av respondentene brukt i 2017. Dette bildet stemmer for så vidt overens med antallet kassekort samlet inn ved de ulike lokalitetene. Det ble samlet inn flest kort ved Lakshola, deretter Nordfjord. Men forskjellen i antallet innsamlede kort var ikke så stor som forskjellen i bruk kan indikere. Dette kan indikere at enten så har vi mistet flere av brukerne ved Nordfjord i etterundersøkelsen, eller så er det slik at en del av de som har gått inn ved Nordfjord også har gått inn ved Lakshola. Det kan også være slik at brukshyppigheten ved Lakshola er høyere enn ved Nordfjorden (at disse benyttes flere ganger per år enn Nordfjorden.)

Respondentene kunne også skrive inn eventuelle andre innfallsporter de hadde benyttet siste år. 5 % gjorde dette, men svarene var for det meste ytterligere beskrivelse av de allerede nevnte innfallsportene (se vedlegg 3).

7.2 Bruk av sti og vei

I etterundersøkelsen ble respondentene spurt om hvor mye av tida de brukte tydelige/merkede stier og veier når det gikk eller syklet i Rago nasjonalpark i 2017 (se **Figur 22**). Over halvparten av de besøkende brukte *alltid* tydelig merket sti eller vei på sine turer til Rago nasjonalpark. Det var 10 % som brukte tydelig merket sti eller vei *av og til* eller *sjeldnere*. Det er liten tvil om at stien er det viktigste «anlegget» for friluftsliv, både innenfor og utenfor verneområdene. Veldig mye av naturbruken er knyttet til stier eller veier. Det er imidlertid viktig å ha i bakhodet at kassene er plassert ved innfallsporter/langs stiene – respondentene som besvarer spørreskjemaet har valgt å bruke stien på turen (i hvert fall på starten av turen), det vil derfor være sannsynlig at noe flere har gått utenfor sti/vei enn det som fremkommer av svarfordelingen på dette spørsmålet.

Figur 22: Prosentfordeling som viser bruken av tydelige/merkede stier og veier når de besøkende gikk eller syklet i Rago nasjonalpark sist år (n=169).

7.3 Sesongbruk

Tolv prosent av de besøkende oppga at de hadde besøkt Rago nasjonalpark flere ganger i løpet av siste år (n=171). Brukerne (uavhengig av om de hadde besøkt området en eller flere ganger siste år) ble også bedt om å oppgi bruken siste år fordelt på fire ulike sesonger (se **Tabell 5**). Naturlig nok hadde nesten alle vært der i løpet av sommersesongen. I overkant av 5 % hadde vært i Rago på senhøsten. Vår- og vintersesongen var de periodene da færrest hadde vært i området, i underkant av 3 % oppga at de hadde vært i Rago fra desember til mai. Av de som brukte området til ulike årstider var gjennomsnittlig antall bruksdager i vintersesongen 7,5, våren 8,3, sommeren 2,7 og senhøsten 3,0 dager. Dette indikerer at majoriteten av de besøkende er på kortere turer eller bruker området mindre gjentakende sommerstid enn fra jul til mai, hvor de besøkende i gjennomsnitt var på tur i over 7 dager.

Tabell 5: *Bruk av Rago nasjonalpark gjennom året. 146 respondenter svarte på dette spørsmålet.*

	N	%	Min	Max	Gj.snitt	Std.feil
Antall dager i vintersesongen: jul-påske?	4	3	2	15	7,5	3.07
Antall dager i vårsesongen: etter påske (t.o.m. mai)?	3	3	5	10	8,3	1.67
Antall dager i sommer/høstsesongen: juni-september?	144	99	1	15	2,7	0.19
Antall dager senhøstes: oktober-jul?	10	7	1	10	3,0	0.89

7.4 Type bruk

7.4.1 Formålet med turen og bruken gjennom året

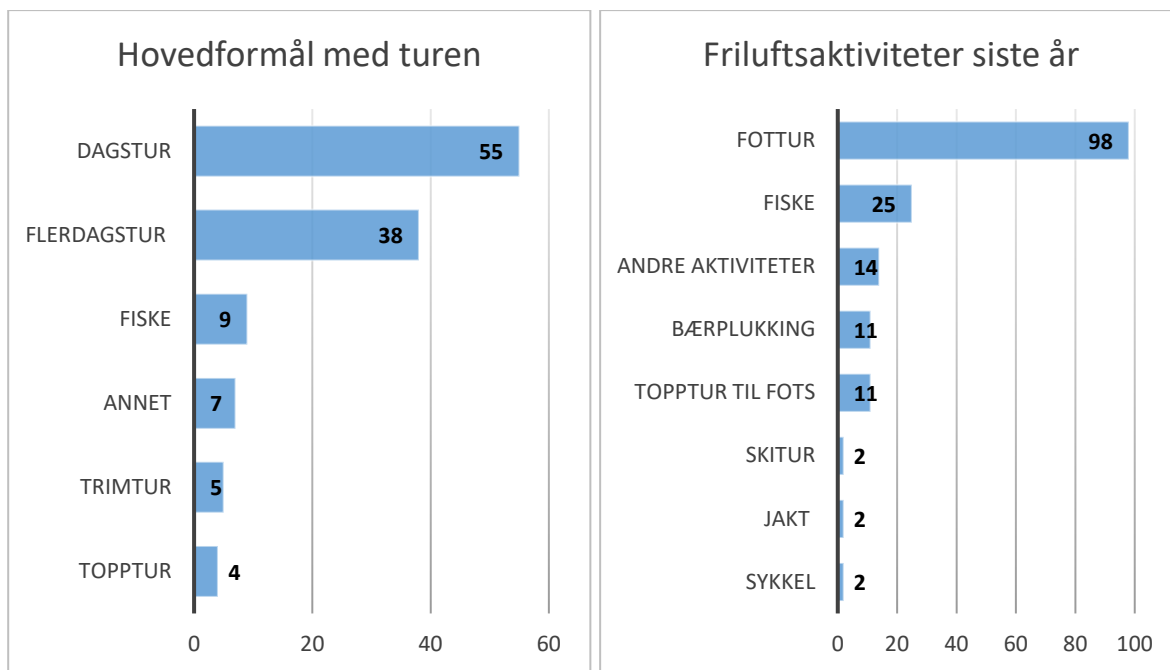
Respondentene ble bedt om å oppgi hovedformålet med turen de var på, da de fylte inn kassekortet (se **Figur 24**). Seks ulike formål var listet opp. 93 % skulle på fottur: 55 % oppga dagstur og 38 % oppga flerdagerstur. Deretter fulgte fiske, 9 % oppga dette, videre oppga 5 % trimtur og 4 % topptur som hovedformålet med turen. Annet-kategorien var det 7 % som krysset av for og de fleste nevnte fotografering, kos/avkobling, jakt eller å se fossefall. Det var mulig å krysse av for flere svaralternativ og den sammenlagte prosentfordeling er dermed over 100 %. I etterundersøkelsen ble det stilt et spørsmål om man gikk til et utkikkspunkt for å se Litjverivassfossen. Utkikkspunktet og fossen ligger rett utenfor nasjonalparkgrensa. I tilknytning til spørsmålet ble det lenket et bilde som viste utsikten fra utkikkspunktet mot fossen (se **Figur 23**). I overkant av en fjerdedel gikk ikke til utsiktspunktet (29 %, n=171). 12 % gikk kun til utsiktspunktet for å se fossen, mens 59 % gikk for å se fossen for så å gå videre inn i Rago nasjonalpark.

Figur 23: Bilde er ikke det samme som ble brukt i etterundersøkelsen for å vise utsiktspunktet mot Litjverivassfossen, men det er et nesten tilsvarende bilde. Spørsmålet lød «Gikk du til utkikkspunktet (på bilde over) for å se Litjverivassfossen?» Foto: Hanne Etnestad

I etterundersøkelsen ble respondentene bedt om å oppgi hvilke aktiviteter de hadde drevet med i Rago nasjonalpark i løpet av det siste året. Prosentfordelingen for ulike aktiviteter vises også i **Figur 24**. For det meste ser de besøkende i Rago nasjonalpark ut til å utøve «tradisjonelle» aktiviteter. Fottur var den aktiviteten flest oppga; 98 % hadde gjort dette. En del hadde vært på topptur til fots (11 %), mens færre hadde vært på skitur vinterstid (2 % som utgjorde 4 personer). Det er som forventet at få hadde vært på skitur siden det er mange førstegangsbesøkende til området som hovedsakelig besøker området sommerstid. Det er også få som tidligere har vært på vinterbesøk. Når det gjelder høstingsaktiviteter hadde 25 % vært på fisketur, 11 % plukket bær og 2 % jaktet. Av de som hadde jaktet hadde alle jaktet på småvilt. To prosent hadde syklet (av disse hadde ingen brukt el-sykel, en hadde brukt vanlig sykkel og to personer hadde brukt stisykkel/fatbike). 14 % hadde drevet med andre aktiviteter siste år og av disse var det fotografering som ble hyppigst nevnt.

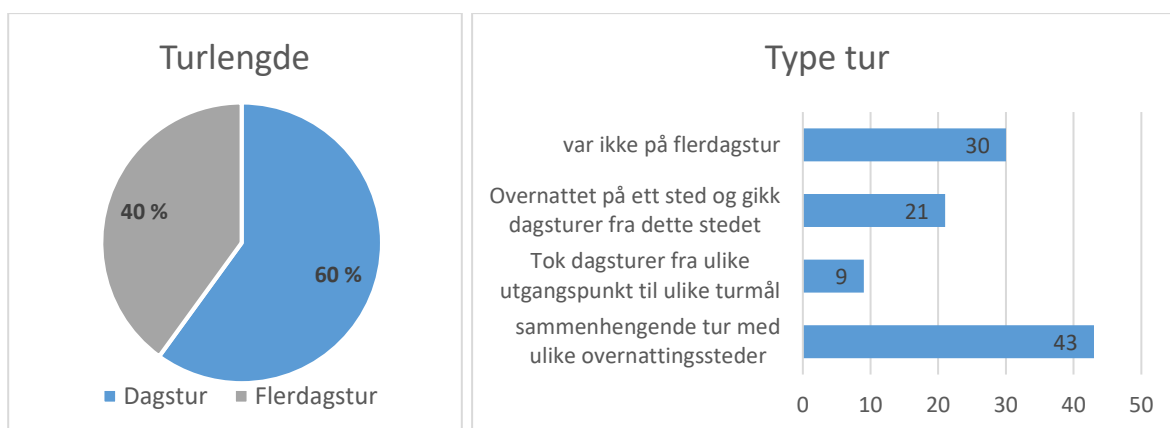
Figur 24: Deltakelse i ulike aktiviteter Rago nasjonalpark på turen da de fylte ut kassekort (til venstre, $n=814$) og for siste år (til høyre, $n=171$). Oppgitt i prosent av respondentene. Det var mulig å krysse av for flere svaralternativ så den totale prosenten overstiger 100.

7.4.2 Tid i nasjonalparken og overnatting

Figur 25 viser at 60 % av de besøkende var på dagstur da de fylte inn kassekortet. Dette stemmer overens med prosentfordelingen på aktivitetsutøvelse vist til venstre i figuren over – som dels også kartla turlengde. Prosentfordelingene i **Figur 25** er noe høyere enn for de to aktivitetene dagstur til fots og flerdagerstur til fots i **Figur 24**, noe som betyr at de respondentene som har oppgitt fiske, trimtur, topptur eller annet fordeler seg på både dagstur og flerdagerstur. Dagsaturene varierte i lengde fra 0,5 til 24 timer, og en gjennomsnittlig tur var på i underkant av 6 timer ($SE=0.1609$). Dagsturene i Rago ser ut til å være noe lengre enn i områdene som ble undersøkt av NINA i 2016 (Fra 3 timer i Fulufjellet til 5,5 timer i Skarvan, Selvaag mfl. 2017a, Vistad mfl. 2017, Wold & Selvaag 2017 a, b, Wold mfl. 2017). Dersom vi ser på andelen dagsbesøkende i andre verneområder ser vi at den varierer veldig fra område til område. I Gutulia, Langsua, Sølen, Breheimen og Fulufjellet var andelen dagsbesøkende 74 % eller mer (Vorkinn 2016, Vistad mfl. 2017, Wold & Selvaag 2017 a, b). I Reinheimen, Jotunheimen og Rondane var andelen på dagstur mer lik det vi ser for Rago (Vorkinn 2016). Det betyr at sammenlignet med besøkende i andre nasjonalparker er det relativt mange som er på flerdagerstur i Rago nasjonalpark. Flerdagersturene varte fra 2 dager og opp til 20 dager, men var i gjennomsnitt 3,2 dager ($SE=0.1156$).

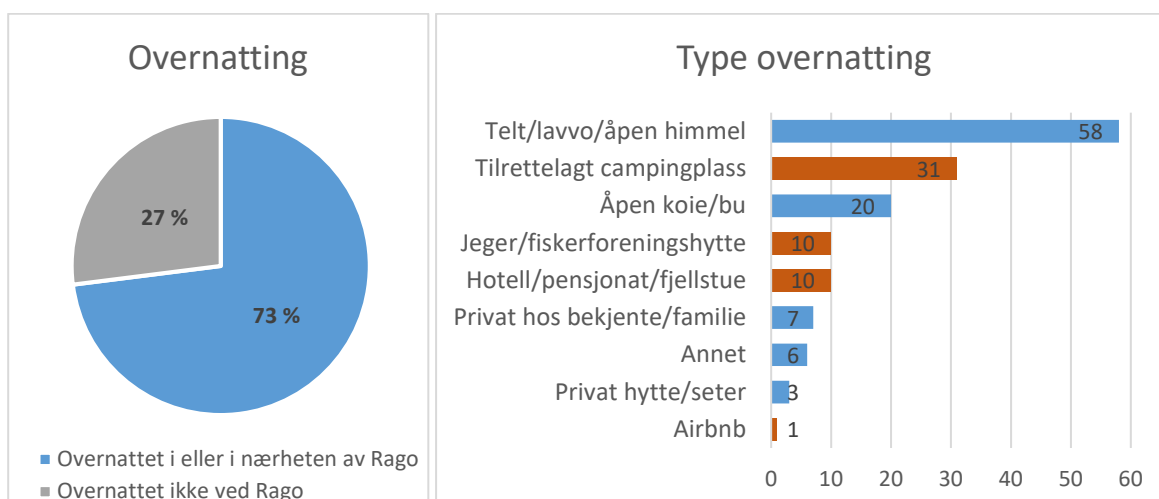
Brukerne ble også bedt om å oppgi hva slags turer de hadde vært på i Rago nasjonalpark i løpet av siste år. 30 % hadde bare vært på dagstur(er) (se **Figur 25**), mens 70 % hadde vært på en eller flere flerdagersturer (totalprosent over 100 fordi noen krysset av for flere flerdagersturalternativ). Dette er noe høyere enn andelen vi fikk da vi spurte brukerne da de var på tur (kasseundersøkelsen, se venstre diagram, **Figur 25**). Dette kan skyldes at spesielt kategorien «overnattet ett sted og gikk dagsturer fra dette stedet» også kan tolkes som dagsturer og/eller at det kan være en skjevhet med tanke på dagsbesøkende og flerdagersbesøkende fra kasse- til etterundersøkelsen. Bruken gjennom året har også vist seg å være mer variabel og vi har fanget opp noen færre førstegangsbesøkende og uerfarne turgåere i etterundersøkelsen. Av flerdagersturer hadde flest vært på en sammenhengende tur med ulike overnattingssteder. De 9 % som hadde tatt dagsturer fra ulike utgangspunkt til ulike turmål, ble spurt om hvilke turmål de da hadde besøkt. Ragohytta, Storskogvatnet og Litjverivatnet/Litjverivassfossen ble nevnt hyppigst (se vedlegg 3 for full liste).

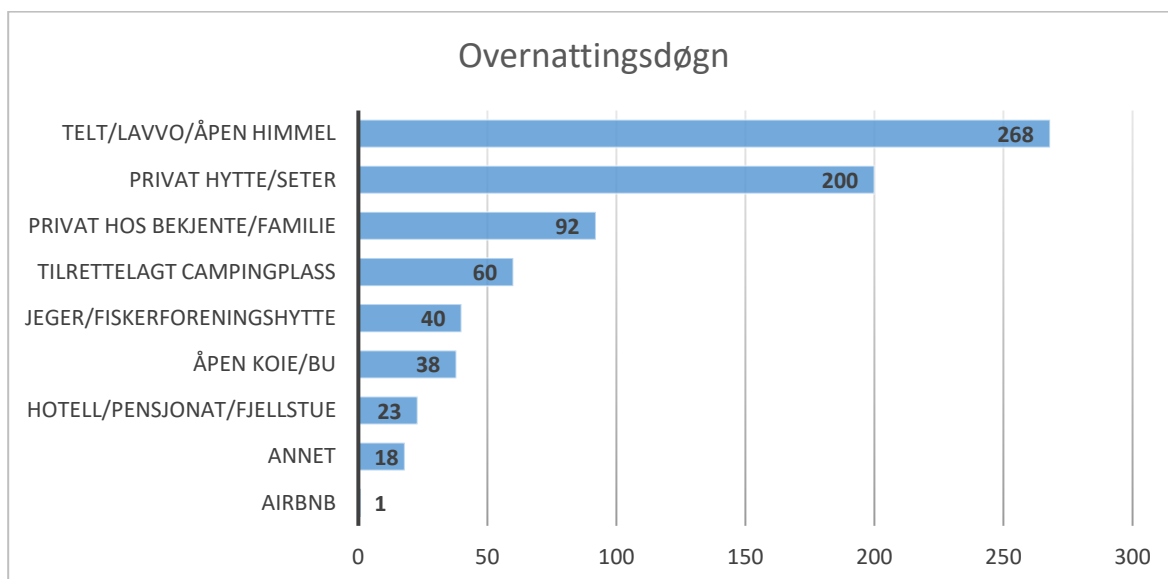
Figur 25: Turlengde på den aktuelle turen da de besøkende fylte inn kassekort til venstre (n=785) og prosentfordeling som viser hvorvidt en har vært dagstur eller flerdagerstur i Rago nasjonalpark siste år (n=171) til høyre.

Nesten tre fjerdedeler hadde overnattet i eller i nærheten av Rago nasjonalpark i forbindelse med besøket siste år. Dette indikerer at besøkene i Rago trolig generer en del overnattingsdøgn av tilreisende. Samtidig var altså 60 % på dagstur i parken. Det indikerer videre at en del av overnattingen foregår utenfor selve nasjonalparken (spørsmålet lød «...i eller i nærheten av Rago»). Det blir selvsagt en subjektiv tolkning av hvor nær selve parken «i nærheten av...» betyr i denne sammenheng. Det var klart flest som overnattet i telt, lavvo eller under åpen himmel. Det som nevnt innledningsvis få kommersielle overnattingstilbud nær parken. Det var i underkant av en tredjedel som hadde overnattet på tilrettelagt campingplass der man måtte betale for å overnatte. Det finnes som nevnt to campingplasser: Strømhaug i Straumen og Øyra i Nordfjord. Åpen koie/bu hvor man ikke betaler for å overnatte var overnattingsformen som deretter var mest benyttet med 20 %. Til sammen 20 % hadde overnattet på jeger/fiskeforeningshytte eller på hotell/pensjonat/fjellstue – overnattingsformer hvor man måtte betale for å overnatte. Overnattingene på campingplass og hotell/pensjonat/fjellstue må nødvendigvis har vært utenfor nasjonalparken, og dette gjelder kanskje også en del av overnattingene i åpen koie/bu og i jeger/fiskeforeningshytte. Få hadde overnattet privat hos bekjente eller egen hytte/seter – noe som stemmer godt overens med at det er få besøkende som eier eller har tilgang til hytte (3 %) eller er lokalt bosatte (9 %).

Figur 26: Prosentandeler som har overnattet i eller i nærheten av Rago nasjonalpark i løpet av siste år til venstre (n=171). Prosentfordeling som viser hvordan respondentene har overnattet i løpet av siste år til høyre (n=125). Det var mulig å krysse av flere overnattingsformer slik at prosenttallene totalt overstiger 100. Oransje farge indikerer overnatting man må betale for, mens de blå er gratis overnattingsformer. «Annet»-kategorien kan være både betalte og gratis.

Hvis vi ser nærmere på antall overnattingsdøgn, og ikke bare på prosentandeler av respondene som benyttet overnattingsalternativene, blir bilde mer nyansert. Det var lave andeler som hadde overnattet på *privat hytte* og *privat hos bekjente*, men til gjengjeld hadde disse mange overnattingsdøgn, henholdsvis 200 og 92. Det var flest som oppga at de overnattet i Telt/lavvo/åpen himmel og dette alternativet hadde også det høyeste antallet overnattingsdøgn med 268. *Campingplass* som rundt en tredjedel hadde benyttet, hadde imidlertid bare 60 overnattingsdøgn. Antallet overnattingsdøgn for alternativene *Hotell/pensjonat*, *jeger/fiskeforeningshytte* og *åpen koie* varierte mellom 23 og 40 døgn, mens *Airbnb* og *Annet* hadde færrest med henholdsvis 1 og 18 døgn. De som ikke overnattet ble spurt om de egentlig hadde et ønske om å overnatte (i eller i nærheten av Rago) men ikke gjorde det fordi de ikke fant aktuelle overnattingsmuligheter. 93 % svarte nei på dette spørsmålet (n=42).

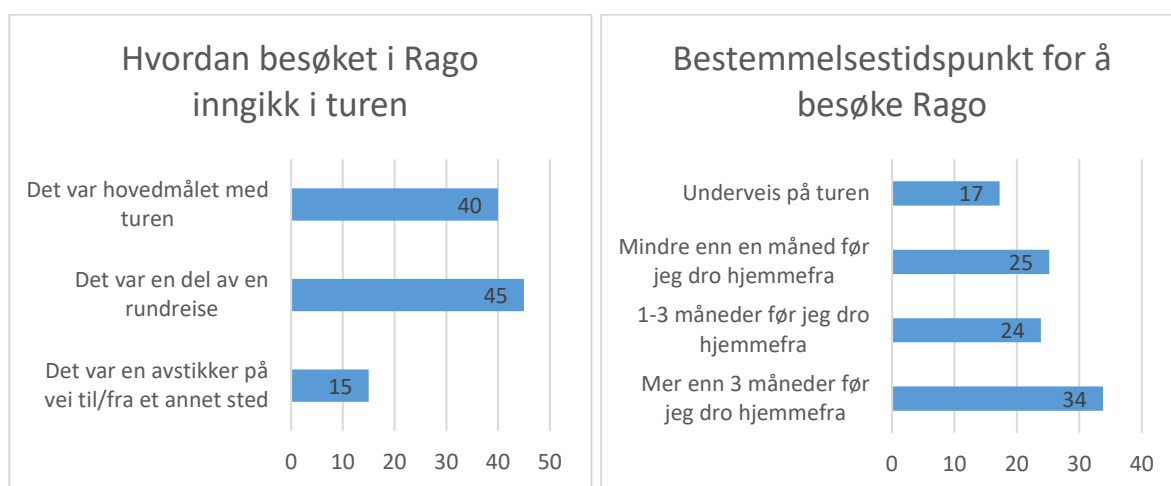

Figur 27: Antall overnattingsdøgn til sammen for respondentene som hadde overnattet i de ulike overnattingsformene.

7.5 Rago nasjonalpark som besøksmål

De som bare hadde besøkt Rago én gang siste år (88 % av respondentene) fikk spørsmål i etterundersøkelsen om hvordan besøket i nasjonalparken inngikk i den turen de var på (se **Figur 28**). 40 % oppga at Rago var hovedformålet med den turen de var på, mens 45 % oppga at Rago var en del av en rundreise. Brukerundersøkelser med tilsvarende spørsmål i Skarvan og Roltdalen og Breheimen har lignende fordelinger Selvaag mfl. 2017a; Vistad mfl. 2017), mens i Trollheimen og Sjølen hadde langt flere området som hovedformål (Wold & Selvaag 2017a; Wold m.fl. 2017). Rago nasjonalpark ser i liten grad ut til å være en avstikker som gjøres på vei til et annet sted, 15 % oppga dette som bakgrunn for sitt besøk.

De som oppga at de kun hadde besøkt Rago nasjonalpark en gang siste år ble også spurt om når de bestemte seg for å besøke området. De aller fleste bestemte seg før avreise hjemmefra, bare 17 % bestemte seg underveis på turen, dette stemmer godt overens med at besøket i Rago i liten grad var en avstikker. I overkant av en tredjedel hadde bestemt seg lang tid i forveien, dvs. mer enn 3 måneder før avreise. Halvparten hadde bestemt seg i løpet av de tre siste månedene før avreise.

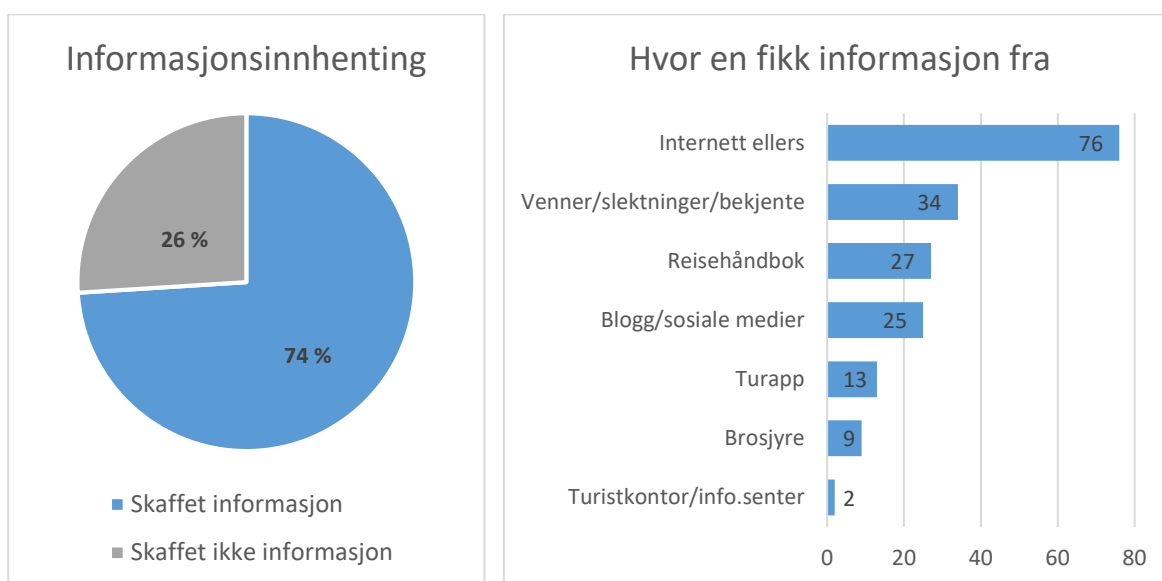

Figur 28: Prosentfordelinger for hvilken betydning Rago hadde som besøksmål på reisen respondentene var på (n=151) til venstre og beslutningstidspunkt for å besøke Rago (n=151) til høyre.

8 Innhenting av informasjon og bruk av sosiale media

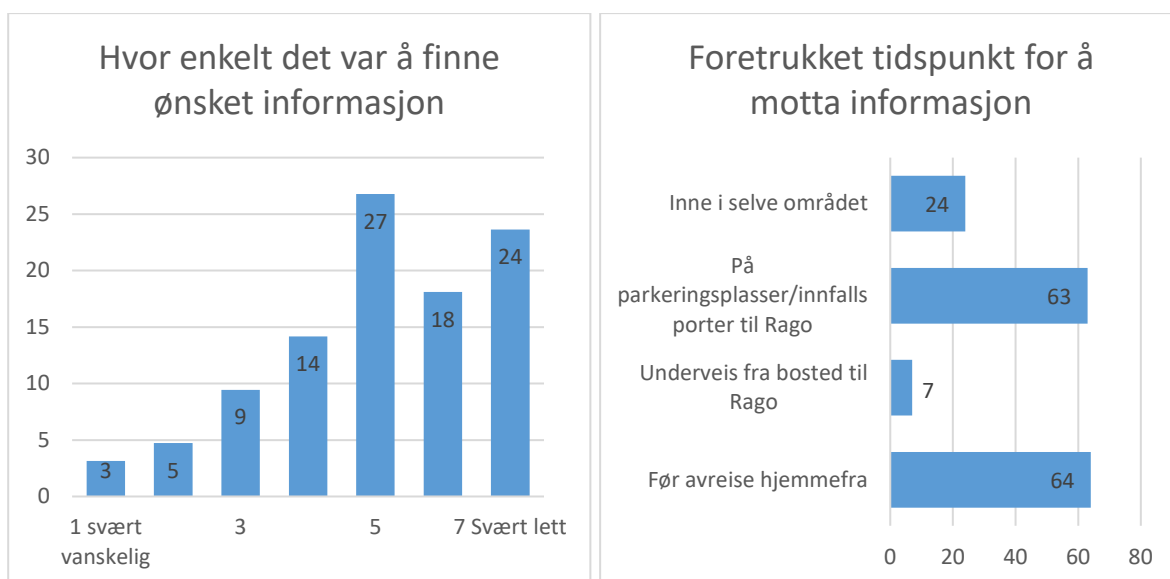
8.1 Innhenting av informasjon og foretrukket informasjon

I etterundersøkelsen oppga 74 % at de hadde innhentet informasjon om Rago nasjonalpark før besøket/besøkene (se **Figur 29**). I etterundersøkelsen var andelen førstegangsbesøkende 78 %, som kan være med på å forklare at en så stor andel innhenter informasjon. Ser vi informasjonsinnhenting og tidligere besøk i sammenheng ser vi, ikke overraskende, at en overveiende andel (78 %) av førstegangsbesøkende innhentet informasjon, men også at to tredjedeler av de som har besøkt området tidligere også innhentet informasjon før besøket. Internett var den klart vanligste informasjonskilden (se **Figur 29**). Google maps, wikipedia, facebook, ut.no var de internettsidene som ble nevnt flest ganger (se vedlegg 4 for fullstendig liste). De andre mest brukte informasjonskildene var *bekjenter/venner/slektninger* og *reisehåndbok*. 5 % krysset av for alternativet «på annen måte» og her var det ulike bøker som var den vanligste formen å innhente informasjon.

Figur 29: Prosentfordelinger som viser hvor mange som skaffet seg informasjon før besøket/besøkene til Rago nasjonalpark før man kom til området i 2017 (n=171) og hvor en fant denne informasjonen til høyre (n=127).

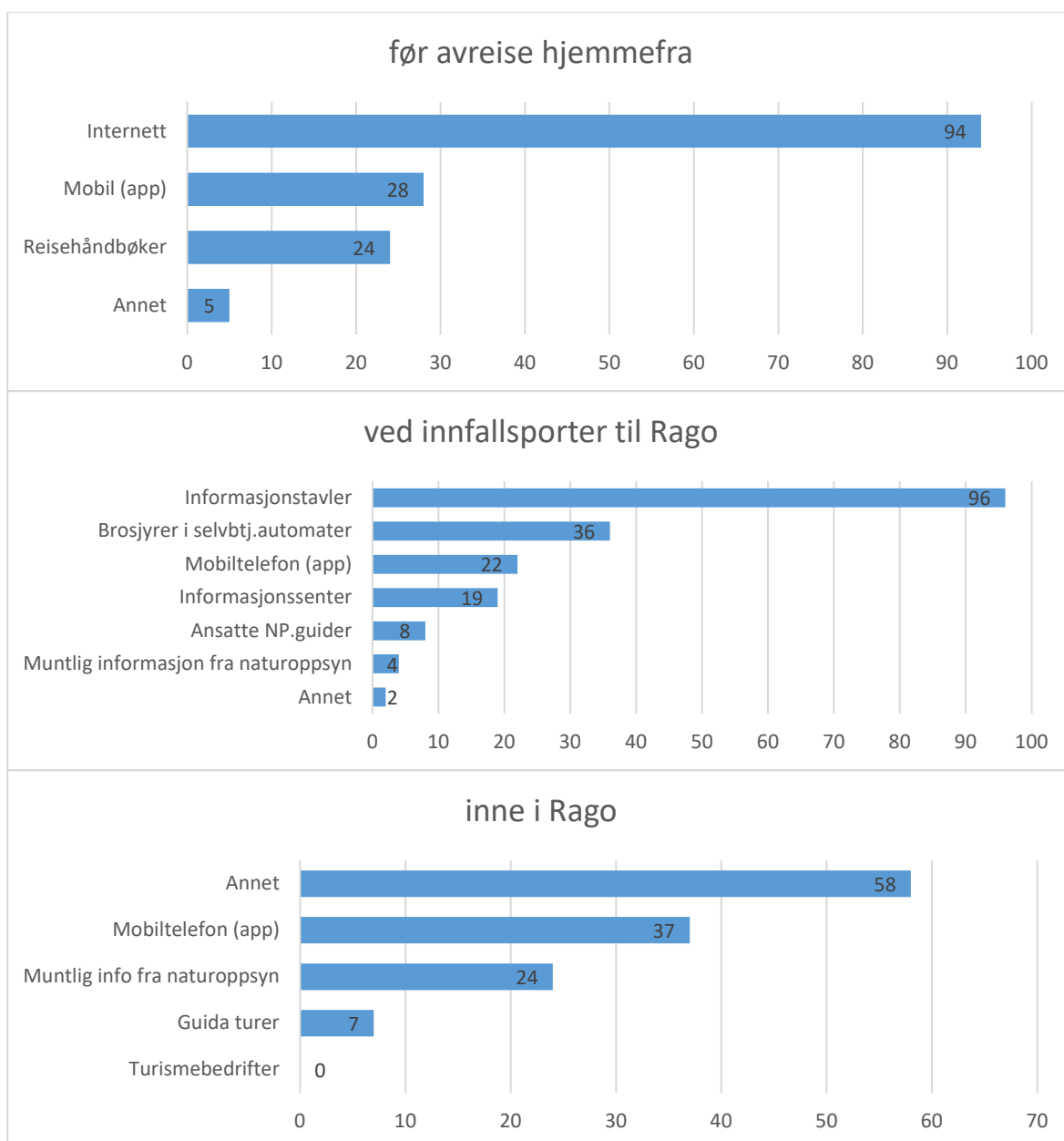
De besøkende opplevde det som relativt lett å finne den informasjonen de ønsket (**Figur 30**). Nesten 70 % synes det var over middels enkelt å finne ønsket informasjon. De som svarte med tallverdi 1 til 4 på hvor enkelt det var å finne ønsket informasjon fikk spørsmålet om hva de synes var vanskelig å finne informasjon om (18 %, n=171). Vedlegg 4 gir full oversikt over hvilken informasjon som var vanskelig å finne. Dersom de besøkende skulle motta mer informasjon fra forvaltningsmyndigheten er de foretrukne tidspunktene helt klart enten på parkeringsplasser/innfallsportene til området eller før avreise hjemmefra (**Figur 30**), noe som er i tråd med funn fra andre verneområder (se Selvaag mfl. 2017a,b, Vistad mfl. 2017, Vorkinn 2016, Wold & Selvaag 2017a,b, Wold mfl. 2017).

Figur 30: Prosentfordeling som viser hvor vanskelig/enkelt det var å finne den informasjonen en ønsket om Rago ($n=127$, gjennomsnitt: 4.6 SE: 0.122) til venstre. Prosentfordeling for når brukerne foretrekker å motta informasjon dersom forvaltningsmyndigheten skulle gi mer informasjon om området ($n=171$) (det var mulig å krysse av flere alternativ) til høyre.

8.2 Foretrukket måte å innhente informasjon

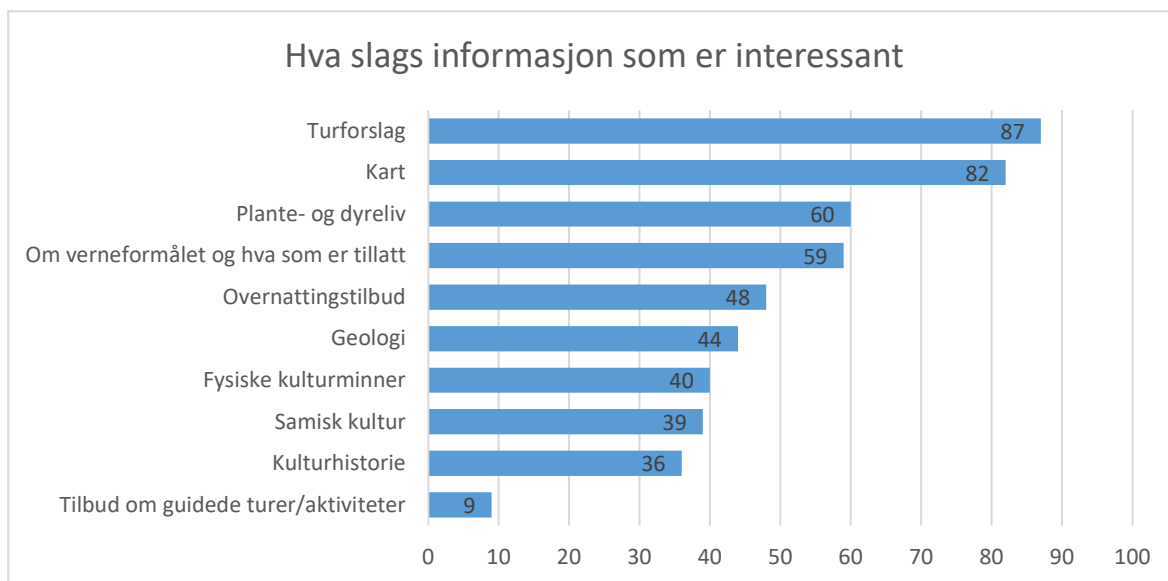
Respondentene ville ha informasjon om Rago nasjonalpark før avreise hjemmefra og på parkeringsplasser/innfallsporter til området. Om vi ser litt nærmere på disse alternativene ønsket flest å få informasjon fra internett før avreise hjemmefra og fra informasjonstavler ved innfallsportene (se **Figur 31**). En lavere andel ønsket å få informasjon inne i selve området og her var det mobiltelefon som var mest foretrukket å bruke for å innhente informasjon utenom alternativet «an-net». I annet-kategorien var det flest som ønsket flere informasjonsskilt inne i selve området og bedre merking av stier.

Figur 31: viser hva slags måte som er foretrukket for å innhente informasjon for ulike tidspunkt. Øverst før avreise hjemmefra ($n=110$), ved innfallsporter til området ($n=108$) og nederst inne i selve området ($n=41$). Det var mulig å krysse av flere alternativ.

Figur 32 viser hva slags informasjon de besøkende er interessert i å innhente. Turforslag og kart er de desidert mest ønskede temaene (respektive 87 % og 82 % av respondentene), fulgt av informasjon om plante- og dyreliv og å få vite mer om verneformålet og hva som er tillatt/ikke tillatt innenfor verneområdet. Informasjon om overnattingsmuligheter, geologi, kulturminner og historie er også ønsket av rundt 40 % av de besøkende. Tilbud og guidede turer om aktiviteter er derimot kun ønsket av 9 % av respondentene. På dette spørsmålet kunne man også svare at man ikke var interessert i noen form for informasjon og kun 2 % krysset av for dette alternativet.

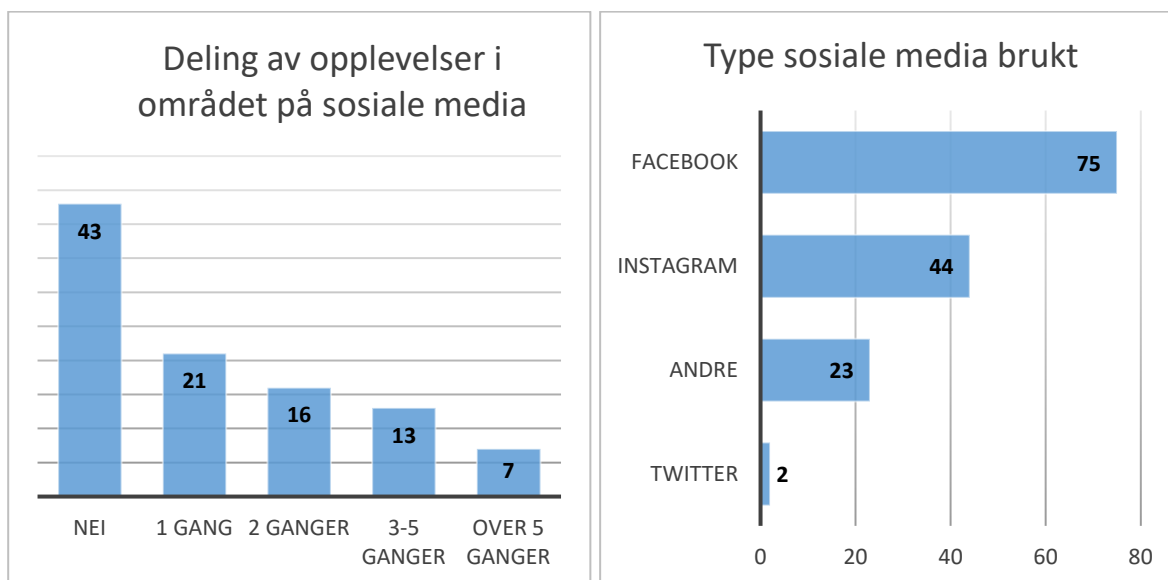

Figur 32: Hva slags informasjon de besøkende er interessert i, oppgitt i prosentandel av de besøkende (n=171). Det var mulig å krysse av flere alternativ.

8.3 Bruk av sosiale media

Brukerne i Rago nasjonalpark er relativt aktive på sosiale media når de er i området, 57 % sier at de delte opplevelsene sine via sosiale media (se **Figur 33**). De aller fleste delte en eller to ganger (66 %, n=97). Facebook var den klart mest vanlige måten å dele opplevelser på, Instagram ble også benyttet en god del. I kategorien «*annet*» var det flest som brukte Snapchat og WhatsApp.

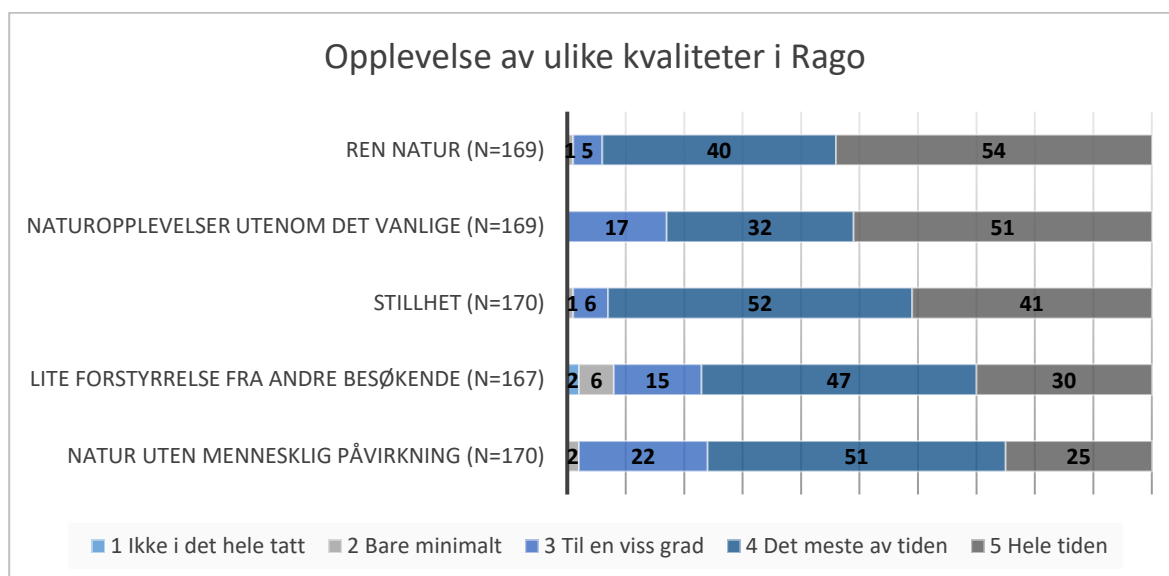

Figur 33: Prosentfordeling som viser hvorvidt brukerne delte sine opplevelser i Rago via sosiale medier (n=171) til venstre, og hvilke medier de hadde brukt (n=97) til høyre.

9 Opplevelse av dagens tilstand i Rago nasjonalpark

9.1 Rago som villmarksområde

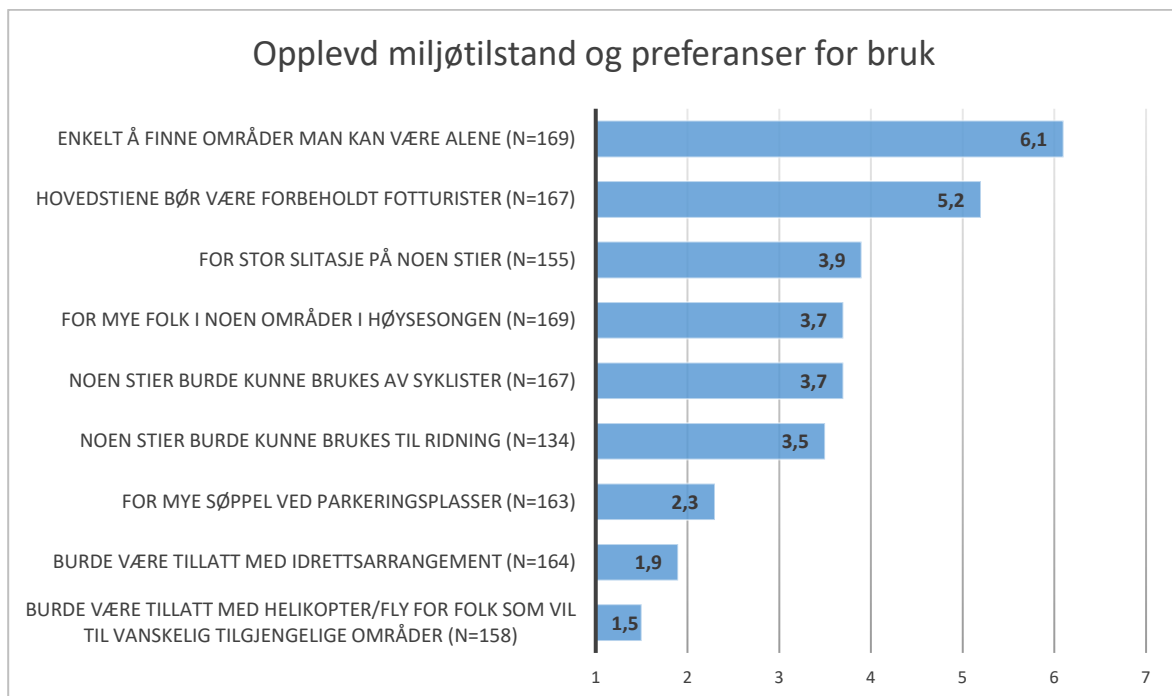
Rago nasjonalpark blir i stor grad oppfattet som et villmarksområde. 60 % opplever hele området som villmark, mens 37 % opplever deler av området som villmark (n=171). I etterundersøkelsen ble det også spurt om hvilke deler av Rago som de ikke oppfatter som et villmarksområde. En fjerdedel svarte på dette spørsmålet og spesielt lokaliteter nær ulike hytter, turattraksjoner og innfallsporter ble nevnt, vedlegg 5 gir en fullstendig liste over svarene. Respondentene ble også spurt om i hvilken grad de opplevde ulike aspekter under sine besøk til Rago nasjonalpark i 2017 (se **Figur 34**). Det var i alt 5 spørsmål og svaralternativene ble presentert på en skala fra 1 «ikke i det hele tatt» til 5 «hele tiden». Over halvparten av de besøkende opplevde at det var ren natur og at de fikk naturopplevelser utenom det vanlige hele tiden på sine besøk til området forrige år. Det var en lavere andel som opplevde stillhet hele tiden, men om kategori 4, «det meste av tiden» legges til var det 93 % som krysset av for de to høyeste alternativene. Rundt en fjerdedel opplevde lite forstyrrelse fra andre besøkende eller natur uten menneskelig påvirkning bare til en viss grad eller mindre (kategori 1-3).

Figur 34: Prosentfordeling som viser hvordan de besøkende opplevde ulike aspekter av villmark på sine besøk til Rago nasjonalpark i 2017. Antall respondenter var 171, men variablene har noe lavere utvalgsstørrelse fordi noen krysset av for «ikke relevant».

I etterundersøkelsen ble det også spurt om respondentene møtte andre besøkende de reagerte negativt på og kun 5 % svarte ja på dette spørsmålet (n=171). På et åpent spørsmål om hva de da reagerte negativt på var det søppel og bruk av trær til bålbrekking som gikk igjen.

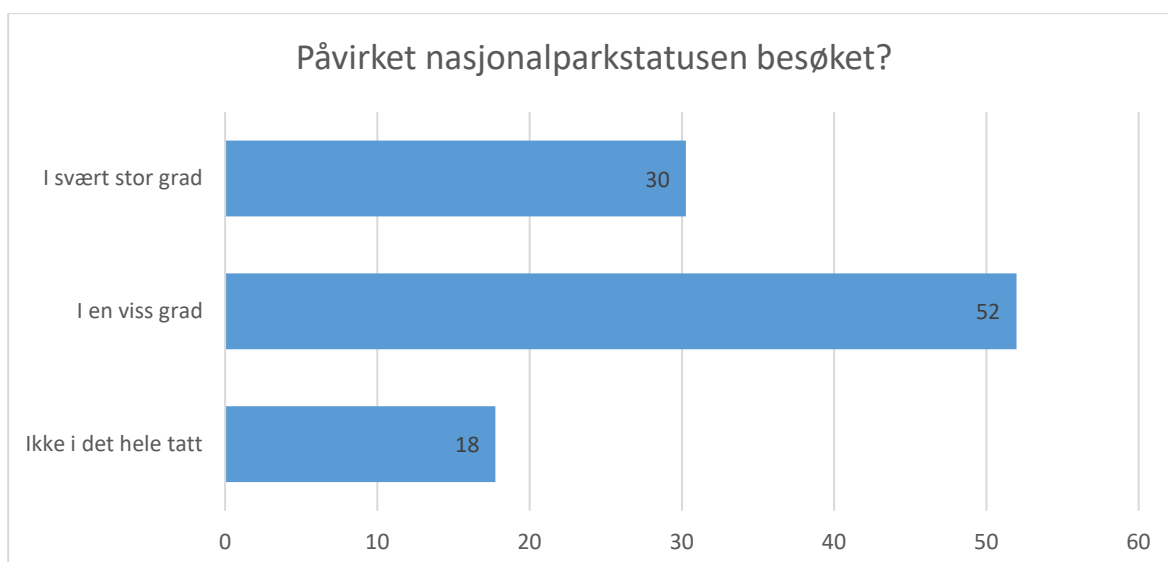
Respondentene ble også spurt om hvor enige/uenige de var i et antall påstander som omhandler bruk og miljøtilstand i Rago nasjonalpark (se **Figur 35**). Svarene skulle angis som en tallverdi fra 1 *helt uenig* til 7 *helt enig*. Når det gjelder bruksmåter er de besøkende generelt enige i at hovedstiene burde være forbeholdt fotturister, en svært lav andel ga en verdi under middelveien. I motsetning er de besøkende mer negative til at stier burde kunne brukes av syklistene eller til ridning. Begge disse påstandene hadde høye andeler som svarte *helt uenig* (23 %) eller *verken enig eller uenig* (henholdsvis 33% og 29 %). I forlengelsen av dette bør det nevnes at terrenget i Rago er krevende, noe som gjør det relativt utfordrende (og kanskje uegnet?) å bruke hest eller sykkel i området. De besøkende er veldig uenige i at det burde være tillatt å bruke helikopter/fly for folk som vil til vanskelig tilgjengelige fjelltopper/områder eller at det burde være tillatt med idrettsarrangementer i nasjonalparken. At det burde være tillatt med helikopter var 77 % av respondentene helt uenig i og 75 % svarte det samme eller krysset av for verdi «2» for idrettsarrangementer. Når det kommer til miljøtilstand i nasjonalparken er brukerne relativt uenige i at det er for mye folk i enkelte områder i høysesongen og de fleste besøkende er relativt enige i at det er enkelt å finne områder hvor de kan være for seg selv. En del besøkende mener det er for stor slitasje på noen stier i området, 35 % svarte med en verdi over middels, mens få mente at det er for mye søppel ved noen parkeringsplasser.

Figur 35: Gjennomsnittskår for hvordan brukere stiller seg til ulike påstander som omhandler bruk og miljøtilstand i Rago nasjonalpark på en skala fra 1 «helt uenig» til 7 «helt enig». Antall respondenter var 171, men variablene har lavere utvalgsstørrelse fordi noen krysset av for «vet ikke».

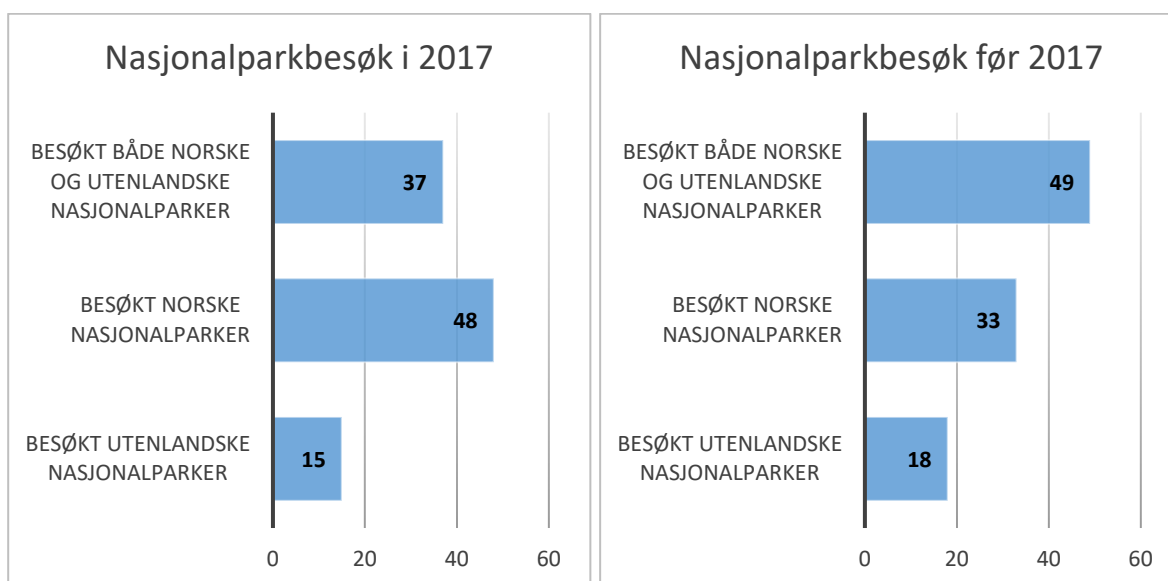
9.2 Rago som nasjonalpark

Nesten 90 % av de besøkende visste at Rago var vernet som nasjonalpark før de besøkte området (89 %, n=171). De som visste at Rago er vernet som nasjonalpark ble videre spurt om statusen påvirket valget om å komme til området. For i underkant av en femtedel (18 %) hadde ikke vernestatus noe påvirkning på besøket og for over halvparten påvirket nasjonalparkstatusen i en viss grad valget om å besøke Rago (52 %, n=152, se **Figur 36**).

Figur 36: Hvor stor påvirkning nasjonalparkstatusen hadde på valget om å besøke Rago for de som viste om vernestatusen oppgitt i prosent (tre svarkategorier fra «ikke i det hele tatt» til «i svært stor grad», n=152).

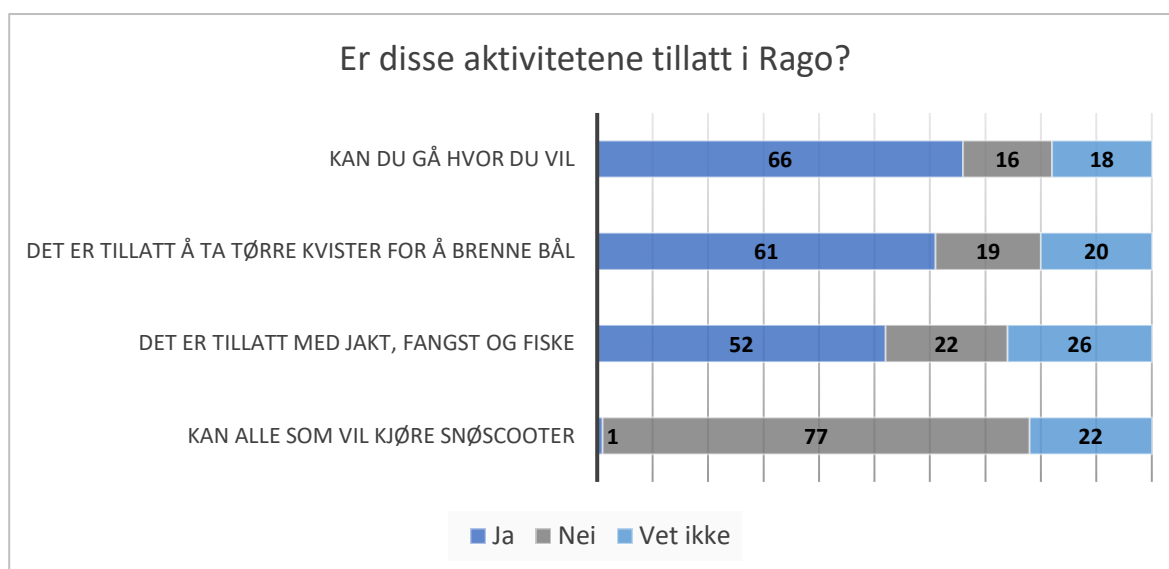
I etterundersøkelsen ble det spurt om respondentene hadde besøkt andre nasjonalparker i Norge eller i utlandet i 2017. 79 % hadde besøkt andre nasjonalparker (n=171) og av disse hadde nesten halvparten kun besøkt andre nasjonalparker i Norge (n=137, se **Figur 37**). 15 % hadde kun besøkt nasjonalparker i utlandet og 37 % hadde besøkt både norske og utenlandske nasjonalparker i 2017 (n=137). Det ble også spurt om respondentene hadde besøkt andre nasjonalparker i Norge eller i utlandet før 2017. 9 % hadde ikke vært i en nasjonalpark før de besøkte Rago sommeren 2017. Det var ganske like prosentfordelinger av de som hadde besøkt utenlandske nasjonalparker i 2017 og de som hadde gjort dette tidligere. Det var derimot en lavere prosentandel som hadde besøkt norske nasjonalparker og en større andel som hadde besøkt både norske og utenlandske nasjonalparker før 2017. 18 % hadde kun besøkt nasjonalparker i utlandet, 33 % kun i Norge og 49 % hadde besøkt både i Norge og utlandet (n=156, se **Figur 37**).

Figur 37: Prosentfordeling som viser besøk i nasjonalparker i 2017 til venstre (n=137) og besøk i nasjonalparker før 2017 til høyre (n=156). Det var 79 % av respondentene som hadde besøkt andre nasjonalparker i 2017 og 91 % som hadde besøkt andre nasjonalparker før 2017 (n=171).

Langt flere utlendinger hadde naturlig nok besøkt utenlandske nasjonalparker, men nordmenn hadde ikke besøkt norske nasjonalparker mer enn utlendinger for året 2017¹⁴. En årsak til dette kan være at utlendinger besøker flere nasjonalparker på sitt besøk til Norge. Se vedlegg 6 for liste over hvilke andre nasjonalparker i Norge respondentene besøkte i 2017.

I undersøkelsen ble det listet opp fire spørsmål knyttet til hva som er tillatt/ikke-tillatt: om ferdsel, bålbrekking, jakt/fangst/fiske og snøskuterkjøring (se **Figur 38**). Svaralternativene var ja (=tillatt), nei (=ikke tillatt), i tillegg til «vet ikke». Andelen som svarte *vet ikke* på disse spørsmålene varierte fra 18 til 26 %. Samtidig er dette også spørsmål det er lett å gjette på og påstanden om jakt/fangst/fiske kan misforstås ved at jakt kun er tillatt i visse perioder og at det kreves løsning av jakt/fiskekort. «Tillatt å ta tørre kvister» kan også tolkes ulikt fordi det er lov til å bruke nedfalt virke og kvister, men ikke stående ved. Når det gjelder motorisert ferdsel i form av snøskuter ser de fleste ut til å vite at dette ikke er tillatt (kun 1 % svarte ja på at alle kan kjøre snøscooter i nasjonalparken). Relativt store andeler svarte at man ikke kan gå hvor man vil eller ta tørre kvister for å brenne bål. Det var flere utenlandske respondenter som svarte at dette ikke er tillatt. At det ikke er tillatt å gå hvor man vil svarte 6 % av nordmennene (n=86), mens prosentandelen for utenlandske var 26 % (n=85). At det ikke er tillatt å ta tørre kvister til å brenne bål fikk mer jevne prosentandeler for de to gruppene (nordmenn 17 % og utenlandske 20 %)

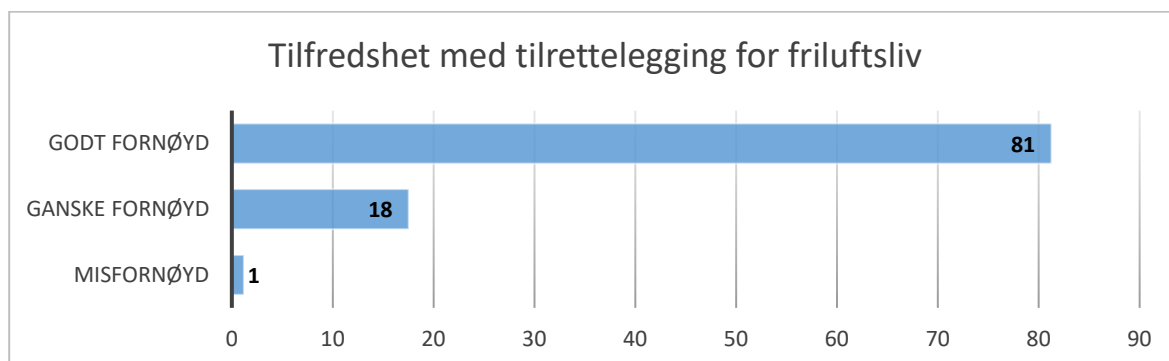

Figur 38: Prosentfordeling som viser om brukerne mener ulike aktiviteter i Rago nasjonalpark er tillatt eller ikke. Antall respondenter var 171.

¹⁴ Besøkt norsk NP i 2017: nordmenn 70 % (n=86) og utenlandske 67 % (n=85)
 Besøkt utenlandsk NP i 2017: nordmenn 21 % (n=86) og utenlandske 62 % (n=85)
 Besøkt norsk NP før 2017: nordmenn 88 % (n=86) og utenlandske 61 % (n=85)
 Besøkt utenlandsk NP før 2017: nordmenn 41 % (n=86) og utenlandske 67 % (n=81)

9.3 Tilretteleggingen for friluftsliv

I kassundersøkelsen ble brukerne spurt om hvor fornøyd de var med tilretteleggingen for friluftslivutøvere i Rago (se **Figur 39**). Brukerne var generelt fornøyd med tilretteleggingen og det var kun 1 % som var misfornøyd. I etterundersøkelsen ble det spurt om det var noen steder i Rago hvor brukerne opplevde tilretteleggingen som spesielt dårlig og 32 % besvarte dette spørsmålet (n=171). Områder rundt Litjverivassfossen ble hyppigst nevnt, men en del/noen svarte også uten spesifikk stedsangivelse: at stier er dårlig merket og/eller at det er slitasje/gjørme på stiene. Det var også noen som benyttet dette spørsmålet til å oppgi at de ikke ønsket tilrettelegging i Rago. For fullstendig liste over svarene på dette spørsmålet se vedlegg 7. Sammen med funnene om at de fleste er ganske eller godt fornøyd, så er det noen som ønsker litt bedre tilrettelegging ved fossen eller litt tydeligere merkede stier.

Figur 39: Hvor fornøyd brukerne er med tilretteleggingen for friluftslivsutøvere i Rago nasjonalpark, oppgitt i prosent (tre svarkategorier fra godt fornøyd til misfornøyd, n=747).

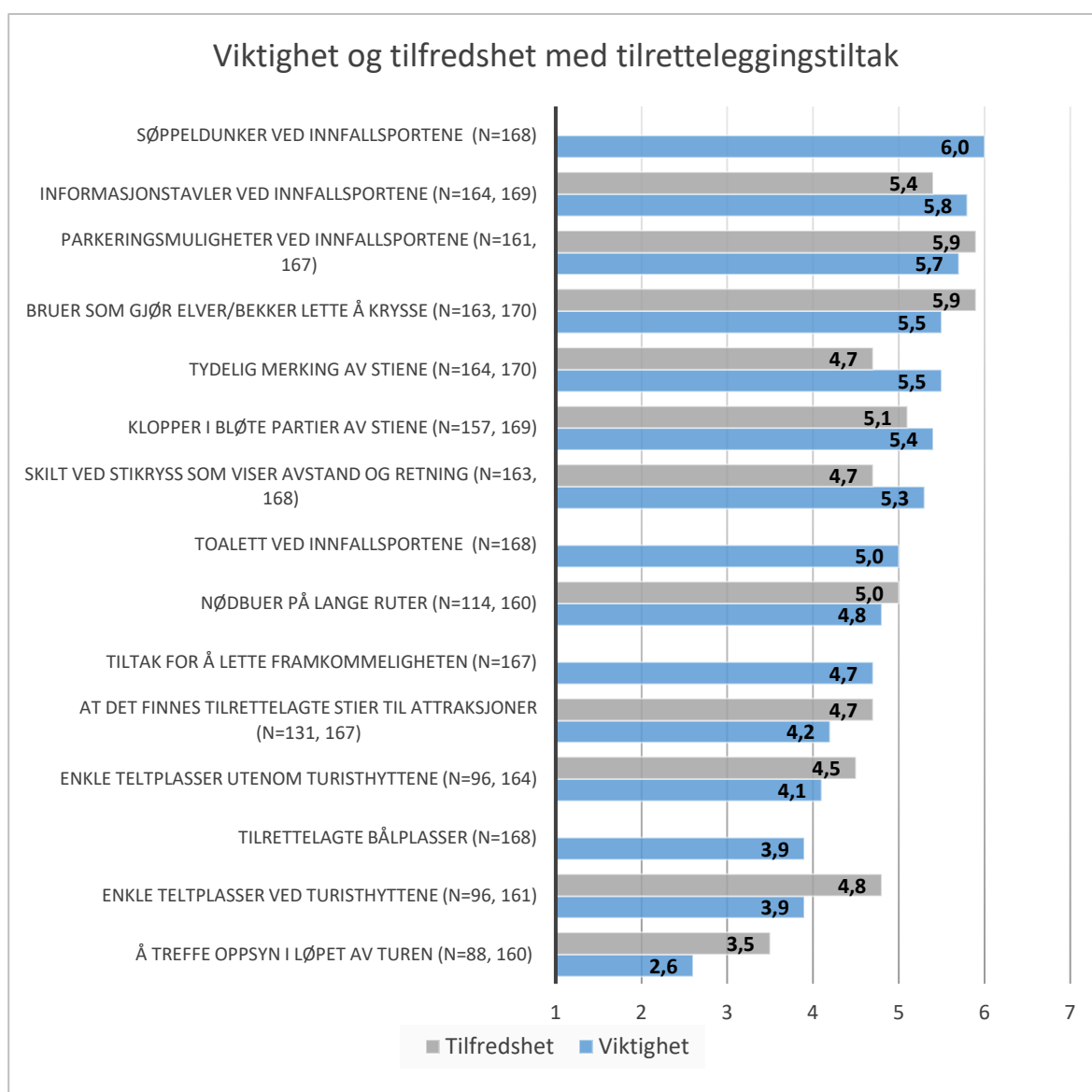
I etterundersøkelsen ble respondentene spurt om hvor viktig ulike tilretteleggingstiltak var når de var på tur i Rago nasjonalpark og hvor fornøyd de var med kvaliteten på de samme tiltakene. Svarene på hvor viktig ulike tiltak var skulle angis som en tallverdi fra 1 *ikke viktig i det hele tatt* til 7 *svært viktig*. Svarene på tilfredshet med tilretteleggingen skulle også angis som en tallverdi mellom 1 og 7, men her representerte 1 *svært dårlig/mangelfullt*, 4 *verken dårlig eller bra* og 7 *svært bra*. Respondentene skulle altså svare på viktighet og tilfredshet med ulike tilretteleggingstiltak, men om folk klarer å skille mellom disse to aspektene er det vanskelig å avgjøre. Det kan tenkes at det som oppleves som viktig også er det de besøkende er tilfreds med, eller tvert imot. Disse spørsmålene er langt på vei også standardspørsmål og ikke lokaltilpasset, så alle spørsmål trenger ikke være aktuelle for alle verneområder. Dermed bør disse resultatene leses med et visst forbehold og med bakgrunn i lokale forhold. Det var spesielt tiltak ved innfallsportene som var viktige for de besøkende (se **Figur 40**). Sjøppeldunker, informasjonstavler og parkeringsmuligheter ved innfallsportene var tiltakene som fikk høyest gjennomsnittsverdi. Skilt og merking av sti og bruer/klopper i våte partier var også viktig for de besøkende. Dette var også de tiltakene som ble etterspurt mest av de besøkende. Tre tiltak fikk en gjennomsnittsverdi under middels når det gjelder hvor viktige tiltakene er og dette var tilrettelagte bålplasser, teltplasser ved turisthytter og å treffe oppsyn i løpet av turen. Det var forskjeller mellom utenlandske og norske besøkende for seks av spørsmålene som gjaldt viktighet av tilretteleggingstiltak. Nordmenn syns i gjennomsnitt det var viktigere å treffe oppsyn, tiltak for å lette fremkommeligheten, tilrettelagte bålplasser og toaletter, søppeldunker og parkeringsmuligheter ved innfallsportene¹⁵. At utlendinger generelt ønsker mindre fysisk tilrettelegging kan man også se ved at de er mer høypuristiske enn nordmenn. Dette er noe vi også finner igjen fra nesten alle andre undersøkte

¹⁵ Parkeringsmuligheter: Nordm.: M=6,13, SE=0,137; Utlend. M=5,33, SE=0,214, **T(137)=3.121, p<0.001**
 Mulighet å treffe oppsyn: Nordm.: M=2,90, SE=0,195; Utlend. M=2,34, SE=0,180, **T(158)=2.108, p<0.05**
 Lette fremkommeligheten: Nordm.: M=5,12, SE=0,198; Utlend. M=4,27, SE=0,201, **T(165)=3.008, p<0.001**
 Tilrettelagte bålplasser: Nordm.: M=4,25, SE=0,221; Utlend. M=3,52, SE=0,203, **T(166)=2.424, p<0.05**
 Toalett ved innfallsport: Nordm.: M=5,58, SE=0,200; Utlend. M=4,30, SE=0,223, **T(166)=4.262, p<0.001**
 Sjøppeldunker v/innfallsport: Nordm.: M=6,34, SE=0,140; Utlend. M=5,73, SE=0,171, **T(158)=2.742, p<0.001**

områder (Vistad & Vorkinn 2012, Vorkinn 2016, Selvaag mfl. 2017, Vistad mfl. 2017, Wold & Selvaag 2017a, b).

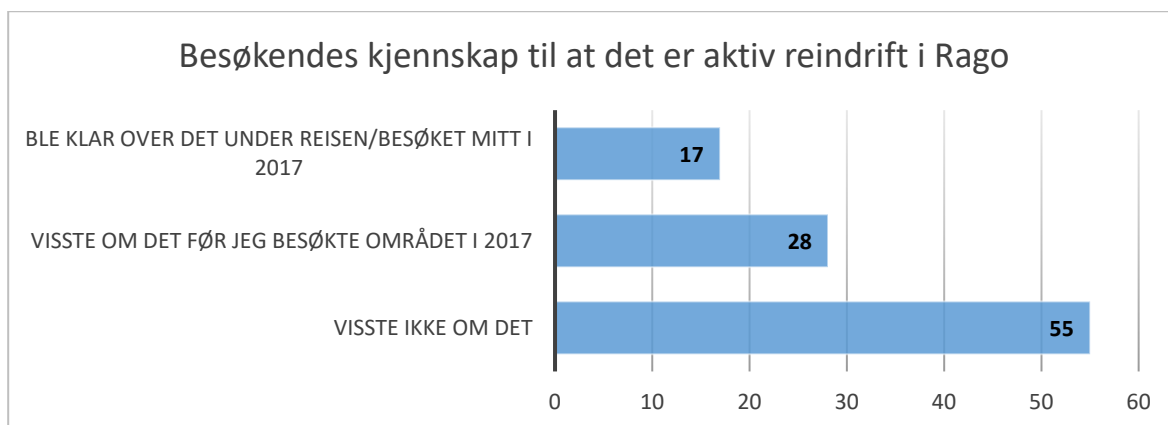
Fire ekstra tiltak ble holdt utenfor da vi testet tilfredsheten av tilrettelegging i Rago nasjonalpark. Dette gjaldt tiltak for å lette fremkommeligheten, tilrettelagte bålplasser, toalett ved innfallsportene og søppeldunker ved innfallsportene. Disse tiltakene ønsket forvaltningsmyndigheten å få kartlagt behovet og ønske om, men de fire tiltakene finnes i varierende grad i området i dag. Spesielt søppeldunker ved innfallsportene ser ut til å være viktig for de besøkende. Av eksisterende tilretteleggingstiltak er respondentene spesielt fornøyd med bruer som gjør elver/bekker lette å krysse og disse tiltakene var også viktige for brukerne på sine turer til Rago. Det er kun ett tiltak som fikk gjennomsnittsverdi under middelvarden og dette gjaldt muligheten for å treffe oppsyn i løpet av turen. Dette tiltaket virker heller ikke å være viktig for de besøkende.

Figur 40: Blå farge viser gjennomsnittsskår for hvor viktige ulike tiltak var da de var på tur i Rago nasjonalpark på en skala fra 1 «ikke viktig i det hele tatt» til 7 «svært viktig». Grå farge viser gjennomsnittsskår for hvor tilfreds de besøkende er med ulike tilretteleggingstiltak i Rago nasjonalpark på en skala fra 1 «svært dårlig/mangelfullt», 4 «verken dårlig eller bra» og til 7 «svært bra». Antall respondenter var 171, men variablene har lavere utvalgsstørrelse fordi noen krysset av for «vet ikke».

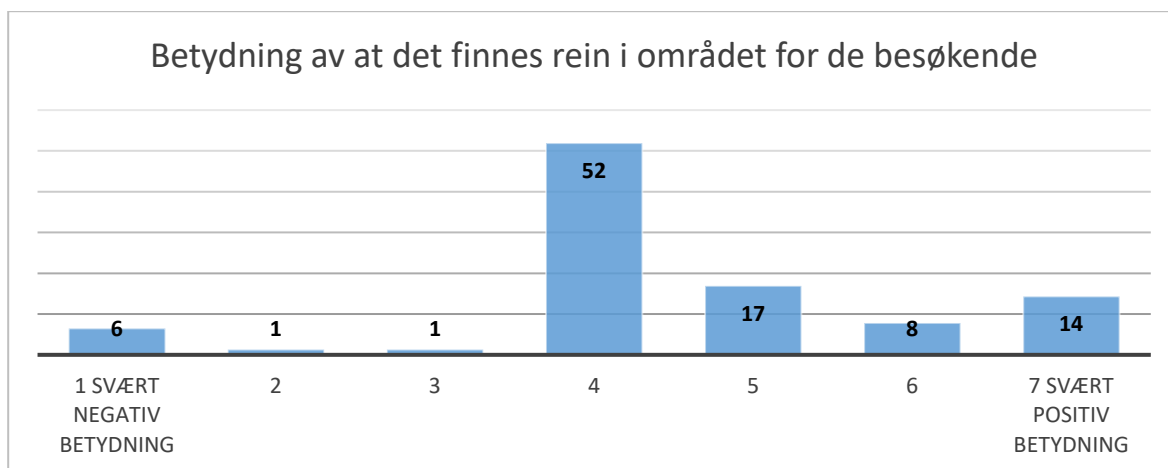
10 Synspunkt på reindrift i verneområdet

Reindriftnæringen har brukt det som i dag er Rago nasjonalpark til beite for tamrein i lang tid. I dag brukes området både av norsk og svensk reindrift. De norske driftsenhetene bruker hovedsakelig området vinter og vår, men man kan også møte rein sommerstid. Derfor ble det i etterundersøkelsen spurt om respondentene visste at det drives aktiv reindrift i området. Over halvparten viste ikke dette, mens 17 % ble klar over det under besøket til Rago i 2017. 28 % visste om reindriften før de besøkte området i 2017 (n=171).

Figur 41: Prosentfordeling som viser om de besøkende hadde kjennskap til at det drives aktiv reindrift i Rago nasjonalpark (n=171).

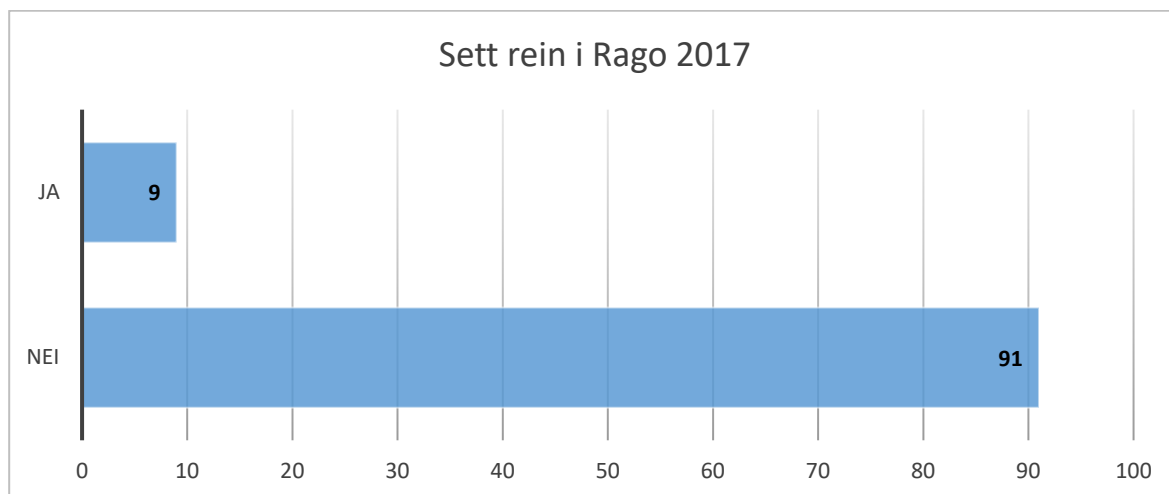
De som fra før var klar over reindriften og de som ble klar over det i løpet av sitt besøk til Rago ble spurt om hva slags betydning det hadde for dem å vite at det finnes tamrein i Rago (se **Figur 42**). Over halvparten svarte med middelverdien og de aller fleste mente reinen i området hadde en positiv betydning for besøket deres. Gjennomsnittsverdien var 4,5 og det var ikke forskjell i gjennomsnittsverdi for lokale/hytteiere og tilreisende eller utlendinger og nordmenn¹⁶.

Figur 42: Prosentfordeling som viser hvilken betydning det hadde for de besøkende at det finnes tamrein i Rago nasjonalpark på en skal fra en «svært negativ betydning» til 7 «svært positiv betydning» (n= 77).

¹⁶ Nordmenn M=4,5, SE=0,179, Utlendinger M=4,5, SE=0,352, t(39)=0,004, p=0,997
Lokale/hytteiere M=4,7, SE=0,444, Tilreisende M=4,5, SE=0,182, t(75)=0,461, p=0,646

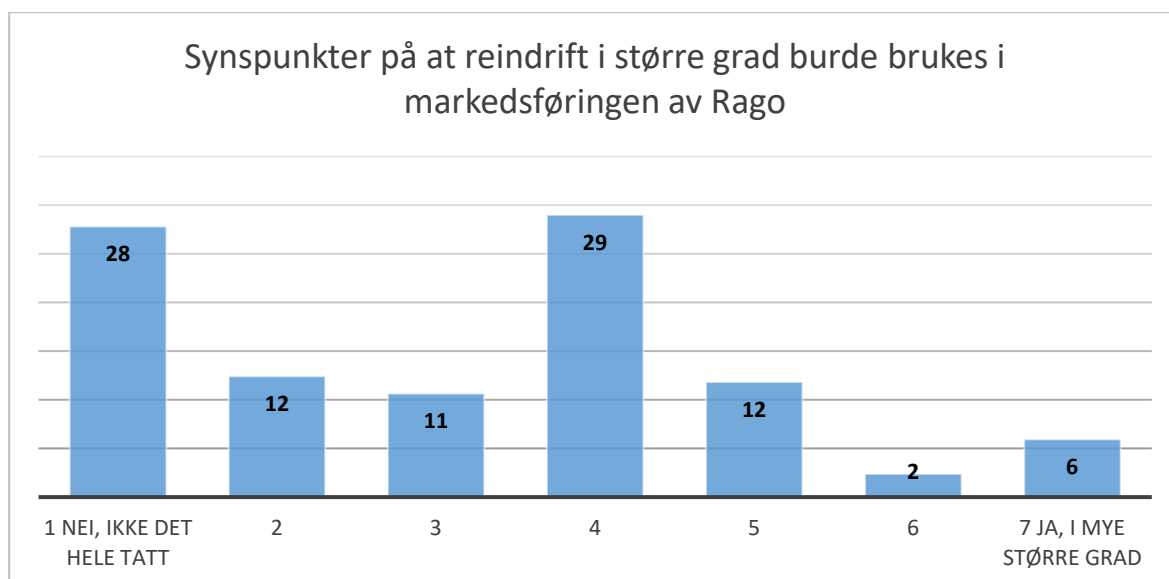
I underkant av en tidel (9 %, n=171) så tamrein i løpet av besøkene til Rago nasjonalpark i 2017. Dette gjaldt i alt 15 personer.

Figur 43: Prosentandel som så rein under sine besøk til Rago i 2017 (n=171).

De besøkende som hadde sett rein ble igjen spurt om hvordan de syns det var å se rein i Rago på en skala fra 1 «*helt uinteressant*» til 7 «*svært interessant*». Det var svært få respondenter som hadde sett rein og de fordeler seg ganske jevnt på alle svarkategorier for dette spørsmålet, utenom svaralternativ 1 som ingen krysset av for. 36 % av disse respondentene syns det var svært interessant å se rein i Rago nasjonalpark og gjennomsnittsverdien var 5,1 (SE: 0,467). Spørsmålet hadde lav utvalgsstørrelse og bør ikke vektlegges mye (n=14).

Alle respondentene i etterundersøkelsen ble spurt om de syns at reinen/reindriften i større grad burde brukes mer aktivt i markedsføringen av Rago (se **Figur 44**). Spørsmålet ble presentert med en svarskala fra 1 «*ikke i det hele tatt*» til 7 «*ja, i mye større grad*». En svært lav andel mente at reindriften i større grad burde benyttes mer aktivt i markedsføringen. Kun 20 % svarer over middelverdien, mens 28 % ikke syns reinen/reindriften burde brukes mer aktivt i markedsføringen av Rago i det hele tatt.

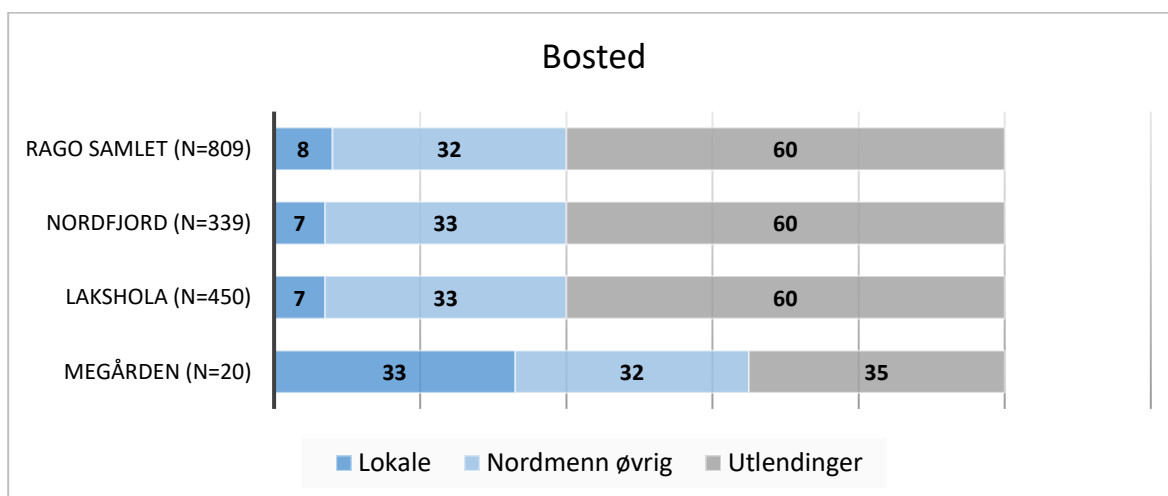

Figur 44: Prosentfordeling som viser i hvilken grad de besøkende syns at reindrift burde brukes i markedsføringen av Rago på en skala fra 1 ikke i det hele tatt til 7 ja, i mye større grad (n=169).

11 Sammenligning av innfallsporter

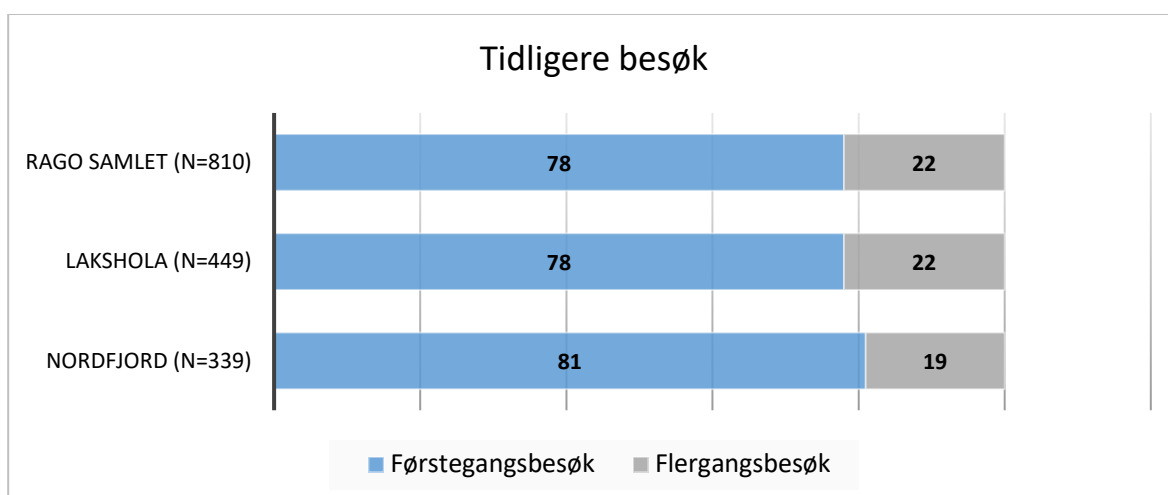
Fordi vi (forfatterne) ikke kjenner lokale forhold og særpreg ved de ulike innfallsportene/kasse-lokalitetene så presenterer vi bare prosentfordelinger for utvalgte indikatorer, både for hver av innfallsportene og for hele Rago nasjonalpark (som en referanse). Her må forvaltningen og andre (som kjenner lokale forhold) vurdere hvorfor det eventuelt er forskjeller i svar og fordelinger, når det gjelder bruk, brukere og holdninger/vurderinger mellom de ulike innfallsportene. Fordi antallet besøkende som har fylt ut kort ved Megården er lavt har ikke disse blitt tatt med i sammenligningen av innfallsportene i Rago. Kun 21 personer hadde svart i kasseundersøkelsen ved Megården og er kun skilt ut som egen variabel for å se forskjeller mellom bosted og nasjonalitet. Siden utvalgsstørrelsen er lav for denne lokaliteten er det knyttet større usikkerhet til prosentfordelingen. Respondentene fra Megården er inkludert i søylene som viser tall for Rago samlet.

Bosted/nasjonalitet

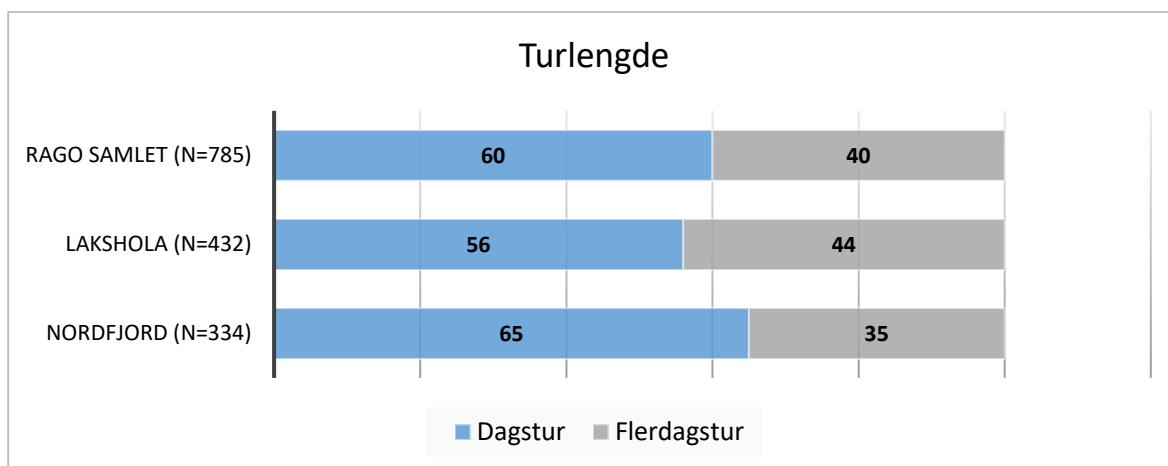
Figur 45: Prosentandeler for bosted/nasjonalitet vist for de ulike innfallsportene.

Tidligere besøk

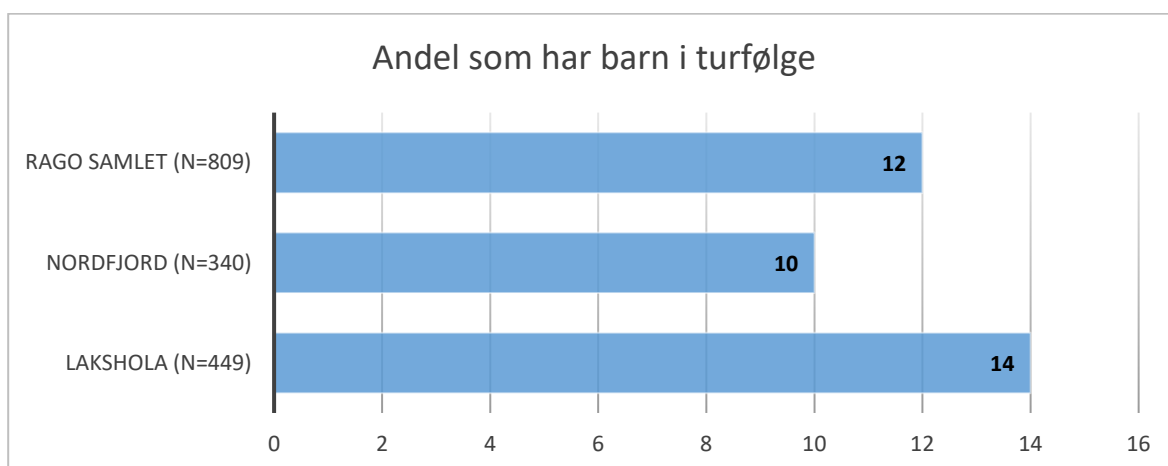
Figur 46: Prosentandeler førstegangs- og flergangsbesøkende vist for de ulike innfallsportene.

Turlengde

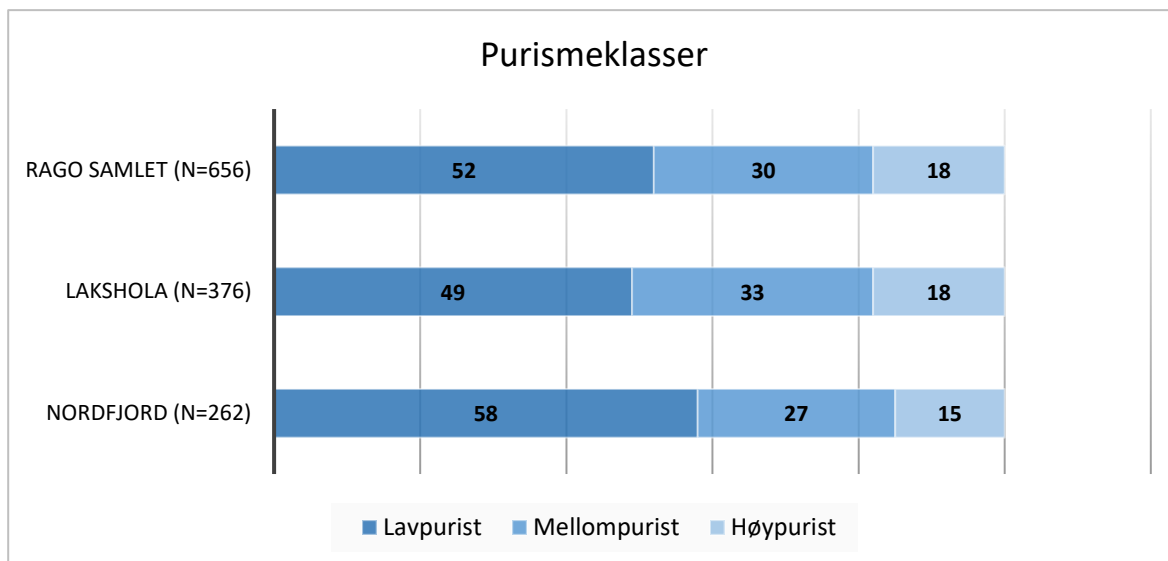
Figur 47: Prosentfordeling som viser dagstur og flerdagersbesøkende, vist for de ulike innfallsportene.

Barn i turfølget

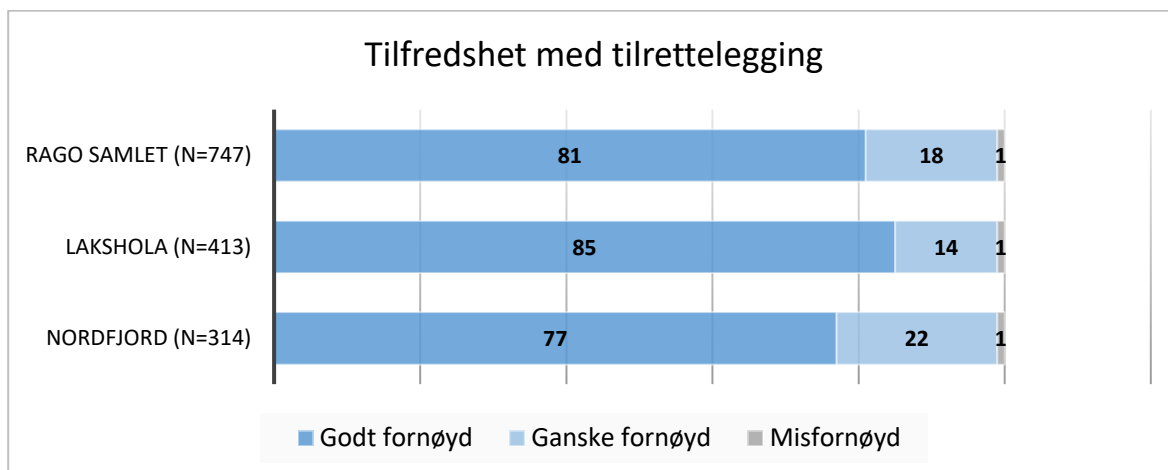
Figur 48: Prosentandel besøkende med barn i følget, vist for de ulike innfallsportene.

Purisme

Figur 49: Prosentandeler for de ulike purismeklassene, vist for de ulike innfallsportene.

Tilfredshet med tilrettelegging

Figur 50: Prosentandeler som viser hvor fornøyd brukerne var med tilretteleggingen for friluftslivsutøverne i Rago, vist for de ulike innfallsportene.

12 Diskusjon – om bruk og forvaltning

I dette kapitlet vil vi drøfte noen av våre funn opp mot føringer i forvaltningsplanen for Rago nasjonalpark (Midtre Nordland nasjonalparkstyre 2013), som ble vedtatt i 2013 av Miljødirektoratet. Denne diskusjonen blir mest tematisk og klarer i mindre grad å nyansere geografisk (f.eks. med fokus på ulike innfallsporter) siden vi (forfatterne) ikke kjenner Rago godt nok.

12.1 Representativiteten

Vi kan direkte vurdere hvem som svarer på etterundersøkelsen i forhold til hvem som har fylt ut kasseskjema, fordi noen spørsmål er like i begge undersøkelsene. Vi har alt konstatert at det er et frafall av utenlandske og førstegangsbesøkende i etterundersøkelsen, dog er dette frafallet ikke veldig stort. Det var også frafall av uerfarne friluftslivfolk i etterundersøkelsen; sannsynligvis ikke bare fordi de ikke har svart på etterundersøkelsen, men trolig også fordi disse i mindre grad har skrevet ned e-postadressen sin på kasseskjemaet. Sannsynligvis har dette bortfallet sammenheng med at disse besøkende har mindre motivasjon for å bruke tid på en etterundersøkelse, både fordi de har lite kjennskap til området og at mange av dem trolig kun besøkte området en kort tur. Skjevhet i representativiteten har vi alt drøftet underveis i presentasjonen av ulike funn, og der vi mener det kan være spesielt relevant har vi vist eventuelle forskjeller i svarene for f.eks. nordmenn og utlendinger. Men dette er bare en side ved representativiteten. Hvem som har/ikke har fylt ut kasseskjema er vanskeligere å kontrollere og dermed også hvor godt denne undersøkelsen dekker opp hele brukergruppen i Rago sommeren 2017. Vi har lite grunnlag i materialet for å svare på dette, og må heller oppfordre ulike lokalkjente (f.eks. forvaltningen, SNO, mfl.) om å vurdere om det er brukergrupper og bruksmåter som ikke er representerte og som kanskje burde ha vært det. Når det gjelder stier inn til parken er det i all hovedsak Nordfjorden og Lakshola som brukes, og området var således godt dekket opp med kasser – alle (viktige) stier ble kartlagt. Men kanskje er det altså likevel mer lokal bruk og av en karakter som i mindre grad fanges opp ved hjelp av spørreskjemaer ved innfallsportene? Dette er særlig viktig i forhold til hvilke bruksformer og brukergrupper man vil vektlegge i den framtidige besøksstrategien, og hvor i området man eventuelt vil gjøre tiltak. Antall kasser som er brukt og hvor mange innfallsporter man vil kartlegge er viktig i denne sammenhengen. Eller sagt på en annen måte: Om man plasserer alle kassene ved de mest populære turstrutene, så er det en seleksjon som kan gi et skjevt utvalg av brukerne i området. Dette kan gjøre at man får data som er godt egnet til å utvikle besøksstrategier for de tilreisende og for utvikling av en viss type turisme. Men man kan risikere å miste en del av den lokale bruken i materialet.

12.2 Bruk og vern, tilrettelegging og informasjon

Det ligger en overordnet føring i alle store verneområder at dersom brukerinteresser og verneverdier kommer i konflikt så må bruken vike. Rago er en av få nasjonalparker som ikke har *friluftsliv* som en del av verneformålet, men det er likevel klart uttrykt i forvaltningsplanen at det skal være mulighet til å utøve et naturvennlig og enkelt friluftsliv i parken. I forvaltningsplanen for Rago slås det fast at «*den store tilstrømmingen av turister i sommersesongen kan forringe verneverdiene i området*» (ref. forvaltningsplanen), og lokalkunnskap tilsier at mye av ferdselen er konsentrert til Litjverivassfossen, Storskogvatnet og rundturen Lakshola-Nordfjorden. Spørsmålet er hvorvidt de besøkende her faktisk beveger seg inn i selve verneområdet når det samtidig er slik at omtrent 60 % oppga at de var på dagstur og turen fra kasselokalitetene til nasjonalparkgrensa er 4-5 km (tur/retur gir det en tur på ca. 1 mil). Og dessuten: om ferdselen inn i området gir/kan gi en uakseptabel påvirkning på verneekvalitetene. Vi har konstatert at det var en svært stor andel utenlandske brukere og førstegangsbesøkende som fylte ut kort i kassene. Disse brukergruppene er ikke kjent i området fra før, og slike grupper er trolig mer tilbøyelig til å benytte/ta til seg informasjon. Undersøkelsen viser også at mye av den ferdselen og bruken som er kartlagt via kassene er knyttet til stiene. Dette gir noen klare fordeler i forhold til det å eventuelt

kunne tilrettelegge for å kanalisere de besøkende dit man ønsker ferdselen skal være for å samtidig ta hensyn til verneverdiene. Brukere som er godt kjente og har faste bruksmønstre er vanskeligere å styre til nye steder (Gundersen mfl. 2015). Uansett er det slik at forvaltningen må ha kjennskap til hva som er attraktivt for brukerne i Rago og spille på lag med brukerne, om man vil prøve å endre bruksmønsteret. Brukerne er ikke lettstyrte om forvaltningen vil hindre dem å besøke det de har bestemt seg for å oppleve. Forvaltningen i området må også vurdere om det kan være slik at det er en del (lokal?) bruk som i mindre grad har blitt fanget opp ved hjelp av brukerundersøkelsen i 2017, og eventuelt hvilke hensyn som skal tas til dette.

Brukerundersøkelsen viser at brukerne er interessert i det vi kan kalle det tradisjonelle friluftslivet – både interessen for og den faktiske bruken (aktiviteter) tilsier det. Dette er i godt samsvar med den bruken som skisseres i forvaltningsplanen. Rago nasjonalpark ble gruppert som en nasjonalpark uten tilrettelegging for friluftsliv i Stortingsmelding nr. 62 *Nylandsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge* (1991-92). Et forvaltningsmål er at urørt natur og Rago som «villmarkspark» skal kunne oppleves gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Det er også få hjemler for tilrettelegging i verneforskriften og forvaltningsplanen påpeker at Rago kan ha stor verdi for de som ønsker å oppleve tilnærmet uberørte områder med minimal tilrettelegging. I forvaltningsplanen påpekes slitasje, forsøpling og ulovlig hogst av bålved i sommersesongen – først om fremst gjeldende langs hoved-innfallsporene til nasjonalparken og i vestenden av Storskogvatnet – som forvaltningsmessige utfordringer. Det er også her mesteparten av det som er av tekniske inngrep finnes. Ved Storskogvatnet og stien som fører dit er det noen få etablerte hytter, og det er hengebruer, stiger og klopper. Jo flere besøkende, jo mer tilrettelegging kan det tenkes at blir nødvendig, for å håndtere utfordringene dette medfører. Forvaltningen bør være bevist på at Rago i svært stor grad oppfattes som et villmarksområde og at det er en relativt høy andel som ønsker liten grad av tilrettelegging. Forvaltningsplanen påpeker også at det er en utfordring å tilpasse tilretteleggingstiltakene slik at de ikke kommer i konflikt med verneverdiene og naturkvalitetene i nasjonalparken. I denne sammenheng kan differensiert forvaltning av nasjonalparken være viktig for at både verneverdiene og brukeropplevelsene blir ivaretatt. Dette prinsippet kan det for så vidt sies at utøves i parken i dag; med Litjverivassfossen/Storskogvatnet som er et populært turmål og med stien dit som har større grad av tilrettelegging for friluftsliv, mens de tekniske inngrepene i resten av Rago kun består av tre hytter og minimalt med øvrig tilrettelegging i form av merking, klopping osv.

En overveiende andel av førstegangsbesøkende innhentet informasjon om Rago nasjonalpark før besøket/besøkene, men også to tredjedeler av de som har besøkt området tidligere innhentet informasjon. De besøkende fikk i hovedsak informasjon fra internett, bekjente, reisehåndbøker eller blogg/sosiale medier, og de synes det var relativt lett å finne ønsket informasjon. Internett, bekjente og blogg/sosiale medier vil kunne være utfordrende kanaler fordi forvaltningen naturlig nok kun kan rå over den informasjonen de selv formidler. Hvordan denne utfordringen kan løses rent praktisk er ikke mandatet her, men å påpeke utfordringen mener vi er viktig. Utvikling av en mer brukervennlig offisiell hjemmeside som henvender seg direkte til brukerne i Rago kan være en måte å gjøre det på. Dette er også en ønsket informasjonskanal av de besøkende og nettsiden kan være knyttet opp til informasjon om resten av verneområdene i Midtre Nordland. Internett, app og reisehåndbøker virker å kunne utgjøre store deler av kommunikasjonen fremover også fordi disse informasjonskanalene kan gi informasjon til de besøkende før avreise. I Rago er det lite informasjonsmateriell i dag, men det finnes informasjonsskilt ved innfallsporene Nordfjorden og Lakshola. Dette er i samsvar med hvor de besøkende ønsker å innhente informasjon. I forvaltningsplanen vektlegges naturlig nok formidling av verneverdiene og verneformål når det gjelder informering fra forvaltningens side. Rundt 60 % oppga at de var interessert i slik informasjon, men de besøkende ønsket i enda større grad informasjon om turforslag og kart. Å balansere den informasjonen som er ønsket blant flertallet av de besøkende med den kunnskapen som er viktig å formidle fra forvaltningens side er derfor en viktig faktor. Det at brukerne er interesserte i turforslag er også en god mulighet for forvaltningen til å styre ferdselen dit den er ønsket, og langs en trasé som gjør lite skade. Men da må en selvsagt bygge på kunnskap om hva brukerne faktisk søker. En relativt stor andel av de besøkende visste ikke om ulike forhold knyttet til bruk var tillatt i nasjonalparken og det kan dermed også være et informasjonsbehov

om egnet bruk i Rago. At de besøkende kommer fra flere ulike land stiller spesielle krav til informasjonen. I dag er informasjonen ved innfallsportene på norsk, engelsk og tysk (standard informasjonstavler om nasjonalparken). Inne i parken er det i Statskog-hyttene også satt opp informasjon på tsjekkisk i tillegg til norsk, tysk og engelsk (informasjon om vernet, ved, søppel o.l.). Det er per i dag ikke laget oppdatert informasjon på flere språk som følge av ny merkevare og i påvente av besøksstrategi.

12.3 Fare for konflikter mellom ulike bruksformer og/eller aktiviteter?

Spørsmålet som omhandler konflikter mellom ulike bruksformer og aktiviteter er viktig siden arbeidet med en besøksstrategi for Rago er i gang. Der vil/må man kanskje gjøre visse prioriteringer både geografisk og i forhold til bruk og brukergrupper. Prioriteringer kan omhandle balansen mellom lokal/regional bruk og tilreisende sin bruk eller mellom styrking av landbruks-, rein-drifts- og tradisjonelle høstingsinteresser eller av turismeutvikling og kanskje nye aktiviteter. I dette arbeidet med hva man ønsker å prioritere i en besøksstrategi bør man ha et bilde av hvilke konsekvenser prioriteringene kan ha for «de andre». Med bakgrunn i brukerundersøkelsen alene er dette spørsmålet vanskelig å svare på, men vi kan peke på noen områder hvor konflikter kan oppstå.

Ett spørsmål i undersøkelsen tar for seg opplevd miljøtilstand og preferanser for bruk i Rago og kan peke i retning av hvor tolerante de besøkende er overfor andre former for bruk og brukere. I dette spørsmålet ble det blant annet spurt om det burde være tillatt med bruksformer som sykling og riding på noen av stiene i området. I prinsippet er det jo nå åpnet for flere friluftaktiviteter, også innenfor nasjonalparker, men med mulighet til å regulere bruken. Relativt høye andeler svarte *helt uenig* på spørsmålene om de mente at stiene burde kunne brukes av syklist og til ridning, og en høy andel er helt enig i at hovedstiene burde være forbeholdt fotturister. Siden det primært er hensynet til naturen (og eventuelt andre verneinteresser) som kan begrense sykling/ridning, så krever det et godt planarbeid fra forvaltningen for å både imøtekomme ulike interesser og dempe/forhindre konflikter. De besøkende er videre generelt uenige i at det burde være tillatt å bruke helikopter/fly for folk som vil til vanskelig tilgjengelige fjelltopper/områder eller at det burde være tillatt med idrettsarrangementer i nasjonalparken (se **Figur 35**). Hvis vi ser på gjennomsnittskårene i **Figur 35** var de besøkende (i 2017) relativt uenige i at det er for mye folk i enkelte områder i høysesongen og de fleste besøkende er relativt enige i at det er enkelt å finne områder hvor de kan være for seg selv. Turfriluftsliv er absolutt mest populært blant dagens besøkende. Likevel sier 38 % at de er *interessert* eller *svært interessert* i moderne friluftsliv, men her det en stor gruppe (30 %) som ikke er interesserte i det hele tatt. De besøkende i Rago viste seg også å ha relativt ulik erfaring med turfriluftsliv. En relativt stor andel, spesielt utenlandske, hadde aldri vært på flerdagers fot- eller skitur. Det at besøkende mangler turerfaring og at parken er sparsommelig tilrettelagt for friluftsliv *kan* øke risikoen for personskader.

Alt dette er relevante data å ta med seg i diskusjonen om besøksstrategi og framtidig forvaltning av brukerinteresser. Man bør ikke ha som utgangspunkt at ulike bruksformer skaper konflikter med hverandre; friluftsloven slår fast at alle som bruker ferdselsretten i utmark er pliktige til å vise hensyn til de andre brukere (og grunneierne og naturen). Man bør likevel være forberedt på at ulik bruk kan føre til spenninger mellom besøkende, dette er ikke bare knyttet til aktiviteter, men også måten en aktivitet blir utøvd på.

12.4 Innfallsporter

Når det gjelder forskjeller mellom de ulike innfallsportene knyttet til bruk og brukere, og sett i forhold til verneverdier, tilrettelegging, sårbarhet og lignende, kan vi ikke gå i detalj rundt dette. Dette fordi vi (forfatterne) ikke har lokal kjennskap til områdene til å gjøre gode vurderinger. Vi nevner i denne sammenheng prinsippet om differensiert forvaltning – noe som betyr at vi oppfordrer forvaltningen å vurdere de ulike innfallsportene når det gjelder informasjon, tilrettelegging, tiltak sammen med lokalkunnskap om bruk, brukere, naturtyper, kulturverdier osv. Figurene i kapittel 11 er inkludert for å kunne benyttes som innspill til dette formålet.

Brukerundersøkelsene som er gjennomført sommeren 2017 vil være et viktig referansegrunnlag for å vurdere den framtidige utviklingen i området. Utfordringen i ulike verneområder ligger ofte i å nå en rekke forskjellige vernemål som ikke alltid er lett kompatible. For Rago sin del er det per i dag relativt godt samsvar mellom både nåværende bruk, de besøkendes brukspreferanser og forvaltningsmålene for verneområdet. Den kunnskapen som er oppsummert her vil, sammen kunnskap om blant annet sårbarhet, kulturminner, vegetasjon og reindrift i området, være et godt utgangspunkt for å utvikle en besøks- og forvaltningsstrategi der ulike hensyn ivaretas og balanceres på en god måte.

13 Referanser

- Andersen, O. & Gundersen, V. (2010). Ferdsel og bruk av Rondane. Etterundersøkelse blant besøkende sommeren 2009 - NINA Rapport 599. Norsk institutt for naturforskning.
- Andersen, O. & Gundersen, V. (2016). Brukerundersøkelse i Hallingskarvet. – resultater fra en spørreundersøkelse. NINA Kortrapport 17. Norsk institutt for naturforskning.
- Andersen, O., Gundersen, V. & L. C. Wold. (2010). Ferdsel i Nordfjella sommeren 2010 - Resultater fra ferdselstelling og brukerundersøkelser. NINA Rapport 703. Norsk institutt for naturforskning.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. Sage publications.
- Fredman, P., Romlid U., Emmelin L. & Yuan M (2009). Who are the non-compliance? An analysis of non-compliance with on-site monitoring methodology at Fulufjället National Park. Forskningsprogrammet friluftsliv i förändring. Rapport nr. 9.
- Gundersen, V., Andersen, O., Wold, L. C., Nerhoel, I., Fangel, K., Vistad, O. I. & K. R. Båttstad (2013). Ferdsel i Snøhettaområdet – Del 1. Dokumentasjonsrapport fra 12 spørreundersøkelser. NINA Rapport 933. Norsk institutt for naturforskning.
- Gundersen, V., Mehmetoglu, M., Vistad, O. I., & Andersen, O. (2015). Linking visitor motivation with attitude towards management restrictions on use in a national park. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 9, 77-86.
- Gundersen, V., Nerhoel, I., Strand, O., Wold, L.C., Rybråten, S., Dokk, J.G., Vistad, O.I. og S.K. Selvaag (2017). Ferdsel og bruk av Forollhogna villreinområde. NINA Rapport 1331. Norsk institutt for naturforskning.
- Kaxrud Wilberg, K.A. (2010). Bortfallsstudie i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. En test av selvregistreingskasser som metode for registrering av ferdsel i naturområder. Masteroppgave. Ås: INA-UMB. 39. S + vedlegg.
- Midtre Nordland nasjonalparkstyre (2013). Forvaltningsplan for Rago nasjonalpark, Sørfold kommune. http://www.nasjonalparkstyre.no/Documents/Midtre_Nordland_dok/Rago/Forvaltningsplan%20Rago.pdf?epslanguage=no (Lesedato: 22.02.2018)
- Miljødirektoratet, upubl. Veileder brukerundersøkelser i verneområder.
- Selvaag, S.K., Wold, L.C. & Vistad, O.I. (2017a). Brukerundersøkelse i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark og Sylan landskapsvernområde sommeren 2016. NINA Rapport 1377. Norsk institutt for naturforskning.
- Selvaag, S. K., Gundersen, V., Danielsen, G. & L. C. Wold (2017b). Brukerundersøkelse Ånderdalen nasjonalpark sommeren 2016. NINA Rapport 1371. Norsk institutt for naturforskning..
- Vistad, O.I. (1995). I skogen og i skolten – en analyse av friluftsliv, miljøoppleveling, påverknad og forvaltning i Femundsmarka, med jamføringer til Rogen og Långfjället. Dr. Grads-avhandling i geografi, Universitetet i Trondheim.
- Vistad, O.I. & Vorkinn, M. (2012). The wilderness purism construct – experiences for Norway with a simplified version of the purism scale. *Forest Policy and Economics* 39/39-47.
- Vistad, O.I., Gundersen, V. & Wold, L.C. (2014). Brukerundersøkelser i Hallingskarvet og Vangshøgda nasjonalparker, sommeren 2014. NINA Rapport 1109. Norsk institutt for naturforskning.
- Vistad, O.I., Selvaag, S.K. & Wold, L.C. (2017). Bruken og brukarane av Breheimen 2017. Kasse- og etterundersøking. NINA Rapport 1349. Norsk institutt for naturforskning.
- Vorkinn, M (2016). Bruk og brukere i Femundsmarka og Gutulia sommeren 2015. Rapport, fylkesmannen i Hedmark.
- Vorkinn M. & Andersen O. (2010) Besøkende i Rondane og Dovre nasjonalparker – sommeren 2009. Resultater fra selvregistreingskasser og automatiske ferdselstellere. NINA Lillehammer.
- Wold, L.C. & Selvaag S.K. (2017a). Brukerundersøkelse i Sølén landskapsvernområde sommeren 2016. NINA rapport 1332. Norsk institutt for naturforskning.

- Wold, L.C. & Selvaag S.K. (2017b). Brukerundersøkelse i Fulufjellet nasjonalpark sommeren 2016. NINA rapport 1333. Norsk institutt for naturforskning.
- Wold L.C, Selvaag S.K. & Vistad O.I. (2017). Brukerundersøkelse i Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder. NINA Rapport 1360. Norsk institutt for naturforskning.
- Wold, L.C., Gundersen V. og Fangel, K. (2014). Å, nå telte han deg også – er det noen vits da? Tidsskriftet utmark nr. 1&2 2014. www.utmark.org
- Wold, L. C., Gundersen, V., Nerhoel, I., Strand, O. Panzacchi, M., Dokk. J. G. & O. Andersen. (2012). Friluftsliv og turisme i Nordfjella villreinområde - NINA Rapport 850. Norsk institutt for naturforskning.

14 Vedlegg

Vedlegg 1: Kassekort

Standard skjema som skal brukes i alle nasjonalparker/verneområder under rammeavtalen. XX byttes ut med verneområdenavnet for hvert enkelt område.

<p align="center">XX 2017</p> <p>1) Dato: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/></p> <p align="center">Dag Mnd</p>																																							
<p>2a) Hvor er du bosatt?</p> <p>Nordmenn (Postnr. og sted) .....</p> <p>Utlendinger (Land) .....</p>																																							
<p>2b) Kjønnsalder: 1 ☐ Kvinne: ..... år 2 ☐ Mann: ..... år</p>																																							
<p>3a) Hva er hovedformålet med denne turen i XX ?</p> <p>1 ☐ Dagstur til fots 1 ☐ Fiske 1 ☐ Topptur</p> <p>1 ☐ Flerdagers fottur 1 ☐ Trimtur 1 ☐ Annet, hva?</p>																																							
<p>3b) Varighet på denne turen i XX : .....</p> <p>Dagstur: ..... timer Flerdagstur: ..... dager</p>																																							
<p>4a) Hvor mange er du sammen med på denne turen (inkl. deg selv)? ..... personer</p>																																							
<p>4b) Er turen en "organisert" tur? (Skoleklasse, speidergruppe, turlag etc.)</p> <p>1 ☐ Nei 2 ☐ Ja, hva slags gruppe? .....</p>																																							
<p>4c) Er det barn under 15 år med i turfølget?</p> <p>1 ☐ Nei 2 ☐ Ja, alderen på det yngste barnet er: ..... år</p>																																							
<p>5) Hvor mange sommervintre har du vært i XX tidligere?</p> <p>1 ☐ Ingen 1 ☐ Somme ..... antall/ 1 ☐ Vintre: ..... antall/</p>																																							
<p>6) Er du fornøyd med tilretteleggingen for friluftslivstøtterne i XX ?</p> <p>1 ☐ Godt fornøyd 2 ☐ Ganske fornøyd 3 ☐ Misfornøyd</p>																																							
/Snu arkett																																							
<p align="center">+</p> <p>7) Har du tidligere vært på flerdagers fottur eller skitur? (Uansett område)</p> <p>1 ☐ Nei, aldri 2 ☐ 1 gang 3 ☐ 2-5 ganger</p> <p>4 ☐ 6-10 ganger 5 ☐ 11-20 ganger 6 ☐ Mer enn 20 ganger</p>																																							
<p>8) Tenk deg at du skal gjennomføre en flertimers tur i skogs-/fjellterreng om sommeren. Tenk deg at området er slik DU helst vil ha det – som om det var ditt "idealområde" for en slik tur. Ville det være positivt eller negativt for deg at: (merk av ett tall for hver linje)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Svært negativt</th> <th>Nøytral</th> <th>Svært positivt</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>... det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>... du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>... det finnes merkede stier i området</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>... det er god skilting ved stislett og silkruss i området</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>... det er lagt med treskottet til å gå på der stien går over våt myr</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>... det finnes hytter med matservning og oppredde senger i området</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>... du møter mange andre friluftslivfolk i løpet av turen</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>... du kan gå milevis uten å møte et menneske</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>					Svært negativt	Nøytral	Svært positivt	... det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker	1	2	3	... du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker	1	2	3	... det finnes merkede stier i området	1	2	3	... det er god skilting ved stislett og silkruss i området	1	2	3	... det er lagt med treskottet til å gå på der stien går over våt myr	1	2	3	... det finnes hytter med matservning og oppredde senger i området	1	2	3	... du møter mange andre friluftslivfolk i løpet av turen	1	2	3	... du kan gå milevis uten å møte et menneske	1	2	3
	Svært negativt	Nøytral	Svært positivt																																				
... det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker	1	2	3																																				
... du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker	1	2	3																																				
... det finnes merkede stier i området	1	2	3																																				
... det er god skilting ved stislett og silkruss i området	1	2	3																																				
... det er lagt med treskottet til å gå på der stien går over våt myr	1	2	3																																				
... det finnes hytter med matservning og oppredde senger i området	1	2	3																																				
... du møter mange andre friluftslivfolk i løpet av turen	1	2	3																																				
... du kan gå milevis uten å møte et menneske	1	2	3																																				
<p>9) For deg som kjenner XX fra før, eller er i ferd med å avslutte turen: Hvordan svarer XX med ditt idealområde, jfr. over?</p> <p>Ikke i det hele tatt 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ Fullstendig svarer 9 ☐ Vel ikke</p>																																							
<p>10) Er dette kortet fylt ut på tur inn i eller ut av området?</p> <p>1 ☐ På tur inn i området 2 ☐ På tur ut av området</p>																																							
<p>11) Til høsten ønsker vi å sende ut et spørreskjema til noen av de som har besøkt XX i sommer. Dermed kunne du tenke deg å gi ytterligere innspill til framtidig forvaltning av XX, vennligst oppgi mail-adressen(e) til de som har svart på dette kortet.</p> <p>E-mail (vennligst skriv tydelig!) .....</p>																																							
<p align="center">TAKK FOR HJELP!</p>																																							

Vedlegg 2: Etterundersøkelse

Vises i en utskriftvennlig versjon som avviker fra layouten i web-løsningen. Alle respondentene fikk ikke alle spørsmålene som er vist, noen spørsmål ble kun gitt for spesifikke svar (routing).

RAGO NASJONALPARK

Velkommen til undersøkelse om Rago Nasjonalpark

I sommer besvarte du et kortfattet spørreskjema da du besøkte Rago-området og du sa deg villig til å svare på flere spørsmål om din bruk av Rago Nasjonalpark - her kommer de!

Dine svar er viktige for den framtidige forvaltningen og bruken av området. Vi håper du vil ta deg tid til å besvare hele undersøkelsen og er veldig takknemlig for ditt bidrag!

1) BESØK I RAGO NASJONALPARK

2) * Bor du i nærheten av Rago nasjonalpark eller har du tilgang til hytte i området?

- ☐ Jeg bor i nærheten av Rago nasjonalpark (dvs. innenfor kommunene Sørfold eller Fauske)
- ☐ Jeg eier/har tilgang til hytte/seter i nærheten av Rago nasjonalpark (dvs. innenfor kommunene Sørfold eller Fauske)
- ☐ Ingen av delene

3) * Har du besøkt Rago nasjonalpark før 2017?

- ☐ Nei, aldri
- ☐ Ja

4) Hvor mange somre har du besøkt Rago nasjonalpark før 2017?

Velg...

5) Hvor mange vintre har du besøkt Rago nasjonalpark før 2017?Velg... **6) * Besøkte du Rago nasjonalpark en eller flere ganger i løpet av siste år?**

- ☐ En gang
- ☐ Flere ganger

7) * Hvordan inngikk besøket i Rago nasjonalpark i den turen du var på?

- ☐ Rago nasjonalpark var hovedmålet med turen
- ☐ Rago nasjonalpark var en del av en rundreise
- ☐ Rago nasjonalpark var en avstikker på vei til/fra et annet sted

8) * Når bestemte du deg for å besøke Rago nasjonalpark?

- ☐ Mer enn 3 måneder før jeg dro hjemmefra
- ☐ 1-3 måneder før jeg dro hjemmefra
- ☐ Mindre enn en måned før jeg dro hjemmefra
- ☐ Underveis på turen

9) Hvor mange dager var du i Rago nasjonalpark i løpet av det siste året....

...i vintersesongen: jul-påske?

...i vårsesongen: etter påske (t.o.m. mai)?

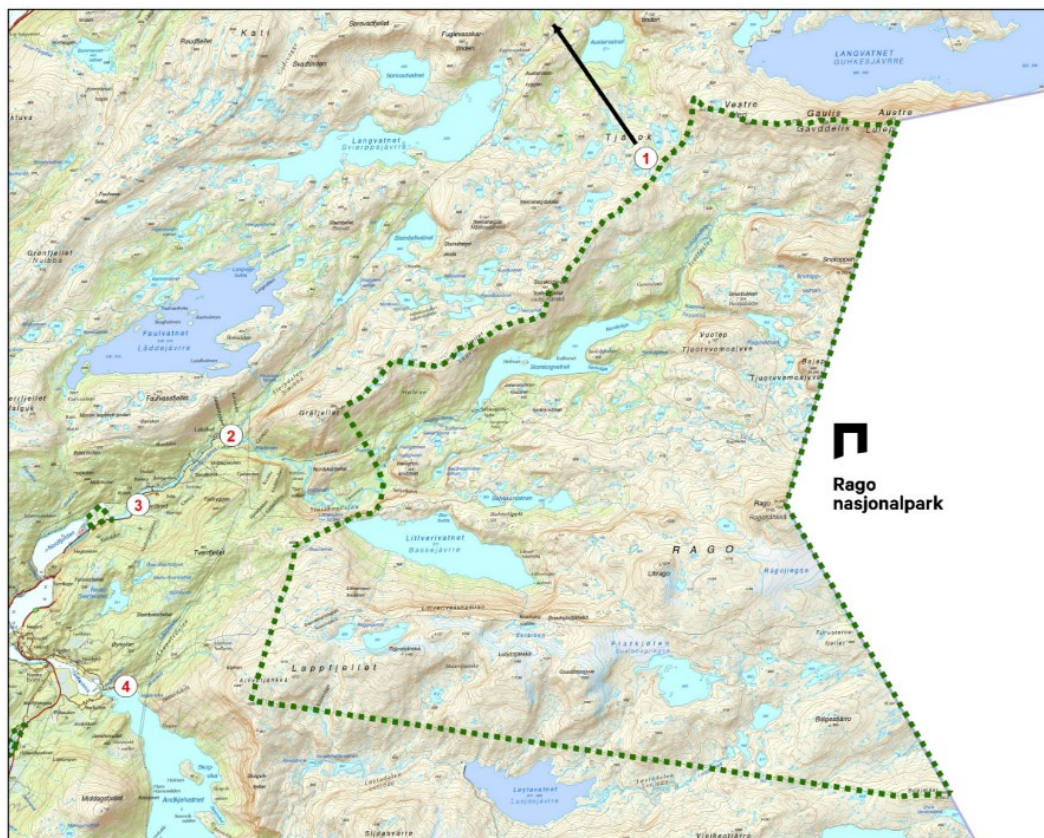
...i sommer/høstsesongen: juni-september?

...senhøstes: oktober-jul?

10) * Hvis du var i Rago nasjonalpark sammenhengende i flere dager for å gå tur til fots, hva slags tur(er) gikk du?

- ☐ Gikk en sammenhengende tur med ulike overnattingssteder
- ☐ Overnattet på ett sted og gikk dagsturer fra dette stedet
- ☐ Tok dagsturer fra ulike utgangspunkt til ulike turmål
- ☐ Ikke relevant. Jeg var ikke på flerdagstur i Rago nasjonalpark.

11) Hvilke turmål har du besøkt i Rago nasjonalpark?

12) * Det er mange ulike innfallsporter til Rago nasjonalpark. Hvilke av disse brukte du i 2017?

- ☐ 1. Kobbelv
- ☐ 2. Lakshola
- ☐ 3. Nordfjord
- ☐ 4. Megården
- ☐ Til/fra Sverige (ulike stier)

13) Skriv eventuelt inn andre innfallsporter du har benyttet siste år:

14) * Overnattet du i eller i nærheten av Rago nasjonalpark i forbindelse med besøket/besøkene dine det siste året ?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

15) Hvordan overnattet du, og hvor mange netter?

	Antall netter	Hvor?
Hotell/pensjonat/fjellstue		
Jeger/fiskeriforeningshytte e.l. der du betaler for å overnatte		
Tilrettelagt (camping)plass for campingvogn/bobil/telt der du betaler for å overnatte		
Telt/lavo/åpen himmel utenom tilrettelagt plass		
Åpen koie/bu (der du ikke betaler for å overnatte)		
Privat hytte/seter (der du ikke betaler for å overnatte)		
Privat hos bekjente/familie e.l. (der du ikke betaler for å overnatte)		
Airbnb		
Annet		

16) Hadde du et ønske om å overnatte i eller i nærheten av Rago nasjonalpark, men fant ingen aktuelle overnattingsmuligheter?

- ☐ Ja, hadde ønske om overnatting
- ☐ Nei, hadde ikke ønske om overnatting

17) FRILUFTSLIV I RAGO NASJONALPARK SISTE ÅR

18) * Hvilke friluftslivsaktiviteter utøvde du i Rago nasjonalpark siste år? (Flere svar er mulig)

- ☐ Fottur
- ☐ Topptur til fots
- ☐ Sykkel på sti/utenom vei
- ☐ Fiske
- ☐ Jakt
- ☐ Skitur
- ☐ Bærplukking
- ☐ Andre aktiviteter (eks. padling, båttur, ridning, bærplukking, løpetur, hundekjøring, kiting, geocaching, fotografering o.a.).

19) * Gikk du til utkikkspunktet (på bilde over) for å se Litjverrivassfossen?

- ☐ Nei, jeg gikk ikke til utsiktspunktet for å se Litjverrivassfossen
- ☐ Ja, jeg gikk kun til utsiktspunktet for å se Litjverrivassfossen
- ☐ Ja, jeg gikk for å se Litjverrivassfossen, og gikk også videre inn i Rago Nasjonalpark

20) * Hva slags sykkel benyttet du da du syklet på sti/utenom vei i Rago nasjonalpark siste år? (Flere svar er mulig)

- ☐ Elsykkel
- ☐ Vanlig sykkel
- ☐ Stisykkel/fatbike

21) * Hvordan type jakt har du utøvd i Rago nasjonalpark siste år? (Flere svar er mulig)

- ☐ Jakt på småvilt
- ☐ Jakt på storvilt

22) * Hva slags type skitur har du vært på i Rago nasjonalpark siste år? (Flere svar er mulig)

- ☐ Med fjellski/turski
- ☐ Langrennski
- ☐ Med toppturutstyr (randonee, telemark, e.l.)

23) * Du har svart at du drev med andre aktiviteter i Rago nasjonalpark siste år, hvilke aktiviteter var dette?

24) BRUK AV STI/VEI

25) * Hvor mye av tida brukte du merkede/tydelige stier og veier når du gikk eller syklet i Rago nasjonalpark siste år?

- ☐ Alltid
- ☐ Ofte
- ☐ Av og til
- ☐ Sjelden
- ☐ Aldri
- ☐ Ikke relevant

26) INFORMASJON OG BRUK AV SOSIALE MEDIA

27) * Skaffet du deg informasjon om Rago nasjonalpark før du kom til området i 2017?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

28) * Hvor hentet du informasjon fra? (Kryss av for alle aktuelle alternativer)

- ☐ Fra venner/slektninger/bekjente
- ☐ Fra blogg/facebook/sosiale medier
- ☐ Fra internett ellers
- ☐ Fra reisehåndbok
- ☐ Fra brosjyre
- ☐ Fra besøkssenter Nasjonalpark (Nordland nasjonalparksenter)
- ☐ Fra et turistkontor/informasjonsenter
- ☐ Fra en turapp
- ☐ På en annen måte

29) Hvilke nettsider fikk du informasjon fra?**30) På hvilken annen måte skaffet du deg informasjon om Rago nasjonalpark?****31) * Hvor lett var det å finne den informasjon du ønsket?**

- ☐ 1 svært vanskelig
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7 Svært lett

32) Hvilken informasjon var det vanskelig å finne?

33) * Dersom forvaltningsmyndigheten for Rago nasjonalpark skulle gi mer informasjon om området, når/hvor ville du helst hatt denne informasjonen? (Flere svar er mulig)

- ☐ Før avreise hjemmefra
- ☐ Underveis fra bostedet til Rago nasjonalpark
- ☐ På parkeringsplasser/innfallsporter til Rago nasjonalpark
- ☐ Inne i selve området

34) * Hvordan ville du helst hatt informasjon om Rago nasjonalpark før avreise hjemmefra? (Flere svar er mulig)

- ☐ Reisehåndbøker
- ☐ Internett
- ☐ Via mobil (app)
- ☐ Annet

35) På hvilken annen måte ville du hatt informasjon før avreise?

36) * Hvordan ville du helst hatt mer informasjon om Rago nasjonalpark ved parkeringsplasser/innfallsporter til Rago. (Flere svar er mulig)

- ☐ Muntlig informasjon fra naturoppsyn
- ☐ Informasjonstavler
- ☐ Via mobiltelefon (app)
- ☐ Brosjyrer i selvbetjeningsautomater
- ☐ Informasjonssenter
- ☐ Ansatte nasjonalparkguider/naturveiledere
- ☐ Annet

37) På hvilken annen måte ville du hatt informasjon ved parkeringsplasser/innfallsporter til Rago nasjonalpark?

38) * Hvordan ville du helst hatt informasjon om Rago nasjonalpark inne i verneområdet? (Flere svar er mulig)

- ☐ Muntlig informasjon fra naturoppsyn du treffer på ute i fjellet
- ☐ Via mobiltelefon (app)
- ☐ Gjennom aktivitetsfirmaer/overnattingsbedrifter
- ☐ Guida turer med nasjonalparkguide/naturveileder
- ☐ Annet

39) På hvilken annen måte ville du hatt informasjon om Rago nasjonalpark inne i verneområdet?**40) Hva slags informasjon er interessant for deg å innhente om Rago nasjonalpark?**

- ☐ Turforslag
- ☐ Tilbud av guidede/tilrettelagte turer/aktiviteter
- ☐ Overnattingsmuligheter/tilbud
- ☐ Plante- og dyreliv
- ☐ Geologi
- ☐ Fysiske kulturminner
- ☐ Kulturhistorie
- ☐ Samisk kultur
- ☐ Om verneformålet og hva som er tillatt/ikke tillatt innenfor verneområdet
- ☐ Kart
- ☐ Jeg er ikke interessert i noen form for informasjon

41) * Delte du dine opplevelser i Rago nasjonalpark via sosiale medier?

- ☐ Nei
- ☐ Ja

42) * Hvor mange ganger (ca) delte du dine opplevelser via sosiale medier?

Velg...

43) * Hvilke sosiale medier brukte du? (Flere svar er mulig)

- ☐ Facebook
- ☐ Twitter
- ☐ Instagram
- ☐ Andre

44) Utover Facebook, Twitter eller Instagram, hvilke andre sosiale medier brukte du til å dele dine opplevelser i Rago nasjonalpark?**45) DINE OPPLEVELSER I RAGO NASJONALPARK****46) * Hvor viktig var de følgende årsakene for at du besøkte Rago nasjonalpark i 2017?**

	Ingen betydning						Svært stor betydning	
	1	2	3	4	5	6	7	VET IKKE
Å oppleve en helt spesiell natur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheter for å se dyr/fugler	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er mange fjelltopper å gå på	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Området er lite tilrettelagt og en får en opplevelse av urørt natur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
En treffer få andre i området	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Terrenget er utfordrende å ferdes i	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gode fiskemuligheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gode jaktmuligheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheten til å se Litlverivassfossen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mulighetene for å gå hele/deler av "Norge på lagngs"	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheter for å oppleve samisk kultur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

47) * I hvilken grad opplevde du følgende under ditt besøk/dine besøk i Rago Nasjonalpark i 2017?

	Ikke i det hele tatt 1	Bare minimalt 2	Til en viss grad 3	Det meste av tiden 4	Hele tiden 5	IKKE RELEVANT
Stillhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Natur uten menneskelig påvirkning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ren natur	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lite forstyrrelser fra andre besøkende (utenom eget turfølge)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naturopplevelser utenom det vanlige	☐	☐	☐	☐	☐	☐

48) * Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene, når det gjelder Rago Nasjonalpark?

	Helt Uenig 1	2	3	Verken enig eller uenig 4	5	6	Helt enig 7	VET IKKE
Det er for mye søppel ved noen parkeringsplasser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er greit at noen stier også kan brukes av syklist	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er greit at noen stier også kan brukes til ridning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er for mye folk i noen områder i høysesongen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hovedstiene i Rago Nasjonalpark bør være forbeholdt fotturister	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er enkelt å finne områder der du kan være for deg selv	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er blitt for stor slitasje på noen stier i området	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det burde være tillatt å bruk helikopter/fly for folk som vil til vanskelig tilgjengelige fjelltopper/områder	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det burde være tillatt med idrettsarrangementer i nasjonalparkene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

49) * Møtte du andre besøkende du reagerte negativt på?

- ☐ Nei
- ☐ Ja

50) Hva var det du reagerte negativt på i situasjonen(e)?

51) TILRETTELEGGING

52) *Først vil vi gjerne vite hvor viktige ulike tiltak er/var for deg når du ferdes i Rago Nasjonalpark?

	Ikke viktig i det hele tatt 1	2	3	4	5	6	Svært viktig 7	VET IKKE
Skilt ved stikryss som viser avstand og retning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tydelig merking av stiene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nødbuer på lange ruter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruer som gjør elver/bekker lette å krysse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enkle teltplasser utenom turisthyttene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enkle teltplasser ved turisthyttene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klopper i bløte partier av stiene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Parkeringsmuligheter ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Å treffe oppsyn i løpet av turen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informasjonstavler ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
At det finnes korte, godt tilrettelagte stier til attraksjoner som utkikkspunkt eller fosser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tiltak for å lette framkommeligheten (f.eks. stiger, sikring osv.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tilrettelagte bålplasser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Toalett ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Søppeldunker ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

53) *Så vil vi gjerne vite hvordan du opplevde kvaliteten på forekomsten av de samme tiltakene i Rago nasjonalpark?

	Svært dårlig/mangefullt 1	2	3	Verken dårlig eller bra 4	5	6	Svært bra 7	VET IKKE
Skilt ved stikryss som viser avstand og retning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tydelig merking av stiene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nødbuer på lange ruter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruer som gjør elver/bekker lette å krysse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enkle teltplasser utenom turisthyttene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enkle teltplasser ved turisthyttene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klopper i bløte partier av stiene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Parkeringsmuligheter ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheter for å treffe oppsyn i løpet av turen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informasjonstavler ved innfallsportene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
At det finnes korte, godt tilrettelagte stier til attraksjoner som utkikkspunkt eller fosser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

54) Var det noe sted i Rago Nasjonalpark du opplevde tilretteleggingen som spesielt dårlig?

55) RAGO NASJONALPARK

56) * Visste du at Rago var vernet som nasjonalpark før du besøkte området siste år?

- ☐ Ja
☐ Nei

57) * Det at Rago er nasjonalpark, påvirket det valget om å komme hit?

- ☐ Ikke i det hele tatt
☐ I en viss grad
☐ I svært stor grad

58) * Har du besøkt andre nasjonalparker i Norge eller i utlandet i 2017?

- ☐ Nei
☐ Ja, i Norge
☐ Ja, i utlandet

59) * Har du besøkt andre nasjonalparker i Norge eller i utlandet tidligere (før 2017)?

- ☐ Nei
☐ Ja, i Norge
☐ Ja, i utlandet

60) Hvilke andre nasjonalparker i Norge har du besøkt i 2017?

61) * Vet du om følgende tiltak/aktiviteter er tillatt i nasjonalparken?

	Ja	Nei	Vet ikke
Er det tillatt å ta tørre kvister for å brenne bål, i den perioden bålrensing er tillatt?	☐	☐	☐
Er jakt, fangst og fiske tillatt?	☐	☐	☐
Kan alle som vil kjøre snøscooter?	☐	☐	☐
Kan du gå hvor du vil?	☐	☐	☐
Kan alle som vil kjøre ATV/firehjuling?	☐	☐	☐

62) * Oppfatter du Rago Nasjonalpark som et villmarksområde?

- ☐ Nei, ikke i det hele tatt
- ☐ Ja, deler av området
- ☐ Ja, hele området
- ☐ Vet ikke

63) Hvilke deler av Rago Nasjonalpark oppfatter du ikke som et villmarksområde?**64) Visste du at det drives aktiv reindrift i Rago?**

- ☐ Ja, visste om det før jeg besøkte området i 2017
- ☐ Ble klar over det under reisen/besøket mitt i 2017
- ☐ Nei, visste ikke om det

65) Da du besøkte Rago i 2017, hadde det noen betydning for deg å vite at det finnes rein i Rago?

- ☐ 1 Svært negativ betydning
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7 Svært positiv betydning

66) Så du rein da du besøkte Rago Nasjonalpark i 2017?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

67) Hvordan syns du det var å se rein i Rago i 2017?

- ☐ 1 Helt uinteressant
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7 Svært interessant

68) Syns du reinen/reindriften i større grad burde brukes mer aktivt i markedsføringen av Rago?

- ☐ 1 Nei, ikke det hele tatt
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7 Ja, i mye større grad

69) OM DEG**70) * Hvor sterkt knyttet føler du deg til Rago Nasjonalpark?**

- ☐ 1 Ingen spesiell tilknytning
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7 Svært sterkt knyttet til

71) * Hvor mange ganger har du vært på en flerdagers fottur eller skitur? (med flerdagers mener vi en lengre, sammenhengende tur der du overnatter underveis)

- ☐ Aldri
- ☐ 1 gang
- ☐ 2-5 ganger
- ☐ 6-10 ganger
- ☐ 11-20 ganger
- ☐ Mer enn 20 ganger

72) * Hvor interessert er du i ulike former for friluftsliv?

	Ikke interessert	Litt interessert	Interessert	Svært interessert
Tradisjonelt høstingsfriluftsliv (matauk er et viktig motiv, som jakt, fiske, bær/sopplukking)	☐	☐	☐	☐
Turfriluftsliv (turer til fots og/eller på ski)	☐	☐	☐	☐
Moderne friluftsliv (aktiviteter som krever spesielle ferdigheter og utstyr eks. terrengsykling, klatring, kiting, elvepadling, hanggliding, randonee)	☐	☐	☐	☐
Motoriserte utendørsaktiviteter (eks. båtsport, snøscooterkjøring)	☐	☐	☐	☐

73) * Er du?

- ☐ Kvinne
- ☐ Mann

74) * Hvor gammel er du?

Velg...

75) * Hva er din høyeste fullførte utdanning?

- ☐ Grunnskole
- ☐ Videregående skole
- ☐ Høyskole/universitet 1-3 år
- ☐ Høyskole/universitet 4 år eller mer

76) * Hvor er du bosatt?

- ☐ Norge
- ☐ Sverige
- ☐ Danmark
- ☐ Tyskland
- ☐ Nederland
- ☐ Annet land

77) * Vennligst oppgi ditt postnummer:

78) Hvilket land er du bosatt i?

Vedlegg 3: Turmål og innfallsporter

Hvilke turmål de som tok dagsturer fra ulike utgangspunkt til ulike turmål i Rago besøkte:

Beventjønna, storskogvatnet. Sørkroghalsen Verivassfossen. Ragohytta
Hütte
Keine bestimmten Orte
Laksol - Ragohütte (nördlicher Weg), Ragohütte - Laksol (südl, Weg), Tageswanderungen (ohne Weg) vom Zelt am Sölvskarvatnenan nach Nord-West und SW zum Ostende des Litleverivatnet, Wanderung im Bereich südl. der Storskogvasshytta (ohne Weg)
Numerous hikes at Lofoten. Few in Vesteralen.
Starting form Lakshol - Nordskaret - Storskogvasshytta (there we stayed for a night); next day: Solvskarvatnan - next to Litjverivatnet- Litjverivassfossen - back to Lakshol
Storevasshytta, Ragohytta dnt og teltovernatting ved den store fossen
Storskogvann Litjverrivann
Storskogvann, Litjvervatnet, Moskus
Storskogvannet,lille Verivann
Storskogvasshytta, Litjverivassfossen, storfossen
Storskogvatnet og Litlverivatnet
Storskogvatnet, Klipfossen, Storfossen, Litlverifossen.
Svartvatten. Lissverrivatten. Ragohytta. Andre vatten. For det meste etter DNT stiene, men også litt etter kart.
Vi gikk fra Bakkemoen til Lakshol og overnattet i nærheten av Storskoghytta. Derfra gikk turen opp til Beahcelokta og rundt dette ned til Litljevevannet og fossen og ned til Bakkemoen hvor bilen sto

Andre innfallsporter som ble benyttet siste år:

2016 / Megarden
East end of the south border of the park, after crossing the east end of Blamannsisen from Sulitjelma
Lakshola
souther border of the park
Vi kom i år från Padjelanta/Sverige mellan Ragotoppen och Bajep och avslutade i Lakshola
Vom Padjelantapark kommend (oberhalb Ragohytte)
Vurderte å gå over til Megården en dag, men fant ikke stien, så gikk ned i Nordfjorden istedet.
We also tried to enter into the joint park area from the swedish side, but weatyer at the end of August was not good enough to dare. I would like to try again in the future... but we came from Italy, quite far away :-)
Wir sind von Schweden aus in den Park gewandert.

Vedlegg 4: Informasjon

Hvilke nettsider de besøkende fikk informasjon fra:

Several.
auf verschiedenen Seiten und Blogs
Bodø turist forening
Bruker Garmin basecamp og gps.
Diverse / Google
DNT.no
don't know anymore. Found a gps-track on a blog/website and used that during the hike.
En informationssida om Rago som jag tror var från Fylkesmannen med många inspirerande bilder, bland annat vinterbilder vilket också fått mig att fundera på att besöka Rago vintertid.
Tittade även på en sida från Statskog
google
Google
Google Bildsuche
Google maps mostly. It wasn't easy to plan a trip because maps were not available on the internet
google maps ut.no ifriluft.net fjellogfiske.no
hab ich vergessen
Hovedakelig Facebook og Google, samt Wikipedia.
http://philarmitage.net/blog/2015/09/24/a-day-hike-in-rago-national-park/ atlas.no
http://www.utsidan.se and some random blogs I no longer remember
https://de.wikipedia.org/wiki/Rago-Nationalpark https://www.ut.no
https://www.facebook.com/groups/125706911335708/?multi_permaLinks=200979220475143&notif_id=1512673984875564&notif_t=group_activity www.visitnorway.pl/ http://skandynawia.gar-ski.com/
https://www.utsidan.se/cldoc/rago-nationalpark.htm
Husker dessverre ikke.
Husker ikke
Husker ikke, leste om Sarek og at dette området fortsatte på norsk side
I do not remember. maybe the site about the Norwegian national parks
I first found the place by opening random pictures in Google maps :) I obtained information about the hiking route on Wikiloc.
I just looked pictures on Google Map and then downloaded pdf brochure with the map and information about Rago
I used google to search for the National Park, and to obtain a map and the best point to visit.
In anderen Hütten fanden wir Broschüren über diesen Nationalpark. Z.B. Junkerdal
In verschiedenen Foren
Instagram

kommunekart.com

Komoot

Mange ulike blogger og ut.no

Nationalpärke Norwegen

outdoorseiten.net wikiloc

staring from google maps, photography websites about Sarek NP

Søkte på Rago og rundtur, leste noen turbeskrivelser på rundturen. Bla Ut.no, Godtur.no, Tursiden.no

sørfoldkommune

turistforeininga og google

Turistforeningen blant annet

Turisthytter

ut.no

Ut.no

Ut.no Ulike blogger

ut.no ellers husker jeg ikke

Ut.no facebook

Ut.no Lonelyplanet.com

ut.no og mange generelle søk på Google. Husker ikke hvilke spesifikke sider jeg gikk innom. Var på leting etter info om Storskoghytta blant annet.

Ut.no, godtur.no

Weiße ich nicht mehr

Weniger offizielle Seiten, mehr private im Netz: Reuber-Norwegen.de.

Wikipedia, blogger

www.outdoorseiten.net http://norgeskart.no http://fjelletibilder.no http://www.ifriluft.net

https://www.yr.no http://geo.ngu.no/kart/arealis/ http://www.rutebok.no

über Google / Rago NP Wikipedia norwegenstube.de/rago über links von Freunden

Youtube

YouTube Blogs

youtube.com

Hvilke informasjon som var vanskelig å finne:

Approach & route

at which weeks during fall the natur is the most colorful

Beregne trasè og kart

Beschaffenheit/Markierung der Wege Wetter* Angellizenz * Ich hatte einmal heftigen Sturm.

Darüber hätte ich gerne zumindest im Nachhinein mehr Informationen gehabt

(Windgeschwindigkeit etc.)

Busverbindung von Fauske Richtung Lakshola

Das Bild vom Wasserfall zu finden war einfach, aber rauszufinden wo das ist hat länger gedauert dålige beskrivelser på d nettsøk som jeg fant. Burde lages ei nettside for kunn rago, som alt av fakta og info om rago innformers via, og mulighetan for hytteleie jakt og fiske i området.

Everything: the right entrance, the paths, the opportunities. We found a laeflet on the starting trail, that wa the real information we got. But coming from Italy with clone to no info... meant giving less time in our plans, so we had just one excursions, mostly under the rain in a very wet terrain, without reaching the nice viewpoint shown before in the picture. But sure there are other marvels to reach, with more time, in another trip!

Everything! The information on the internet was scarce. We were very surprised to find such a stunning place off the beaten track!

Fiskekort

Genaue Informationen über die verschiedenen Wanderwege, insbesondere ihre Länge und Wanderdauer.

gps track of area and info on how clearly the path would be marked

Hiking routes, location and size of huts

In den vergangenen Jahren was es allgemein nicht leicht über den Ragohütte detaillierte Informationen zu finden. In Reiseführern war er oft, wenn überhaupt, nur erwähnt. Inzwischen kenne ich den Rago nach 6 Besuchen sicher besser als die meisten und benötige keine weiteren Infos.

Infos über verschiedene Touren (Rundtouren, Tages- und Mehrtagestouren)

Jag försökte få reda på dels om övernattningsmöjlighet i hytta vid Storskogvasshytta och framför allt om det skulle vara möjligt att hyra någon av roddbåtarna i Storskogvattnet. Jag skulle väldigt gärna vilja ro till Trolldalen och övernatta där tillsammans med mina vänner. I år kanske tiden ändå inte hade räckt till men jag vill komma tillbaka och ha mer tid på mig för en sådan tur.

Jeg ønsket oppdatert informasjon om snøforhold i fjellet.

Keine, die mich interessiert haben.

keine, wir haben nach Sehenwertem gesucht und uns anhand von Fotos und Beschreibungen zu einem Besuch entschieden.

Konkret og tydelig informasjon om området

Locations Buses to the area Trail information Difficulty of hike

map

Map of park, entrances, paths, crossing to sweden

Recherche war nur kurz, daher ist die Frage nicht eindeutig zu beantworten.

Stier og hvor vi skulle starte turen

Suggestions for non-marked hikes to summits and similar

Tourbeschreibung, GPS-Daten

Turbeskrivelse m kart

Wegbeschreibung

Über die länge der touren.

Vedlegg 5: Deler av Rago som ikke oppleves som villmark

67.457163, 15.914937

Alt er vel egentlig villmarksområde. Men mer "urbant" ved storskoghytta. Men likte det!

around the hytta

Aussichtspunkte

De vestlige områdene der en kan se kraftlinjene.

Der stiene går.

Det er for så vidt villmark over alt, men jeg tenker at det er "mindre villmark" der hvor tilretteleggingen er stor.

Det meste bortsett fra stier og infrastruktur

Dette handler om følelser. .. Nedre del og området rundt littverifossen der vi møtte flere turfølger uten oppakning som gikk runden(20 km) "forringer" villmarksopplevelsen når en selv bruker 3 dager med overnatting i telt på samme stien

Die Bereiche der Wege, Brücken, Hütten, Zeltplätze... usw.

die Wege Bereiche um die Hütten herum die Elektroleitungen mit großen Masten

Einstieg zum wasserfall

Fra Rago hytta og nedover

Gebiet um Storskogvatnet, Zustieg von der Straße zum Litlverivatnet-Wasserfall (breiter Wanderweg, viele Menschen)

Haben nur einen kleinen Ausschnitt gesehen, dort war es einsam

Hytter, stier, klopper, mm. Menneskelige inngrep

I bunnen av storskogvatnet

I starten v innfallstiene, svært slitt

infalsportene og et stkke innover parken

Insbesondere dort wo Hütten und stark frequentierte Wege sind

Langs sti

Markierte Wege, Hütten, etc. - Aber das ist auch gut so.

Near the carpark :-)

not sure name of area but where we walked it was clearly ungroomed.

Nærmest lakshola der det er kraftledninger.

Områdene nært innfallsportene. Til tider ser stiene ut som gjørmete veitråkk.

Områder i nærhet av veier, stier, kraftliner og hytter/bebyggelse.

Path from parking to littverivassforsen. Too many benches, electricity wires, people and signs of development.

Rund um die Schutzhütte, bei Brücken und Stegen

Rundt de merkede stiene og området ved hyttene i Storskogen

Rundt hyttene

Rundt hytter

Rundt Storskogvatnet. Hyttene/båter og mye folk generelt gjorde at villmarksinntrykket trakk ned. Et busslass med 40-50 tsjekkiske turfolk kom samtidig med oss (2stk).

Spesielt området mellom Litjverivatnet og vei

Starten fra lakshol og Nordfjord. Videre så er det etablert litt mye klopper her og der

---

Starten og ril Storskoghytta

Storskogen

Storskogvatnet. Men stort sett kun rundt hytteområdet

---

the parts closer to the Swedish border

Utenom stinettverket

Veien opp fra Lakshola til Nordskar eller Storfossen. Heller ikke fra Sand og opp til Litjverivatnet.

Von Laksola bis zur ersten Schutzhütte und um den See herum ist der Park gut besucht.

Wanderwege und Rastplätze

Vedlegg 6: Andre nasjonalparker i Norge som ble besøkt av respondentene i 2017

Alle på ruten Norge på langs mellom LIndesnes og Kinnarodden i Finnmark.
Anarjokha
Bin mir nicht sicher, ob es ein Nationalpark ist, Haddanger Vidda, Kjerak
Bjørnfjell
Borgefjell Dovrefjell Femundsmarka
Bymarka, Lofoty
Børgefjell
Børgefjell og Svartisen
Børgefjell, Svartisen
Diverse auf einer Rundreise durchs Land
Dividalen og Pasvik
Dovre Jotunheimen Hardangervidda
Dovre, Rondane, Jotunheimen
Dovrefjell
Dovrefjell, Fulufjellet, Borgefjell, Saltfjellet, Junkerdal, Moysalen, Ovre Anarjohka
Femundsmarka, junkerdal, Saltfjellet, sjunkhatten, Rondane og Jotunheimen.
hab ich vergessen
hardanger vidda
hardangervidda
Hardangervidda
Hardangervidda Jotunheimen
Hardangervidda National Park Dovrefjell–Sunndalsfjella National Park Saltfjellet–Svartisen
National Park The Svartisen Glacier - Austerdalsisen
Hardangervidda, Hallingskarvet, Rondane, Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Møysalen, Lahko
Hardangervidda, Jotunheimen, Dovre, Saltfjellet, Langsua, Rondane
Hardangervidda, Svartisen , Børgefjell
Husker ikke hva det heter, men den ligger i Akershus tror jeg.. Litt øst for Oslo
I don't remember as we were driving on small roads through Norway up from Kristiansand all the way to Lofoten and then down to Rago and to be honest I didn't paid attention to if we passed or stayed in national parks as I always tries to take great care about the nature.
In the Lofoten Islands
Jostedalsbreen NP, Fulufjället NP, Svartisen NP
Jotunheimen
Jotunheimen, Reinheimen, Breheimen, Dovre
jotunheimen, snohetta, anderdalen
Jotunheimen. Rondane
Junkerdal
Junkerdal, Hardangervidda

Junkerdal, Moysalen

Junkerdal, Saltfjellet, Borgefjellet,

Junkerdalen

Lofoten

Lofoten, Dovrefjell, Borgefjell

Lofoten, Senja

moysalen, Jotunheimen,

MØysalen, saltfjellet

Møysalen, Saltfjellet-Svartisen

Ovre Pasvik, Sabbursdalen, Anderdalen, Moysalen, Saltfjellet-Svartisen

Rodane, Jotunheimen, Dovrefjell, Hardangervidda, Folgefonna

Rohkunborri og sikkert andre steder som jeg ikke har tenkt på var national park

Rondane

Rondane, Dovrefjell, Svartisen (zweimal)

Rondane, FOLGEFONNA NATIONAL PARK, HARDANGERVIDDA NATIONAL PARK, Dovre, Moysalen, Dovrefjell–Sunndalsfjella, Jostedalsbreen, Hardangervidda, Jotunheimen, Lomsdal–Visten, Reinheimen, Saltfjellet–Svartisen

Rondane, Jotunheimen, Forolhogna,

Rondane, Saltfjellet, Børgefjell.

Rundt hele landet fea Pasvik til Hardangervidda

Saltfjellet

Saltfjellet NP

Saltfjellet Sjunkhatten

Saltfjellet svartisen nasjonalpark og Sjunkhatten nasjonalpark

Saltfjellet Svartisen Sjunkhatten

Saltfjellet-Svartisen og Sjunkhatten,

Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal og Sjunkhatten nasjonalpark.

Saltfjellet-SVARTISEN, Møysalen, Sjunkhatten

Saltfjellet, Sjunkhatten, Hamarøy?

Saltfjellet/Svartisen Dovrefjell

Saltfjellet/Svartisen, hardangervidda, rago, femundsmarka, Jotunheimen, Dovre, sjunhatten, borgefjell og dovre

Sjunkanhatten

Sjunkhattan

Sjunkhatten

Sjunkhatten Junkerdal Jotunheimen

Sjunkhatten Nasjonalpark

Sjunkhatten NASjonalpark

Sjunkhatten nasjonalpark, Junkerdal nasjonalpark og Saltfjellet/Svartisen nasjonalpark

Sjunkhatten og Saltfjellet.

Sjunkhatten Saltfjellet

Sjunkhatten, Rondane, Dovre

Sjunkhatten, Ånderdalen

Stabbursdalen Nationalpark,

---

svarisen u.a

---

svartisen

Svartisen

Svartisen Dovrefjell - Sunndalsfjella Trollheimen

Svartisen, Borjefjell

The one north-east of Bodo

Trollheimen

Vitsen saltfjelley

We did a long trip in Norway from south to north, up to Lofoten&Vesterhalen. But I personally went also to Ranthambore NP, India, being a wildlife passion driven photographer (<https://www.colorazeta.it>)

Øvre anarjokha

Øvre Dividalen nasjonalpark

Ånderdalen National Park

Ånderdalen-Nationalpark Stabbursdalen-Nationalpark

Vedlegg 7: Steder i Rago hvor tilretteleggingen ble opplevd som spesielt dårlig

Aufstieg an der ersten Geländestufe zwischen Hängebrücke und kleinem Hochtal vor Beginn des Nationalparks. (zweijähriges Kind in der Rückentrage)

Der einzige wirklich große Mangel waren fehlende Stege in nassem Gelände, das führte zu einer immer weiteren Austreten und damit zertreten des Geländes, insbesondere im unteren Teil des Rago. Gleichfalls könnte über Abfallbehälter im oberen Teil des Rago in der Nähe der Gamme nachgedacht werden.

Die Beschriftung zur Storskogvasshytta war so schlecht, dass wir den Weg dorthin nicht gefunden haben.

Die Überquerung des Flusses an der folgenden Position war relativ riskant 67°26'20.3"N 15°54'42.9"E.

Duckboards and stepping stones in the swamps from Bassejavre to street Fv617. The moor was damaged on wide areas.

Dårlig med p-plasser

En del opptråkkede myrer over skuldra til Tverrfjellet. Kunne vært bedre tilrettelagt på denne siden da dette var det mest trafikkerte området. Stien fra Lakshol til Skogskogvabnet var helt prima, bortsett fra ett par bratte partier.

Enkelte steder begynner oppmerkingen av stiene å bli noe utydelige

Fra før krigen til Ragohytta.

Fra Litlevørifoss og ned til vei.

fra nordfjord mot litjverifossen, var terrenget oppkjørt og ødelagt av de som har vedlikehold av krafline, område var fælt og gå i, gjørmete og dålig merket.

Grisete og velbrukt sti fra Litjverivatnet og ned til veien. Denne delen av stien burde oppgraderes med klopping og tilrettelegging pga stor slitasje på naturen. Opplevde også en del søppel i denne delen av parken.

I was with my father, who is not in the best of health. We originally planned to go to the Litlverifossen (?) waterfall, but the point were the path separated into easy and difficult was too much for my dad. The hard route (over the cliff) was too difficult/dangerous for him, and the easier route still had a lot of snow (but not enough for it to be secure). I don't know the word in English, in Finnish we call them lumilippa, snow over a crevasse/hole in the ground etc. with the danger that if you walk over it and it does not hold, you fall. However, it had been a cold spring/early summer and the weather conditions were like this all over the northern fennoscandia. Although I was disappointed of not seeing the waterfall, I (and my father probably agrees) do not consider this to be a problem of the park. :) When hiking, you always have to be prepared for changing conditions. Many of the path markings were difficult to find and the terrain was very wet (because of the late melting of the snow). However, as I said of the above, not really a problem.

I år var förhållandena längst öster ut och nära Ragohytta svårframkomliga på grund av ovanligt mycket vatten och snö men det är jag beredd att acceptera för att få uppleva att Rago fortfarande till stor del är vildmark.

If one was to walk from Litjverivassfossen towards Storskogsvasshytta, there is no sign to indicate that the path has changed route compared to that marked on some maps.

Jeg synes merkingen av stiene er dårlig. Det er merking der, men gul farge er ikke særlig godt å se. Spesielt ikke på høsten når det er generelt mye gult ellers i naturen. Den røde merkingen som DNT bruker er mye lettere å finne. Ett annet fargevalg hadde vært hensiktsmessig.

Jeg ønsker ikke at det skal tilrettelægges i det hele tatt, la rago være så vild og ufremkommelig som mulig. Det er jo det som gjør den spennende, at 1 km på kartet i rago er 1 "ragomil"

Kanskje nedre vei til Litlverifossen. En del vanskelige passasjer langs elva. Lite eller ingen klopping på bløte områder.

Kun mangel på søppelbøtter. Jeg gikk bevisst via innfallsportene til for å kunne lette bagasjen for søppel, men det var fulle søppelbøtter og også poser lagt ved siden av slik at fugler etc hakket hull på disse.

Less parking spots, and toilet was already closed

Litt for dårlig merking av stier.

Litt vått og vanskelig parti mellom Litlverifossen og det området som er nylig kloppet (retning fra fossen mot den lange og bratte nedstigningen) men stort sett veldig bra kloppet. Bedre det både for naturen og folk.

Marking of paths north of Ragohytta was partly poor. Lost my way several times from Ragohytta to Ragovatnan. Path from Sorkragelva to Ragohytta was wrong or at least not according to map.

Mellom Litverivassfossen og fram til sti/vei ned til parkeringen ved Nordfjord. Så lite merking, og "stien" var over store myrområder. Var plutselig i tvil om jeg var på rett vei. Så jo at noen hadde gått der før meg, men lurte på om jeg hadde oversett den egentlige stien. Men gikk nå der likevel, og det viste seg å være den rette stien. Plutselig kom det mer tydelig sti igjen (Ble veldig glad). Der kunne godt vært noen flere klopper over de myrene.

nei, men dette avhenger jo i stor grad av egen kunnskap og erfaring. Viktig at dere i forvaltningen har en klar forståelse av HVEM dere tilrettelegger for, og hvordan Rago markedsføres. Som villmark (underforstått litt krevende natur) skal det ikke være for mye tilrettelegging. Øker tilretteleggingen senkes terskelen for nye brukergrupper som igjen vil oppleve mangelfull tilrettelegging, som krever mer tilrettelegging osv-- Dere bør (om dere ikke har gjort det) definere klart og tydelig hva dere vil tilrettelegge for, og ikke minst hvilke type tilrettelegging dere ikke ønsker. Ingen lett oppgave :-)

Nei, på alle måter en fantastisk bra Nasjonalpark. Spesielt toalettet i Lakshola var en opptur. Aldri opplevd maken til rent og ryddig offentlig toalett

Nei. Et område var det vanskelig å finne stien, så vi klatrer over en del kampesteiner før vi fant den igjen. Men det var bare en spennende opplevelse!

Nei. Jeg liker å vandre litt utenom det som er merket

Nein - sonst hätte ich da auch nichts verloren. Zu viel Erschließung zerstört die Magie dieses zauberhaften Nationalparks. Mein Aufenthalt 2017 war leider sehr verregener Natur. Ich wünschte mir ganz primitive Unterstände - einfachster Natur - die einem bei Regen Schutz bieten würden. (Suppe / Kaffee)

Nein, aber ich bin aus zeitlichen Gründen nur bis zum Litjverivassfossen gewandert.

nein, nichts war "besonders schlecht". Ich bin dankbar für die Mühe um Umsicht, mit der der Nationalpark erschlossen ist.

New path were nice marked, but in one place missed the bridge over the river. Theremismalso missed any arrow who should go ahead. At the beggining of the trip (close to the antrance) there was wet stones, where would be nice some rope.

Når vi gikk var det ekstremt mye vannføring. På vei opp fra parkeringsplass til Storskoghytta var d ett parti som var helt oversvømt. Ellers så var det når vi skulle vade over utløpet av vann 396 på nedsiden av Beachelokta alt for stor vannføring slik at vi måtte ta oss opp i terrenget og gå rundt dette vannet. Her burde det være satt opp en bro. Vi prøvde å vade her, men med tunge sekker og enorm vannføring hadde det vært en risiko.

Når vi skulle gå videre fra Sølvskarvatnan (tror jeg, i værtfall langs merket sti) vær det skummelt å krysse mellom Sølvskarvatnan og stryket nedenfor.

Over Myrene etter ca 1-2 km fra parkering lakshola mot litjverrivann

På vei opp fra elva og opp til Nordskar var det litt vanskelig å følge stien. Fant greit fram, men så ikke merker flere steder.

På vei til Litjverivatnetvar det mye gjørmete partier uten noe tilrettelegging, var dog ikke noe jeg savnet eller forventet da man tross alt ferdes ute i naturen, og i tillegg ett naturreservat

Signs / markings of the path stretching from Litjverivassfossen to the 617 road were pretty much non-existing. A lot of mud and snow blocked the view of the path, we were very happy we brought a gps to help us out.

Signs and steep paths (muddy and unsecure!)

Sometimes the path was difficult to follow in the grassy swampy bits.

Stien fra innfallsplassen vi brukte fra Nordfjorden var grei å følge ca halve veien. Når vi var passert det første vannet klarte vi ikke å følge stien og fant ikke veien så lett. Halve turen ble tilbake-lagt bare med å følge kart og se etter kjente vann og lignende i forhold til kartet. Turen opp tok derfor 8 timer. Det var slitsomt. Siten burde være bedre merket opp, og der burde stå skilting of-tere.

Stien over våte områder til Litjverivatnet

Storskoghytta er utdatert og bør oppgraderes etter DNT sin standard med ei hovedhytta og nødbu. Rago-hytta har vi ikke besøkt, men ut fra nettsøk ser det ut som at tilsvarende gjelder også for den hytta. I tillegg må tilsyn og vedlikehold ved hytta økes. Vi fant mye søppel i og rundt hytta i tillegg til at hytta var generelt skitten så vi tok en rundvask. Det er blitt såpass mye trafikk på hovedstiene at det burde vært bedre klopping flere steder for å begrense slitasje på terrenget. Flerspråklig informasjon på hovedsteder slik som storskogvatnet slik at også utenlandske turister er innforstått med hva som ligger i verne-begrepet for nasjonalparker.

Storskogvasshytta => Sölvskarvatnenan: Steile, schlecht markierte Stufe, die für viele Wanderer schwierig ist. Südl. Weg westl. des Litjverivassfossen: Keine Bohlen in den Mooren, hier vielfach zusätzlich schlecht markiert. Von Quads zerfahrenen, vom Wanderweg schwer zu unterscheidende Spuren.

Sumfgelände

Swamps between littleverivatnet and parking space

The marking of paths. I got lost a few times due to insufficient signs

---

They were some parts where there were duckboard that helped a lot in crossing the peat bogs, but in some places the tables were deteriorated and the path was a little bit difficult to find.

Tror en del turister ikke er forberedt på vanskelighetsgraden i ura vest for Verivassfossen. Tidligere var det mest vanlig å gå over en liten fjellrygg i området, men her er det bratt på begge sider og "skummelt" i regnvær. Kanskje litt forsiktig tilrettelegging her eller omlegging av stien.

Var litt vanskelig å forstå merkingen ved Grisryggen, siden vi ikke hadde vært der før. Vi ønsket ikke å gå selve ryggen, men bakom. Der var det lite merking. Var også veldig vått i et område lengre ned på den ruta, men der skal det visst være lagt klopper nå etter at vi var der.

---

veien opp til eller ned fra Nordskaret er dårlig skiltet - det fins minst 3 parallelruter!

Veldig oppgatte og slitte stier. Disse områdene burde vært tilrettelagt for å hindre slitasje på naturen, samt slippe å traversene så mange myrer og gjørmeoartier

---

We passed Litjverivatnetwaterfall by the very good brigge and continued to Storkogvatnet. On the way we crossed one more waterfall and there was no bridge at all! We could not find signs where exactly we can cross the water, stones were slippery and we did not know what to do. We had to go barefoot in ice cold water and it was a dangerous experience. We were angry that Rago staff did not left exact direction signs there. Also some path were really difficult to hike and we did not know this trail supposed for experienced hikers. You should mark red and blue trails at the information desks. In Rago I had the most difficult hiking experience in my life. There were too many swamps on the way.

Wege zum Wasserfall waren extrem aufgeweicht. Es hat vorher aber auch stark geregnet, war also zu erwarten.

Norsk institutt for naturforskning, NINA, er en uavhengig stiftelse som forsker på natur og samspillet natur–samfunn.

NINA ble etablert i 1988. Hovedkontoret er i Trondheim, med avdelingskontorer i Tromsø, Lillehammer, Bergen og Oslo. I tillegg driver NINA Sæterfjellet avlsstasjon for fjellrev på Oppdal, og forskningsstasjonen for vill laksefisk på lms i Rogaland.

NINAs virksomhet omfatter både fors–kning og utredning, miljøovervåking, rådgivning og evaluering. NINA har stor bredde i kompetanse og erfaring med både naturvitere og sam–funnsvitere i staben. Vi har kunnskap om artene, naturtypene, samfunnets bruk av naturen og sammenhenger med de store drivkreftene i naturen.

ISSN:1504-3312
ISBN: 978-82-426-3248-7

Norsk institutt for naturforskning

NINA Hovedkontor

Postadresse: Postboks 5685 Torgarden, 7485 Trondheim

Besøks-/leveringsadresse: Høgskoleringen 9, 7034 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00, Telefaks: 73 80 14 01

E-post: firmapost@nina.no

Organisasjonsnummer 9500 37 687

<http://www.nina.no>

Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger